

Samenwerkingsovereenkomst
Vlaams Gewest – gemeenten

Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling

december 2001

Beste,

Samenwerkingsovereenkomst

Zoals u ongetwijfeld via verschillende kanalen en fora hebt vernomen, is sinds eind vorig jaar gewerkt aan een opvolger van de huidige milieuconvenanten. De nieuwe samenwerkingsovereenkomst werd op 19 december door de Vlaamse regering goedgekeurd, na een maandenlange procedure van consultatie en advies.

Het voorontwerp van het nieuwe samenwerkingsakkoord werd in de maanden juli (hoofdlijnen) en september (detailtekst) voor commentaar voorgelegd aan de gemeenten, de provincies en aan de niet-gouvernementele organisaties (NGO's). Bovendien werd in elke provincie een infodag georganiseerd, die meestal massaal werd bijgewoond.

Tijdens die informatiedagen werd het voorontwerp als concept goed onthaald. Men schaarde zich achter de algemene doelstelling van het nieuwe samenwerkingsakkoord, met name het voeren van een duurzaam lokaal milieubeleid met integratie en participatie als belangrijke aandachtspunten. De overheersende mening was dat met dit nieuwe samenwerkingsakkoord gemeenten en provincies een instrument werd aangeboden om een meer algemeen duurzaam lokaal beleid te gaan voeren. Ook de trapsgewijze evolutie naar een hoger ambitieniveau én een meer planmatige aanpak van het milieubeleid werd positief onthaald.

Toch was er ook kritiek, vooral met betrekking tot de te hoge instapdrempel voor gemeenten en provincies. Die kritiek heeft ervoor gezorgd dat ik heel wat post ontving : honderden gemeentebesturen, milieu-ambtenaren en lokale milieu- en natuurraden stuurden hun schriftelijke commentaar aan me door. Ook van de VVSG, de VVP en de NGO's ontving ik stevig onderbouwde documenten. Ik ben iedereen dankbaar voor al die inzet.

Alle suggesties en kritiek hebben geleid tot een bijgestuurde tekst. Naast kleinere – hoofdzakelijk tekstuele aanpassingen – werd ook gesleuteld aan zowel de inhoud als de opbouw van de samenwerkingsovereenkomst in het algemeen als aan de opbouw van specifieke onderdelen ervan (de zgn. clusters).

Samenwerkingsovereenkomst

Het opsommen van al deze aanpassingen zou ons wellicht wat te ver leiden maar in een notendop komen de aanpassingen erop neer dat de instapdrempel werd verlaagd en dat er vlotter zal kunnen worden overgestapt naar een volgend niveau, bijvoorbeeld doordat een aantal taken en verplichtingen werden geschrapt of verschoven naar een hoger niveau.

Met de nieuwe samenwerkingsovereenkomst wordt de lijn van de administratieve vereenvoudigingen (rapportering in één milieujaarprogramma) doorgetrokken en wordt er gesnoeid in het aantal op te sturen inventarissen.

De installatie van een arbitragecommissie bij de behandeling van interpretatieproblemen bij de samenwerkingsovereenkomst bleek een belangrijke eis van de gemeenten en de provincies. Welnu, deze zal worden geïnstalleerd en zal mij adviseren bij belangrijke knelpunten.

Daarnaast wordt ook de duurzaamheidsambtenaar sterker naar voor geschoven. Een reden hiervoor is dat er van alle gemeenten voortaan ook meer planning wordt verwacht, zonder dat daar echter onrealistisch zware voorwaarden aan worden gekoppeld. Om de onzekerheid weg te nemen bij de huidige duurzaamheidsambtenaren, heb ik eveneens het besluit genomen een overgangsregeling uit te werken voor één jaar. De circa zestig gemeenten in Vlaanderen die een positieve evaluatie zullen ontvangen in het kader van optie 7, kregen in de loop van de maand november 2001 al een bijakte toegestuurd, waarop zij kunnen intekenen.

Verder worden in de nieuwe samenwerkingsovereenkomst ook de engagementen van de Vlaamse overheid heel expliciet in de teksten opgenomen.

Een zeer belangrijk engagement bestaat erin dat de Vlaamse overheid binnen de zeven maanden nadat het gemeentelijk of provinciaal milieujaarprogramma werd ingediend, de

Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling

samenwerkingsovereenkomst zal evalueren, en uiterlijk 3 maanden later zal uitbetalen. Er wordt eveneens een voorschot van 50% uitbetaald wanneer het milieujaarprogramma wordt aanvaard.

Een van de belangrijke pijnpunten uit de convenantengeschiedenis was het gebrek aan de nodige omkadering en begeleiding van de gemeenten door de hogere overheden. Door de oprichting van een gewestelijk en permanent bereikbaar aanspreekpunt voor gemeenten en provincies binnen AMINAL willen we hieraan verhelpen. Bovendien zal in elke provincie een provinciaal aanspreekpunt opgericht worden dat de gemeenten met informatie en vormingspakketten zal begeleiden.

Hierbij vindt u de teksten van de samenwerkingsovereenkomst. In januari zullen eveneens een toelichting en een handleiding bij deze overeenkomst ter beschikking worden gesteld, die de gemeenten moeten bijstaan in de uitvoering (modellen van reglementen, een format voor het milieujaarprogramma, doorverwijsadressen voor steunpunten,...). Intussen kan u vanaf eind december de contracttekst ook reeds raadplegen en downloaden op de website van MINA-Vlaanderen, op volgend adres: www.mina.vlaanderen.be.

Ik hoop dat deze samenwerkingsovereenkomst mee de basis mag leggen voor het voeren van een duurzaam milieubeleid in elke gemeente en provincie. Ik wil alvast mijn bijdrage leveren door jaarlijks 1,3 miljard frank te voorzien op mijn budget voor de komende drie jaar, met een principiële engagement om deze samenwerking na een positieve balans met nog eens drie jaar verder te zetten. U heeft alvast de tijd tot 1 juli 2002 om te beslissen of u wenst in te tekenen, en – in voorkomend geval - voor welk ambitieniveau u in dit eerste jaar wenst te gaan. De toelichting bij deze samenwerkingsovereenkomst die u in januari zal worden toegestuurd, zal een intekenformulier bevatten.

Met vriendelijke groeten,

Vera Dua,
Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw.

Samenwerkingsovereenkomst
Vlaams Gewest – gemeenten

Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling

Contracttekst 2002-2004
december 2001

Hoofdstuk 1 Definities

Artikel 1.1 Voor de toepassing van deze samenwerkingsovereenkomst wordt verstaan onder:

- 1° De *overeenkomst*: de toetredingstekst van de samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en een individuele gemeente.
- 2° Het *Instrumentarium* is één van de twee grote onderdelen van de overeenkomst en er tevens de basis van. Het Instrumentarium bevat bepalingen die te maken hebben met de organisatie van de gemeentelijke diensten, de organisatie van inspraak in het gemeentelijk milieubeleid en het basismilieubeleid (milieujaarprogramma, milieubeleidsplan).
- 3° De *8 clusters* zijn het tweede grote onderdeel van de overeenkomst. Elke cluster omvat een aantal bepalingen in verband met één specifiek onderdeel van het gemeentelijk milieubeleid. Volgende clusters maken deel uit van de overeenkomst: Water, Vaste Stoffen, Energie, Mobiliteit, Natuurlijke Entiteiten, Hinder, Burgers en Doelgroepen, Gebiedsgericht Beleid.
- 4° Een *niveau* is een geheel van acties en maatregelen op eenzelfde peil. Per cluster en voor het Instrumentarium worden telkens 3 niveaus bepaald waarbij geldt dat de acties en maatregelen vervat in het eerste niveau beschouwd worden als het basisniveau, de acties en maatregelen van niveau 2 als intermediair, terwijl de acties en maatregelen van het derde niveau het meest ambitieus zijn.
- 5° De *doelstellingen* zijn een verheldering van het waarom van de verschillende verplichtingen voor gemeenten: ze geven de kleur en de richting aan waarbinnen de eigenlijke verplichtingen zich situeren. Ze zijn geen beoordelingscriterium. Ze voegen geen bijkomende verplichtingen toe. Als beoordelingscriteria gelden enkel de specifieke bepalingen per niveau alsook de andere algemene bepalingen dan de doelstellingen.
- 6° Een *milieu- en natuurvereniging* is een vereniging die natuur en/of milieu als hoofddoelstelling moet hebben en bovendien een activiteit uitoefent die verband houdt met het plaatselijk milieu.
- 7° De *Toelichting* geeft duiding bij de bepalingen van de overeenkomst. De contractuele verplichtingen van de partijen worden alleen geïnterpreteerd aan de hand van de overeenkomst zelf.
- 8° De *Handleiding* is een document met extra informatie zoals contactadressen, voorbeelden van goede praktijk, voorbeeldstructuur milieujaarprogramma, enz.
- 9° Als definitie van *milieujaarprogramma* wordt art. 2.1.25 van het Decreet houdende de algemene bepalingen inzake milieubeleid overgenomen.
- 10° De definitie van *milieubeleidsplan* wordt gegeven in art. 2.1.21 van het in punt 9 aangehaalde decreet.

Hoofdstuk 2 Algemene bepalingen

Artikel 2.1 De overeenkomst beslaat de periode van 1 januari 2002 tot en met 31 december 2004. De overeenkomst wordt van kracht vanaf 1 januari van het jaar waarin de gemeente de overeenkomst ondertekent.

Gemeenten die de overeenkomst in 2002 afsluiten, bezorgen vóór 1 juli 2002 de ondertekende overeenkomst aan het Vlaamse Gewest (zie hoofdstuk 7, art.7.1). Gemeenten die de overeenkomst na 2002 afsluiten, bezorgen het ondertekende contract vóór 1 april van het jaar van ondertekening aan het Vlaamse Gewest.

Artikel 2.2

§ 1. De ondertekende overeenkomst wordt samen met het milieujaarprogramma ingediend bij het Vlaamse Gewest, ten laatste op 1 april van het jaar waarop de overeenkomst betrekking heeft. Voor het jaar 2002 geldt evenwel dat de ondertekende overeenkomst en het milieujaarprogramma ten laatste op 1 juli 2002 worden ingediend.

§ 2. Gedurende het eerste jaar van ondertekening geeft de gemeente ook in haar milieujaarprogramma aan welke ambitieniveaus ze per cluster zal behalen voor het betreffende jaar. Als de gemeente in de loop van de volgende jaren haar ambitieniveaus wil bijstellen, dan geeft ze dit aan in haar milieujaarprogramma van het betreffende jaar, en dient een aangepaste versie van deze overeenkomst in.

§ 3. Gemeenten die niveau 3 van de overeenkomst afsluiten, bezorgen uiterlijk vier maanden voor het indienen van het milieujaarprogramma hun beknopt ontwerp van projectnota (zie hoofdstuk 3, art.3.2 § 3) aan het Vlaamse Gewest.

Aan de hand van een goedkeuring van dit ontwerp (maximaal 14 dagen later) wordt een projectvoorstel (aan de hand van een uitgewerkte projectnota) ingediend uiterlijk drie maanden voor het indienen van het milieujaarprogramma. Uiterlijk twee maanden later geeft het Vlaamse Gewest zijn goed- of afkeuring over dit projectvoorstel. Dit voorstel moet dan opgenomen worden in het in te dienen milieujaarprogramma (zie §1).

Artikel 2.3

§ 1. De gemeente rapporteert jaarlijks over de uitvoering van deze overeenkomst (dit is planning en realisatie) in het milieujaarprogramma. Een positieve evaluatie van het milieujaarprogramma door het Gewest leidt tot de tegenondertekening van de overeenkomst.

§ 2. Voor 2002 geldt dat het Vlaamse Gewest ten laatste op 1 oktober 2002 haar evaluatie bezorgt aan de gemeente. Gemeenten die hun milieujaarprogramma nog wensen bij te sturen op basis van deze evaluatie, bezorgen het bijgestuurde milieujaarprogramma ten laatste op 1 november 2002 aan het Vlaamse Gewest. Uiterlijk op 30 januari 2003 bezorgt het Vlaamse Gewest de definitieve evaluatie aan de gemeente.

Vanaf 2003 geldt dat het Vlaamse Gewest ten laatste op 1 juli van het betrokken jaar haar evaluatie bezorgt aan de gemeente. Gemeenten die hun milieujaarprogramma nog wensen te wijzigen, bezorgen het gewijzigde milieujaarprogramma ten laatste op 1 september van het betrokken jaar aan het Vlaamse Gewest. Uiterlijk op 1 december van het betrokken jaar bezorgt het Vlaamse Gewest de definitieve evaluatie aan de gemeente.

Artikel 2.4 De gemeente bezorgt een milieubeleidsplan uiterlijk op 1 mei 2005 ter kennisgeving aan het Vlaamse Gewest. Zie verder in artikel 5.1.1.2. Uiterlijk op 31 december 2004 wordt de ontwerpversie ter advisering voorgelegd aan het Vlaamse Gewest.

Artikel 2.5 Deze overeenkomst doet geen afbreuk aan de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest om regelgeving uit te vaardigen met betrekking tot de erin vervatte aangelegenheden. Ten allen tijde dient de vigerende milieuwetgeving nageleefd te worden, ongeacht of deze bepalingen werden opgenomen in de overeenkomst. De bepalingen in de huidige samenwerkingsovereenkomst worden met onmiddellijke ingang aangepast aan eventuele nieuwe wettelijke bepalingen. De teksten worden ook aangepast aan de afspraken die gemaakt worden in het kader van het kerntakendebat.

Artikel 2.6 De bestaande bepalingen in verband met de wetgeving op de ruimtelijke ordening blijven onverkort gelden.

Hoofdstuk 3 Opbouw en ondertekeningmogelijkheden

Artikel 3.1 De overeenkomst bestaat enerzijds uit het Instrumentarium en anderzijds uit acht clusters.

Het Instrumentarium en de verschillende clusters zijn elk opgebouwd uit 3 ambitieniveaus. De cluster Gebiedsgericht Beleid vormt hierop een uitzondering. Deze cluster komt enkel voor in ambitieniveau 3.

Artikel 3.2

§ 1.1 De gemeente die de overeenkomst ondertekent, voert tijdens de duur van de overeenkomst ten minste de bepalingen in niveau 1 van het Instrumentarium (maar zie naar de beperking in §1.2) en van de clusters Water en Vaste Stoffen uit. Daarnaast voert de gemeente ten minste de bepalingen van het niveau 1 van twee bijkomende clusters uit, vrij te kiezen door de gemeente uit de clusters Hinder, Natuurlijke Entiteiten, Mobiliteit, Energie. Indien zij echter 5 of meer clusters kiest, kan zij ook de cluster Burgers en Doelgroepen kiezen.

§ 1.2 De bepalingen van de clusters Hinder, Natuurlijke Entiteiten, Mobiliteit, Energie die niet werden gekozen door de gemeente zoals vermeld in §1.1 en van de cluster Burgers en Doelgroepen zijn optioneel, alsook de bepalingen 'mina-werkers' en 'duurzaamheidsambtenaar' van het Instrumentarium.

Als alle 7 clusters (waar Gebiedsgericht Beleid niet in inbegrepen is) worden gekozen, kan ook voor een duurzaamheidsambtenaar worden geopteerd.

§ 2. De overeenkomst biedt de gemeente ook de mogelijkheid om voor het Instrumentarium en de clusters een tweede niveau te realiseren.

De gemeente die verbintenissen van het tweede niveau wil realiseren, verbindt er zich toe:

- 1° om niveau 2 in minstens het Instrumentarium én in twee clusters uit te voeren, vrij te kiezen uit de clusters Water, Vaste Stoffen, Hinder, Natuurlijke Entiteiten, Mobiliteit, Energie. Indien zij echter 5 of meer clusters kiest, kan zij ook de cluster Burgers en Doelgroepen kiezen. De gemeente die niveau 2 van een bepaalde cluster ondertekent, engageert zich tevens tot de uitvoering van de bepalingen van het eerste niveau van deze cluster. In het instrumentarium is de duurzaamheidsambtenaar verplicht, maar de mina-werkers blijven optioneel;
- 2° om op niveau 1 minimaal de bepalingen van het Instrumentarium en vijf clusters uit te voeren, in overeenstemming met de bepalingen van § 1.1.

§ 3.1 De gemeente kan ook voor een derde niveau opteren. De concrete uitwerking hiervan gebeurt op basis van onderhandelingen via een projectvoorstel met het Vlaamse Gewest, waardoor een overeenkomst op maat wordt opgemaakt. Hier gelden echter twee beperkingen:

- 1° niveau 3 kan maar worden uitgevoerd als de gemeente er zich toe engageert om op niveau 2 5 van de 7 clusters én het Instrumentarium te realiseren in overeenstemming met de bepalingen van § 2;
- 2° een gemeente die er zich toe engageert om het derde niveau uit te voeren, verbindt er zich toe om voor alle clusters en het Instrumentarium niveau 3 te realiseren. Mits toelating van het Vlaamse Gewest, op grondige motivering van de gemeente, kan hiervan afgeweken worden.

§ 3.2 Niveau 3 bevat een concreet projectvoorstel dat voldoet aan volgende bepalingen:

- 1° het project getuigt van integratie tussen de verschillende clusters van deze overeenkomst en van integratie tussen de beleidsdomeinen milieu, Mobiliteit, ruimtelijke ordening en Energie. Tevens wordt aangemoedigd om andere beleidsdomeinen bij het project te betrekken;

Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling

- 2° het projectvoorstel wordt getoetst aan de verschillende criteria van de clusters en het Instrumentarium;
- 3° doelgroepenbeleid en participatie is van essentieel belang, specifieke criteria zijn opgenomen in de cluster 'Burgers en Doelgroepen';
- 4° het project is innoverend en creatief in zijn soort.

§ 3.3 Met betrekking tot het projectvoorstel geldt dat dit in eerste instantie wordt ingediend in de vorm van een beknopt ontwerp van projectnota en in tweede instantie in een uitgewerkte projectnota zoals beschreven in artikel 2.2 § 3 van de Algemene bepalingen.

Het projectvoorstel bevat:

- 1° een omschrijving van de te bereiken doelstellingen die passen in de doelstellingen van het milieujaarprogramma/milieubeleidsplan en er deel van uitmaken;
- 2° de wijze waarop het behalen van de doelstellingen zal worden vastgesteld op basis van objectieve criteria;
- 3° een stappenplan waarin wordt aangegeven wat, wanneer, hoe en met welk budget de acties zullen worden ondernomen;
- 4° een gedetailleerde beschrijving van de te verwezenlijken acties;
- 5° het project kan uitgevoerd worden gedurende meer dan een jaar, maar omvat minstens één volledig kalenderjaar. Het projectvoorstel somt de volledige kalenderjaren op waarin de gemeente/stad dit project zal uitvoeren. Het projectvoorstel bevat tevens een tijdschema voor de uitvoering van het project, met aanduiding van tussentijdse evaluatiemomenten;
- 6° indien andere instanties (gemeenten, intercommunales, provincies, Vlaamse Gewest, ngo's) participeren in het project, wordt een nadere beschrijving gegeven van hun inbreng in het project;
- 7° een financieringsschema met vermelding van de financiële inbreng van alle mogelijke betrokken partners;
- 8° het projectvoorstel heeft aandacht voor de participatie van de bevolking. De bevolking wordt m.a.w. zo veel mogelijk betrokken bij het uitwerken van acties.

Het beknopt ontwerp van projectnota bevat een korte omschrijving van het project met vermelding van de doelstellingen, het tijdschema en de betrokken instanties.

De uitgewerkte projectnota behandelt bondig alle bovengenoemde punten.

Het project wordt eveneens beoordeeld op basis van de toetsing aan de criteria van de onderscheiden clusters (zie aldaar, niveau 3).

§ 3.4 De gemeente kan maximaal één maal per jaar een projectvoorstel indienen. Ook al beslaat het project meer dan 1 jaar, toch blijft het budget binnen het voorziene bedrag zoals opgenomen in Subafdeling 6.1.4.

Hoofdstuk 4 Doelstellingen

Artikel 4.1 De overeenkomst bevat de volgende doelstellingen:

- 1° de gemeentelijke milieubeleidsplanning ondersteunen;
- 2° een stimulans bieden om een duurzaam lokaal milieubeleid op te zetten;
- 3° voorzien in de verdere uitbouw van de eerstelijnsmilieuzorg;
- 4° de milieudeskundigheid op gemeentelijk vlak consolideren of verhogen;
- 5° de participatie van de bevolking aan het gemeentelijk milieubeleid bevorderen.

Artikel 4.2 Door het ondertekenen van deze overeenkomst verbindt de gemeente zich er ook toe de volgende beginselen van duurzaam milieubeleid te respecteren:

- 1° het voorkomingsbeginsel of beginsel van preventief handelen: milieuschade moet worden voorkomen;
- 2° het voorzorgsbeginsel: ernstige aanwijzingen zijn voldoende om een mogelijk probleem aan te pakken, zonder dat wetenschappelijke consensus over het oorzakelijk verband tussen verontreiniging en effect nodig is;
- 3° de voorkeur voor brongerichte maatregelen: het probleem wordt aan de bron aangepakt;
- 4° het stand-still-principe: minimaal de bestaande kwaliteit blijft minimaal behouden;
- 5° het beginsel van 'de vervuiler betaalt': wie schade of verstoring veroorzaakt, moet ook instaan voor de (kosten van de) opruiming of hersteloperatie.

Artikel 4.3 De uitvoering van het beleid in de nieuwe overeenkomst mag geen achteruitgang betekenen ten aanzien van het beleid dat in het kader van het vorige milieuconvenant werd uitgevoerd.

Hoofdstuk 5 Verbintenissen van de gemeente

Afdeling 5.1 Instrumentarium

Subafdeling 5.1.1 Niveau 1

Artikel 5.1.1.1 Gemeentelijk milieujaarprogramma

§ 1. De gemeente rapporteert jaarlijks over de uitvoering van deze overeenkomst via een milieujaarprogramma, onverminderd andere wettelijke bepalingen of bepalingen die opgenomen werden in de clusters. Een niet bindend model van het milieujaarprogramma maakt deel uit van de handleiding. De gemeente zal echter streven naar een eenvormige structuur tussen het milieujaarprogramma en de wijze waarop ze uitvoering geeft aan deze overeenkomst.

§ 2. Het gemeentelijk milieujaarprogramma wordt jaarlijks door het College van burgemeester en schepenen vastgesteld. Het eerste milieujaarprogramma ter uitvoering van deze overeenkomst is het milieujaarprogramma van het jaar van ondertekening. Dit heeft betrekking op het begrotingsjaar van het jaar van ondertekening.

§ 3. Onverminderd de bepalingen van het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid bevat dit programma ten minste een verslag van het milieu- en natuurbeleid dat de gemeente in het afgelopen jaar heeft gevoerd. In dit verslag wordt expliciet gerapporteerd over de uitvoering van het Instrumentarium en de verschillende clusters. Bovendien wordt een planning opgenomen voor het komende jaar.

Voor deze rapportering/planning geldt dat:

- 1° een gemeente die niveau 1 ondertekent, rapporteert over de uitvoering van niveau 1 en neemt een planning op voor het komende jaar;
- 2° een gemeente die niveau 2 ondertekent, rapporteert over de uitvoering van niveau 1 en 2 en neemt een planning op voor het komende jaar;
- 3° een gemeente die niveau 3 ondertekent, rapporteert over de uitvoering van niveau 1, 2 en 3 en neemt een planning op voor het komende jaar.

Het milieujaarprogramma bevat tevens een overzicht van de doelstellingen en de knelpunten, en een stappenplan met concrete acties om deze doelstellingen te behalen. Hierbij wordt ook een overzicht gegeven van de ingezette middelen en een tijdschema. Specifieke bepalingen inzake de rapportering over de uitvoering van het Instrumentarium en elke cluster, zijn opgenomen in de respectieve Afdelingen. De acties die gepland en uitgevoerd worden in uitwerking van een bepaalde cluster, mogen niet in tegenstrijd zijn met de visies en doelstellingen uit andere clusters.

Artikel 5.1.1.2 Gemeentelijk milieubeleidsplan

§ 1. De gemeente maakt in overeenstemming met het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid een gemeentelijk milieubeleidsplan op, dat zij uiterlijk op 1 mei 2005 ter kennis geeft aan het Vlaamse Gewest. Uiterlijk op 31 december 2004 wordt de ontwerpversie ter advisering voorgelegd aan het Vlaamse Gewest.

§ 2. Zodra de gemeente een milieubeleidsplan heeft opgemaakt, zal ze streven naar een eenvormige structuur tussen het milieubeleidsplan en de wijze waarop ze uitvoering geeft aan deze overeenkomst. Bij de opstelling van het milieubeleidsplan worden de acties en maatregelen die voor de verschillende clusters zullen worden uitgevoerd, expliciet opgenomen. In elk geval zal de rapportering over de uitvoering van de overeenkomst en over de uitvoering van het milieubeleidsplan via het milieujaarprogramma eenvormig en geïntegreerd zijn. De gemeente volgt hierbij de bepalingen die zijn opgenomen in het Instrumentarium en de verschillende clusters.

Zolang er geen goedgekeurd of aangepast milieubeleidsplan is, worden de acties overgenomen in het milieujaarprogramma.

Artikel 5.1.1.3 Gemeentelijke diensten

§ 1. De gemeente zal tijdens de duur van de overeenkomst haar gemeentelijke diensten zo organiseren dat ze de taken uitvoeren die te maken hebben met milieu- en natuurklachtenbehandeling, natuurontwikkeling, ecologisch bermbeheer, geïntegreerd waterlopenbeheer, toezicht op en verlening van adviezen in verband met milieu- en natuurvergunningen, afvalbeheer, milieubeleidsplanning, medewerking aan milieu- en natuuracties van Gewestelijke of provinciale besturen, sensibilisering en educatie rond natuur-, milieu- en duurzaamheidsthema's en bijscholing i.v.m. hierboven vermelde thema's. Daarnaast worden ook de andere taken die expliciet in deze overeenkomst zijn vermeld en de andere taken die door de milieu- en natuurwetgeving al aan de gemeente zijn opgedragen door de gemeentelijke diensten uitgevoerd.

De gemeente zal bovendien ook ten minste de volgende taken realiseren:

- 1° op een geïntegreerde manier uitvoering geven aan de doelstellingen van deze overeenkomst;
- 2° instaan voor de uitbouw van een milieuloket voor eerstelijnsmilieuzorg;
- 3° instaan voor interne milieuzorg: dit wil zeggen dat de gemeente een milieuzorgsysteem voor haar eigen diensten opzet. Dit milieuzorgsysteem houdt rekening met de inhoud van de gekozen clusters. Ter ondersteuning van haar beleid zal de gemeente ervoor zorgen dat ze zelf een voortrekkersrol opneemt. Daartoe neemt ze de nodige maatregelen en acties voor de eigen werking.

§ 2. Om de bovenstaande bepalingen te kunnen naleven zal de gemeente beschikken over gemeentelijk personeel dat de gemeente ondersteunt bij het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid.

Artikel 5.1.1.4 Toezicht

§ 1. De gemeente beschikt over een persoon met een Vlaamse bekwaamheidsbewijs. Deze persoon wordt in het bijzonder belast met de controle op de als hinderlijke ingedeelde inrichtingen van tweede en derde klasse, conform art. 58 van Titel I van het Vlaamse Milieubeleidsplan.

Indien de gemeente niet beschikt over een persoon met een Vlaamse bekwaamheidsbewijs, sluit de gemeente een overeenkomst af met de politiezone, waarin een samenwerking wordt afgesproken. Deze samenwerkingsovereenkomst bevat ten minste:

- 1° de taakverdeling en de wijze van samenwerking;
- 2° de opmaak van een lijst waarin de toezichtacties op milieuovertredingen worden beschreven;
- 3° het aanduiden van een aanspreekpunt per gemeente voor de milieuovertredingen;
- 4° de bemiddelingsrol die de gemeente opneemt, zoals bepaald in § 3.

Jaarlijks rapporteert de gemeente via haar milieujaarprogramma over de evaluatie en de planning met betrekking tot het toezicht dat ze uitoefent. Deze rapportering bevat tevens een globaal overzicht m.b.t. van de toezichtacties.

§ 2. Binnen de grenzen van hun territoriale bevoegdheid worden overtredingen op de natuurvergunningen en de vrije velddelicten opgespoord en vastgesteld door de gemeente. Het toezicht omvat tevens het opsporen van illegaal ontwikkelgedrag met betrekking tot afvalstoffen ter ondersteuning van de sensibilisering die ter zake wordt gevoerd via de cluster Vaste Stof.

§ 3. De gemeente treedt op als conflictbemiddelaar bij lokale hinderproblemen die veroorzaakt worden door alle inrichtingen en handelingen met uitzondering van klasse 1.

Artikel 5.1.1.5 Gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur

§ 1. Volgende bepalingen gelden onverminderd het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

- § 2. De gemeente beschikt ten laatste 6 maanden na het ondertekenen van deze overeenkomst over een gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur, hierna milieuraad genoemd,
- 1° die de gemeente adviseert over het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid:
 - hetzij op verzoek van het College van burgemeester en schepenen of van de gemeenteraad;
 - hetzij op verzoek van de bevoegde schepenen van Leefmilieu;
 - hetzij op eigen initiatief.
 - 2° die eventueel andere acties uitvoert, op niet dwingend verzoek of uit eigen beweging.

Deze milieuraad is een belangrijke actor in het creëren van een draagvlak voor het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid en in het stimuleren van het maatschappelijk debat met betrekking tot dit gemeentelijk milieu- en natuurbeleid.

Ook gemeenten met minder dan 5000 inwoners gaan dit engagement aan, maar kunnen gemotiveerd een afwijking voor deze bepaling voorstellen. Zij geven deze motivatie weer in het milieujaarprogramma.

§ 3. Statuten

De gemeenteraad bepaalt de statuten. In deze statuten worden ten minste de algemene werking en de samenstelling bepaald.

§ 4. Bevoegdheden

De milieuraad zal om advies worden gevraagd over aangelegenheden die te maken hebben met het gemeentelijk en intergemeentelijk beleid inzake leefmilieu, natuur en duurzame ontwikkeling. Daarnaast heeft de raad het recht om op eigen initiatief over alle beleidsdossiers, waarvan zij vindt dat er milieu- en/of natuurbelangen in het geding zijn, advies uit te brengen aan de gemeenteraad of het College van burgemeester en schepenen, hierna de gemeente te noemen.

De milieuraad wordt in ieder geval om advies gevraagd:

- 1° over de uitvoering die de gemeente geeft aan deze overeenkomst;
- 2° bij het opstellen van een ontwerp van milieubeleidsplan en milieujaarprogramma;
- 3° over de gemeentelijke begroting en begrotingswijzigingen voor milieu.

§ 5. Adviesvraag en adviesverlening

Om de adviesfunctie van de milieuraad mogelijk te maken, zal de gemeente aan de milieuraad de agenda's en de verslagen van de gemeenteraden bezorgen.

De gemeente zal de adviesvragen steeds schriftelijk stellen. Deze adviesvragen bevatten de volgende gegevens:

- 1° een duidelijke omschrijving van de vraag;
- 2° een vermelding van de wettelijke en financiële randvoorwaarden waarmee de gemeente rekening moet houden;
- 3° een vermelding van de uiterste datum van inlevering van het advies;
- 4° tevens alle nodige informatie en documenten met betrekking tot de dossiers waarover een advies wordt gevraagd.

De adviestermin voor de adviesaanvragen bedraagt minimaal een maand. In onderling overleg kan hiervan afgeweken worden.

Het advies, dat door de stemgerechtigde leden wordt gegeven, bevat, naast een duidelijk standpunt of een herformulering, een omstandige motivering.

Het advies van de milieuraad maakt steeds deel uit van het desbetreffende dossier.

De gemeente brengt de milieuraad binnen drie maanden na de aflevering van het advies op de hoogte van het gevolg dat aan een advies werd gegeven of zal gegeven worden. Als het niet gevolgd wordt, geeft de gemeente een motivering.

§ 6. Samenstelling

De milieuraad bestaat uit stemgerechtigde leden, niet-stemgerechtigde leden en waarnemers. De gemeenteraad bepaalt de samenstelling van de milieuraad.

1° Stemgerechtigde leden:

De volgende instanties en/of organisaties worden uitgenodigd om als stemgerechtigd lid zitting te hebben in de milieuraad: de milieu- en natuurverenigingen, de jachtverenigingen, de onderwijsinstellingen, de sociaal-culturele organisaties en vormingsorganisaties, alsook beroepsgroepen en/of –organisaties. De gemeenteraad bepaalt het totale ledenaantal waarbij de grootte van de gemeenteraad richtinggevend kan zijn, en het aantal stemgerechtigden per organisatie.

Ten minste een derde van de milieuraad bestaat uit leden van een milieu- en natuurvereniging. Ook mannen en vrouwen zijn voor ten minste een derde vertegenwoordigd. De diverse geledingen dienen hier rekening mee te houden. Deze berekeningen geschieden op basis van het totaal aantal stemgerechtigde leden. De milieuraad kan inwoners op grond van criteria zoals deskundigheid, inzet of positieve interesse als stemgerechtigde leden coöpteren binnen de door de gemeenteraad gestelde grenzen. De hierboven vermelde evenwichten mogen hierbij echter niet in het gedrang komen.

2° Niet-stemgerechtigde leden:

De niet-stemgerechtigde leden worden gerecruteerd uit groepen die niet als stemgerechtigd in de milieuraad vertegenwoordigd zijn.

Daarnaast kunnen volgende personen als niet-stemgerechtigd lid deel uitmaken van de raad:

- de schepen(en);
- de gemeentelijke ambtenaren;
- politieke mandatarissen of een door elke fractie in de gemeenteraad aangewezen persoon.

Niet-stemgerechtigde leden kunnen deelnemen aan de discussies. Deze personen kunnen geenszins drukken op het formuleren van het advies. De onafhankelijke werking van de milieuraad mag hierdoor niet in het gedrang komen.

Het aantal niet-stemgerechtigde leden bedraagt maximaal de helft van het aantal stemgerechtigde leden.

3° Waarnemers:

De milieuraad kan zelf beslissen om waarnemers, op basis van deskundigheid uit te nodigen. De waarnemers kunnen deelnemen aan de discussies.

4° Voorzitter en secretaris:

De voorzitter en de secretaris worden door (maar niet noodzakelijk uit) de stemgerechtigde leden verkozen. Noch de burgemeester, noch de schepen, noch een vertegenwoordiger van een politieke fractie kan voorzitter worden van de milieuraad.

De milieuraad kan vooraf vaststellen dat bepaalde vergaderingen van de milieuraad toegankelijk zijn voor iedere inwoner en daarvoor een algemene oproep lanceren. In dit geval spreken we van een 'open' milieuraad of participatieraad.

De inwoner die gebruik maakt van dit open karakter van de milieuraad, neemt deel aan de vergaderingen als niet-stemgerechtigd lid.

§ 7. Werking en ondersteuning

De milieuraad vergadert zo dikwijls als de zaken die tot zijn bevoegdheid behoren het vereisen en ten minste viermaal per jaar.

De milieuraad zal een huishoudelijk reglement opstellen. Dit wordt ter bekrachtiging aan de gemeenteraad voorgelegd. Hieraan wordt een afsprakennota toegevoegd waarin de samenwerking en de ondersteuning tussen gemeente en milieuraad nader worden bepaald.

Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling

De gemeente stimuleert de werking van de milieuraad door voldoende financiële, logistieke en educatieve ondersteuning te verlenen. Het gaat ten minste om het ter beschikking stellen van een lokaal, een gemeentelijk ambtenaar ter ondersteuning van de secretaris en minimale werkmiddelen. Het budget is aangepast aan de taken die de gemeente aan de adviesraad opdraagt of de activiteiten die de milieuraad vrijwillig uitvoert.

De milieuraad ressorteert onder de gemeente. Om de risico's voor burgerlijke aansprakelijkheid, rechtsbijstand en lichamelijke ongevallen te dekken zal de gemeente de nodige verzekeringspolissen afsluiten voor de leden en de medewerkers van de milieuraad.

§ 8. Jaarverslag

De milieuraad stelt een jaarverslag op dat bezorgd wordt aan de gemeenteraad. In dat jaarverslag komen ten minste de volgende elementen aan bod:

- 1° opsomming van bestaande reglementen m.b.t. de oprichting en werking van de milieuraad;
- 2° samenstelling (namen, vertegenwoordigers van .../burgers, stemgerechtigd/niet-stemgerechtigd, vaste waarnemers, functie binnen de milieuraad);
- 3° financiële, logistieke, informatieve en educatieve ondersteuning door de gemeente;
- 4° schematisch overzicht van de data van de vergaderingen en de belangrijkste agendapunten;
- 5° een schematisch overzicht van alle uitgebrachte adviezen: onderwerpen en aard, gevolgen, respons van de gemeente;
- 6° andere activiteiten (vb. gevoerde sensibiliseringsacties, educatieprojecten);
- 7° globale zelfevaluatie van de werking van de milieuraad.

Dit jaarverslag en alle stukken, met inbegrip van eventuele minderheidsstandpunten zijn openbaar. Het jaarverslag wordt als bijlage opgenomen in het milieujaarprogramma. Na goedkeuring binnen de milieuraad ligt het jaarverslag ter inzage op de milieudienst.

§ 9. Samenwerking met andere adviesraden

Er wordt naar gestreefd om intensief samen te werken met andere lokale adviesraden, bijvoorbeeld door het organiseren van gezamenlijke thematische vergaderingen of door het organiseren van een jaarlijkse gezamenlijke start- en evaluatievergadering van alle raden samen. Ook de samenwerking met milieuraden op andere bestuursniveaus wordt nagestreefd.

Artikel 5.1.1.6. Gewestelijk Milieu Management Informatiesysteem

§ 1. Het Vlaamse Gewest gebruikt voor het beheer en ter beschikking stellen van milieu-informatie een gradueel op te bouwen Milieu Management Informatiesysteem (MMIS). De handleiding geeft een overzicht van de onderdelen van het MMIS en alle websites en databanken waar de gemeenten milieu-informatie van het Vlaamse Gewest kunnen vinden. Dat overzicht zal ook te vinden zijn op een milieuportaalsite die het Vlaamse Gewest uiterlijk op 1 januari 2002 aan de gemeenten zal bekendmaken.

De gemeente verbindt er zich toe om met betrekking tot de gegevensinvoer van het MMIS een bijdrage te leveren tot de vier databanken:

- 1° het Milieuvergunningenloket (MILO): dossieropvolging van milieuvergunningen;
- 2° het Milieuklachten-, registratie- en opvolgingssysteem (MKROS): invoer en dossieropvolging van milieuklachten;
- 3° de rioleringsdatabank: opbouw van een uniforme en geografische databank van de rioleringsinfrastructuur in Vlaanderen;
- 4° het natuurvergunningenloket: dossieropvolging van natuurvergunningen.

Het MILO, het natuurvergunningenloket en MKROS zijn internettoepassingen waarbij behoudens een internetaansluiting en een standaardbrowser geen extra hard- of software noodzakelijk is.

§ 2. De gemeente maakt de digitale databanken en internettoepassingen van het MMIS raadpleegbaar voor haar milieuambtena(a)r(en) en duurzaamheidsambtena(a)r(en). Dat gebeurt in het

lokaal dat gelet op de praktische werking van de milieudienst, het meest aangewezen is. Voorzover hiervoor enkel standaardsoftware voor internettoegang nodig is, draagt de gemeente de kosten daarvan.

§ 3. M.b.t. het milieuvergunningenloket MILO en de natuurvergunningenloket geldt:

- 1° Het Vlaamse Gewest ontwikkelt in samenwerking met de betrokken instanties een nieuw milieuvergunningenloket (MILO) en een natuurvergunningenloket steunende op internettechnologie. Beide toepassingen bestaan uit een invoer, beheer, en dossieropvolgingsysteem voor de milieu- en natuurvergunningendatabank en worden onafhankelijk van elkaar opgebouwd. Het Vlaamse Gewest zal de beide toepassingen dusdanig ontwikkelen dat bestaande gemeentelijke systemen via standaarduitwisselingsformaten verder aangevuld kunnen worden. Het Vlaamse Gewest organiseert in de operationele startfase van beide toepassingen een proefperiode met minstens 10 gemeenten. Na gunstige evaluatie van de proefperiode door 80% van de proefgemeenten kan de toepassing uitgebreid worden naar alle gemeenten. Het Vlaamse Gewest zendt de gemeente hiertoe schriftelijk een verwittiging, een gebruiksvriendelijke handleiding en een voorstel voor een opleidingssessie binnen 3 maanden na de verwittiging. Vanaf de verwittiging verzorgt het Vlaamse Gewest een telefonische en digitale helpdesk die gemaakte vragen beantwoordt. Binnen 4 maanden na de verwittiging is de gemeente verplicht deze toepassing te gebruiken om de noodzakelijke gegevens in het MMIS in te voeren.
- 2° Zolang de toepassing MILO niet operationeel is, geldt het volgende:
Voor gemeenten die de optie 3 van het milieuconvenant 2000-2001 ondertekenden blijft de mogelijkheid bestaan gegevens in de Gewestelijke milieuvergunningendatabank in te voeren volgens het toen door de gemeente gekozen scenario. Deze gegevens zullen bij het in werking stellen van de nieuwe technologie verder kunnen gebruikt worden.
Voor de gemeenten die de optie 3 van het Convenant 2000-2001 niet ondertekenden wordt nog steeds de cliënt-server-toepassing van de Vlaamse gemeenschap kosteloos ter beschikking gesteld.
- 3° Bij tijdelijke toegangsproblemen tot MILO en de natuurvergunningendatabank (serverproblemen, overbelasting, e.d.) zal het Vlaamse Gewest de gemeente per mail, fax of telefoon verwittigen van de problemen en een indicatie geven van de vermoedelijke duurtijd ervan. Deze verwittiging kan ook gebeuren op de betrokken milieuportalsite indien deze voor de gemeente toegankelijk is. Vanaf de toegangsproblemen zal de gemeente de invoer van milieu- en natuurvergunningenverplichtingen registreren in een eigen systeem (digitaal of analoog) om ze later, wanneer de toegang tot het MILO en het natuurvergunningenloket opnieuw is verzekerd, in te voeren in het MMIS. De gemeente verwittigt het Vlaamse Gewest onverwijld van toegangsproblemen.
- 4° Aanpassingen in de wijze van gegevensinvoer of in de informaticatoepassing, worden door het Vlaamse Gewest 1 maand vooraf aan de gemeente meegedeeld. Bij belangrijke wijzigingen gebeurt dit 3 maanden vooraf. Indien er fouten optreden bij de invoer van gegevens die niet te wijten zijn aan de nalatigheid van de gemeente, zal dit niet leiden tot een vermindering van de subsidie in het kader van deze overeenkomst.

§ 4. M.b.t. de Gewestelijke rioleringsdatabank geldt:

- 1° Er werd in opdracht van het Vlaamse Gewest een referentiebestand opgesteld voor rioleringsinfrastructuur RIOREF. De gemeente verbindt er zich toe om bij de opmaak van hun rioleringsdatabank (zij het digitaal, zij het op papier) gebruik te maken van de definities, referentiecodes en uitwisselingsafspraken geformuleerd in RIOREF. De referentiedocumenten zullen beschikbaar gesteld worden via de milieuportalsite van het MMIS.
- 2° Indien de gemeente gebruik wenst te maken van een GIS voor de opmaak en het beheer van rioleringsgegevens, zorgt het Vlaamse Gewest kosteloos voor een GIS-toepassing, die de opbouw van een geografische rioleringsdatabank begeleidt en vereenvoudigt en tegelijkertijd gebruik maakt van RIOREF. Deze toepassing kan losstaand gebruikt worden maar is open van structuur zodat ze ook kan worden

- geïntegreerd in een gemeentelijk GIS. Indien het Gewest instemt met de motivering van de gemeenten die deze GIS-toepassingssoftware niet wensen te gebruiken vervallen de subsidies niet. Het Vlaamse Gewest organiseert een digitale helpdesk voor het gebruik van deze GIS-toepassingssoftware die gemailde vragen beantwoordt. Daarnaast zal het Vlaamse Gewest volgens de behoeften opleidingssessies organiseren voor het gebruik van deze GIS-toepassingssoftware.
- 3° De gegevens die in het kader van de Gewestelijke rioleringsdatabank worden verzameld, staan aan alle participanten ter beschikking. De gegevens van het grondgebied van een gemeente, waarover het Vlaamse Gewest beschikt (bijv. de resultaten van Hydronautstudies) worden ook doorgegeven aan de gemeente; alle rioleringsgegevens die een gemeente verzamelt, worden ook ter beschikking gesteld van het Vlaamse Gewest. Voor alle uitwisselingen wordt gebruik gemaakt van de uitwisselingsstandaard, gedefinieerd in RIOREF. Gemeenten die gebruik maken van de GIS-toepassingen, hebben bijkomende modaliteiten ter beschikking die in de toekomst nog verder uitgebreid kunnen worden.

§ 5. M.b.t. het Milieuklachten-, registratie- en opvolgingssysteem (MKROS) geldt het volgende:

- 1° De gemeente stelt een centraal gemeentelijk meldpunt voor milieuklachten in en brengt haar burgers hiervan via de geschikte infokanalen op de hoogte.
- 2° De gemeente verbindt er zich toe uiterlijk 6 maand na ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst internettoegang aan te vragen op het centrale gemeentelijke meldpunt voor milieuklachten en een aanvraag tot aansluiting op MKROS in te dienen bij AMINAL. Deze aanvraag gebeurt aan de hand van het aanvraagformulier vervat in de handleiding. De gemeente voegt bij haar aanvraag eveneens een lijst van potentiële gebruikers toe.
- 3° Ten laatste één maand na indiening van de aanvraag verzekert de toepassingsbeheerder van AMINAL de aansluiting op MKROS. Het Vlaamse Gewest brengt de gemeente hiervan schriftelijk op de hoogte en zal een gebruiksvriendelijke handleiding ter beschikking stellen van de gemeente. Ten laatste 6 maanden na kennisgeving van aansluiting van de gemeente door AMINAL zal de gemeente alle meldingen van milieuklachten waarvoor zij bevoegd is registreren en opvolgen via MKROS. In de handleiding wordt verduidelijkt welke klachten dienen geregistreerd te worden.
- 4° De gemeente zal alle kosten dragen voor de internettoegang en installatie van de benodigde software. De benodigde software is Microsoft Internet Explorer 4.0 of hoger, ofwel Netscape Communicator 4.0 of hoger. In de handleiding wordt een aanbevolen minimum-configuratie aan gebruikerszijde vermeld.
- 5° Bij tijdelijke toegangsproblemen tot MKROS (serverproblemen, overbelasting, e.d.) zal de gemeente meldingen registreren op een eigen standaardformulier om ze later, wanneer de toegang tot MKROS opnieuw is verzekerd, in te voeren in MKROS. De gemeente waakt er in dat geval over dat de handmatige registratie de noodzakelijke gegevens bevat die nodig zijn om de registratie in MKROS te kunnen uitvoeren. In de handleiding wordt een model van standaardformulier ingesloten. Indien de toegangsproblemen te wijten zijn aan problemen langs de kant van de beheerder, zal het Vlaamse Gewest de gemeente hiervan onverwijld op de hoogte brengen en zal zij een indicatie geven van de vermoedelijke duurtijd ervan.
- 6° Wijzigingen in de wijze van gegevensinvoer of in de informaticatoepassing worden door het Vlaamse Gewest één maand vooraf aan de gemeente medegedeeld; bij belangrijke wijzigingen gebeurt dit 3 maanden vooraf. Indien er fouten optreden bij de invoer van gegevens die niet te wijten zijn aan de nalatigheid van de gemeente, zal dit niet leiden tot een vermindering van de subsidie in het kader van deze overeenkomst.
- 7° Het Vlaamse Gewest zal ten behoeve van de gebruikers uiterlijk 4 maand na ondertekening van de samenwerkingsovereenkomst in overleg met de provincies opleidingssessies organiseren en een helpdesk instellen. Tevens zal het Vlaamse Gewest een testomgeving voorzien, waarop potentiële gebruikers kunnen leren werken met de toepassing.
- 8° De bepalingen van § 5 gelden enkel onder voorwaarde dat MKROS volledig operationeel is. Dit is na gunstige evaluatie van de proefperiode door 80% van de minstens 10 proefgemeenten in de proeffase.

Artikel 5.1.1.7 Integratie

§ 1. De gemeente zal werken aan een geïntegreerd duurzaam lokaal milieubeleid. Dit impliceert ten minste dat de verschillende doelstellingen die de gemeente beoogt met het aangaan van deze overeenkomst (Instrumentarium en clusters), op elkaar worden afgestemd.

Hiertoe wordt ambtelijk overleg georganiseerd met volgende doelstellingen:

- 1° er wordt gestreefd naar een maximale afstemming tussen het milieubeleid en de andere beleidsplanningsprocessen (zoals m.b.t. ruimtelijke ordening, mobiliteit, ...). Een globaal kader wordt opgemaakt, waarbinnen geïntegreerde acties worden aanbevolen;
- 2° de coördinatie van de opmaak en de uitvoering van het gemeentelijk milieujaarprogramma en het milieubeleidsplan;
- 3° de communicatie van het lokale milieubeleid, zowel naar de gemeentelijke diensten, als naar de doelgroepen en de bevolking.

§ 2. Bij dit ambtelijk overleg worden ten minste ambtenaren uit de verschillende milieusectoren en de beleidsdomeinen Landbouw, Energie, Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw, Mobiliteit, de technische diensten en andere opportune diensten betrokken, samen met de eventuele duurzaamheidsambtenaar.

Dit ambtelijk overleg kan aansluiten bij bestaande overlegstructuren van de gemeente of stad. De gemeente rapporteert jaarlijks over de werking van dit overleg via haar milieujaarprogramma.

Artikel 5.1.1.8 Milieu- en natuurwerkers

§ 1. De gemeente kan tijdens de duur van de overeenkomst de milieudoelstellingen van de cluster Vaste Stoffen en/of de cluster Natuurlijke Entiteiten realiseren door het inzetten van milieu- en natuurwerkers (mina-werkers) indien:

- 1° de werkzaamheden in uitvoering van acties/projecten in aanmerking komen om door mina-werkers te worden uitgevoerd. In de toelichting bij deze overeenkomst is bij wijze van voorbeeld een niet-limitatieve lijst opgenomen van werkzaamheden welke door mina-werkers kunnen uitgevoerd worden en welke niet door mina-werkers kunnen uitgevoerd worden;
- 2° de mina-werkers behoren tot de doelgroepwerknemers zoals omschreven in § 6.

De minister van Leefmilieu kan beslissen tot een uitbreiding van de clusters waarbinnen projecten door mina-werkers kunnen uitgevoerd worden.

§ 2. De gemeente kan de werkzaamheden zelf uitvoeren of toevertrouwen aan een derde. In beide gevallen moeten de werkzaamheden uitgevoerd worden door doelgroepwerknemers zoals omschreven in § 7.

§ 3. De mina-werkers worden door de gemeente of de uitvoerende partner aangeworven, hetzij met:

- 1° een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur;
- 2° met een arbeidsovereenkomst van bepaalde duur in het kader van het werkervaringsplan (WEP-plus);
- 3° met een arbeidsovereenkomst afgesloten met een gerechtigde op bestaansminimum of op financiële maatschappelijke dienstverlening met een initiatief voor sociale economie.

De mina-werkers kunnen ook zijn aangeworven door het OCMW met een arbeidsovereenkomst afgesloten in toepassing van artikel 60 § 7 van de OCMW-wet en gedetacheerd door het OCMW naar de gemeente of haar uitvoerende partner.

Per actie/project is minstens 80 % van de medewerkers verbonden door een arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur.

§ 4. Het inzetten van mina-werkers wordt door de gemeente kenbaar gemaakt via het milieujaarprogramma en volgens de modaliteiten bepaald in de betreffende cluster. In ieder geval wordt hierbij vermeld:

- 1° voor welke werkzaamheden de mina-werker(s) word(t)(en) ingezet;
- 2° de geschatte personeelskost voor het uitvoeren van de werkzaamheden rekening houdend met de verdeling volgens artikel 6.1.2.7 § 1;
- 3° de tijdsduur nodig om de werkzaamheden uit te voeren.

De toekenning van de mina-werkers gebeurt op basis van volgende criteria:

- 1° datum van indiening (zonder het principe 'first in, first out' te laten primeren);
- 2° milieukwaliteit van het voorstel;
- 3° regionale spreiding;
- 4° multiplicator-effect.

De subsidie voor het inzetten van mina-werkers wordt toegezegd naar aanleiding van de goedkeuring van het milieujaarprogramma en binnen de perken van de begroting. De subsidie kan eerder worden toegezegd indien de continuïteit met lopende arbeidsovereenkomsten kan worden aangetoond.

§ 5. Het bereiken van de milieudoelstellingen via het inzetten van mina-werkers wordt gecontroleerd door de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) voor de cluster Vaste Stoffen en/of de Administratie Milieu, Natuur en Land- en Waterbeheer (AMINAL) voor de cluster Natuurlijke Entiteiten via het milieujaarprogramma en steekproefsgewijze via terreinbezoeken. De administratie Werkgelegenheid controleert of de tewerkstellingsdoelstellingen worden nageleefd op basis van haar regelgeving.

Het saldo van de subsidie wordt toegekend na uitvoering van de acties/projecten en op basis van een rapport en de bewezen kosten. Het rapport bevat het verslag van de uitgevoerde werken. De kosten worden aangetoond via facturen, gemeentelijke subsidiereglementen of attesten.

§ 6. Voor deze overeenkomst zijn de doelgroepwerknemers de personen bedoeld in de:

- 1° Vlaamse regelgeving betreffende de sociale werkplaatsen;
- 2° regelgeving betreffende de inschakelingsbedrijven;
- 3° Vlaamse regelgeving meerwaardeneconomie (invoegbedrijven en invoegafdelingen);
- 4° Vlaamse regelgeving betreffende de werkervaringsprojecten;
- 5° regelgeving betreffende de beschutte werkplaatsen.

Artikel 5.1.1.9 De duurzaamheidsambtenaar

Om de bepalingen van art. 5.1.1.3 te kunnen naleven, kan de gemeente beschikken over een gemeentelijke gesubsidieerde duurzaamheidsambtenaar indien hiervoor geopteerd werd in het Instrumentarium in niveau 1 (zoals gezegd in art. 3.2, §1.2 kan slechts voor een duurzaamheidsambtenaar gekozen worden als alle clusters in niveau 1 worden uitgevoerd).

Zijn taken worden beschreven in niveau 2.

Het aantal duurzaamheidsambtenaren wordt als volgt bepaald:

N inw. per gemeente/stad	VTE duurzaamheidsambtenaar
≤ 12.000	minimaal halftijds
> 12.000 en ≤ 40.000	minimaal 1 voltijds
> 40.000 en ≤ 200.000	minimaal 2 voltijds
> 200.000	minimaal 4 voltijds

De duurzaamheidsambtenaren die in het kader van optie 7 van het Milieuconvenant 2000-2001 werden aangesteld, tellen mee voor het behalen van bovenstaande equivalenten. Bij intergemeentelijke (overeenkomstig het decreet op intergemeentelijk samenwerken) of bovengemeentelijke samenwerking blijven deze minimumbepalingen van kracht.

Het is aanbevolen dat deze duurzaamheidsambtenaar van niveau A is en rechtstreeks onder leiding van de gemeentesecretaris staat.

De duurzaamheidsambtenaren zijn minimaal deskundige niveau B. In het geval van 2 of meer ambtenaren wordt minimaal 1 VT-equivalent op niveau A aangeworven.

Voor het jaar 2002 wordt de duurzaamheidsambtenaar ten laatste op 1 december aangeworven/aangesteld; vanaf 2003 ten laatste op 1 september.

Subafdeling 5.1.2 Niveau 2

Artikel 5.1.2.1 Gemeentelijke diensten

§ 1. De gemeente zal tijdens de duur van de overeenkomst instaan voor de communicatie van het lokale milieubeleid, zowel naar de gemeentelijke diensten als naar de burgers.

Bovendien zal de gemeente tijdens de duur van de overeenkomst aan de hand van een milieubarometer de toestand van het milieu opvolgen. Dit houdt in dat een set indicatoren (meetbare doelstellingen) wordt opgesteld en opgevolgd. De milieubarometer zal ingezet worden als beleidsondersteunend instrument. Het is geen evaluatie-instrument voor de beoordeling van de bepalingen van deze overeenkomst.

Een hulpmiddel voor de opmaak van de barometer wordt opgenomen in de handleiding.

§ 2. Ter naleving van § 1 zal de gemeente beschikken over een gemeentelijke duurzaamheidsambtenaar.

Deze geeft mee uitvoering aan deze overeenkomst, maakt deel uit van het ambtelijk overlegorgaan (zie art. 5.1.1.7) en stimuleert het dienstenoverschrijdend overleg binnen de gemeente.

§ 3. Het aantal duurzaamheidsambtenaren wordt als volgt bepaald:

N inw. per gemeente/stad	VTE duurzaamheidsambtenaar
≤ 12.000	Minimaal halftijds
> 12.000 en ≤ 40.000	Minimaal 1 voltijds
> 40.000 en ≤ 200.000	Minimaal 2 voltijds
> 200.000	Minimaal 4 voltijds

De duurzaamheidsambtenaren die in het kader van optie 7 van het Milieuconvenant 2000-2001 werden aangesteld, tellen mee voor het behalen van bovenstaande equivalenten. Bij intergemeentelijke (overeenkomstig het decreet op intergemeentelijk samenwerken) of bovengemeentelijke samenwerking blijven deze minimumbepalingen van kracht.

Het is aanbevolen dat deze duurzaamheidsambtenaar van niveau A is en rechtstreeks onder leiding van de gemeentesecretaris staat.

De duurzaamheidsambtenaren zijn minimaal deskundige niveau B. In het geval van 2 of meer ambtenaren wordt minimaal 1 VT-equivalent op niveau A aangeworven.

Voor het jaar 2002 wordt de duurzaamheidsambtenaar ten laatste op 1 december aangeworven/aangesteld; vanaf 2003 ten laatste op 1 september.

Artikel 5.1.2.2 Participatie

De gemeente organiseert minstens twee maal per jaar een 'open' milieuraad. (zie art. 5.1.1.5 § 5 in fine)

Daarnaast stimuleert de gemeente bijkomende participatiekanalen met het oog op het verbreden van het maatschappelijk draagvlak voor het gemeentelijk milieu- en natuurbeleid, bijvoorbeeld door het organiseren van wijkvergaderingen, burgerjury's, het afsluiten van wijkcontracten, ondersteunen van partnerships rond lokaal duurzaam milieubeleid (publiek-private-samenwerking, vb. met ngo's), uitbouw van milieuhuizen of -winkels, enz.

De gemeente ondersteunt deze initiatieven ook financieel.

Subafdeling 5.1.3 Niveau 3

Artikel 5.1.3.1 Gemeentelijke diensten

§ 1. De gemeente zal tijdens de duur van de overeenkomst een duurzaamheidstoets van gemeentelijke plannen, acties en projecten uitwerken. De toets is geen evaluatie-instrument voor de beoordeling van de bepalingen van deze overeenkomst.

Afdeling 5.2 Cluster Vaste stoffen

Artikel 5.2.1 Definities

De volgende termen zijn van toepassing binnen de cluster Vaste Stoffen:

- 1° *Milieuverantwoord gebruik van producten*: het efficiënt inzetten van producten en een keuze voor producten en/of systemen die de minste milieueffecten veroorzaken in hun volledige levensloop (van grondstoffase over de productie- en gebruiksfase tot en met de afvalfase). Dit betekent dat er gestreefd wordt naar de beperking van de uitputting van grondstoffen, van de milieuschade van de productie, het gebruik en de verwerking na gebruik;
- 2° *Milieuschadelijke producten*: producten, met inbegrip van stoffen en materialen, die onmiddellijk of na verloop van tijd milieuschadelijke effecten hebben op een of meer milieucompartimenten hetzij bij de productie van het product, hetzij bij het gebruik ervan of bij de verwerking van de afvalstoffen die afkomstig zijn van het product;
- 3° *Milieuschadelijke effecten*: onder andere het verbruik van grond- en hulpstoffen, de emissies van stoffen in de lucht, de bodem en het water, trillingen, geur, geluid met een negatieve impact op het milieu;
- 4° *De implementatie in de gemeentelijke diensten van het milieuverantwoord productgebruik* voor een bepaalde productgroep of een onderdeel ervan omvat de integratie van dit principe in het aankoopbeleid en in de interne werking binnen de eigen gemeentelijke diensten zodat dit een permanent onderdeel ervan wordt. Het aanpakken van een productgroep of een onderdeel ervan betekent dat vanaf het moment dat deze productgroep of het onderdeel ervan behandeld werd, het milieuverantwoord productgebruik hiervan een permanent onderdeel uitmaakt van het gemeentelijk aankoopbeleid (bijvoorbeeld door opname in bestekken) en de interne gemeentelijke werking (bijvoorbeeld door codes van goede praktijk, werkprocedures). De implementatie van dit principe is van toepassing op de taken die binnen of door de eigen diensten worden uitgevoerd, alsook op de taken die in opdracht van de eigen diensten door derden worden uitgevoerd;
- 5° *Duurzaam geëxploiteerd hout*: hout voorzien van een FSC-label of een equivalent label dat aantoont dat het hout afkomstig is van bossen waarvan het duurzaam beheer door een onafhankelijke instelling volgens internationaal erkende criteria werd gecertificeerd;
- 6° *Type I-labeling*: een milieulabeling dat is toegekend op basis van criteria die op onafhankelijke wijze zijn opgesteld en door derden werden gecontroleerd;
- 7° *Secundaire grondstoffen*, zoals gedefinieerd in het VLAREA, omvatten minstens compost met Vlaco-label of gelijkwaardig kwaliteitslabel en breekpuin met COPRO-keuring of gelijkwaardig kwaliteitslabel;
- 8° *Restafval* omvat het huisvuil, het grofvuil, het gemeentevuil en het sorteeresidu van het PMD-afval.

De definities voor afvalpreventie, hergebruik, selectieve inzameling, zoals opgenomen in het vigerende Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen, zijn eveneens van toepassing.

De definities in verband met communicatie (informatie, sensibilisering en educatie), doelgroepen en gebiedsgericht beleid, zijn opgenomen in Hoofdstuk 5.8 Burgers en Doelgroepen, respectievelijk Hoofdstuk 5.9 Gebiedsgericht Beleid.

Artikel 5.2.2 Algemene bepalingen - doelstellingen

§ 1. De gemeente verbindt er zich toe een beleid te voeren dat erop gericht is door haar activiteiten zo weinig mogelijk het milieu te belasten en tegelijkertijd alles in het werk te stellen om bij haar inwoners of groepen van inwoners eenzelfde gedrag te stimuleren.

§ 2. Hiertoe besteedt de gemeente aandacht aan volgende doelstellingen:

- 1° het stimuleren van het milieuverantwoord gebruik van producten;
- 2° het stimuleren van afvalpreventie;
- 3° het stimuleren van hergebruik van afvalstoffen;
- 4° het stimuleren van selectieve inzameling van afvalstoffen;
- 5° het beperken van de hoeveelheid te verwijderen huishoudelijke afvalstoffen, met name het restafval;
- 6° het beperken van de totale hoeveelheid huishoudelijke afvalstoffen.

§ 3. De gemeente kan binnen de cluster Vaste Stoffen verschillende niveaus uitvoeren waarbij een hoger niveau steeds de voorgaande niveaus insluit:

- 1° Niveau 1:
 - een aanzet geven tot het stimuleren van het milieuverantwoord productgebruik in de eigen werking van de gemeentelijke diensten;
 - het aanreiken van afvalpreventiemiddelen;
 - samenwerken met een overeenkomstig het VLAREA erkend kringloopcentrum voor het hergebruik van afvalstoffen;
 - een basisdienstverlening van selectieve inzamelingen aanbieden aan de inwoners en de eigen bedrijfsafvalstoffen selectief inzamelen;
 - het beperken van het restafval;
 - het tegengaan van illegaal ontwijkgedrag;
- 2° Niveau 2:
 - een aanzet geven tot het stimuleren van milieuverantwoord productgebruik en afvalpreventie door de inwoners;
 - het verder integreren van het milieuverantwoord productgebruik in de eigen werking van de gemeentelijke diensten;
 - het actief ondersteunen van afvalpreventie en het verbeteren van het sorteergedrag;
 - het verder beperken van het restafval en de totale hoeveelheid afval, met hierbij aansluitend het doorrekenen van de kosten van afvalinzameling en -verwerking aan de afvalproducenten;
 - en een doelgroepenwerking naar de scholen en de eigen diensten;
- 3° Niveau 3: het uitwerken en uitvoeren van een project dat in hoofdzaak omvat:
 - het opzetten van een geïntegreerde doelgroepenwerking naar een aantal specifieke doelgroepen;
 - het opbouwen van een intensieve samenwerking met derden gericht op het maximaal hergebruiken van afvalstoffen;
 - het verder beperken van het restafval en de totale hoeveelheid afval.

§ 4. Om de gemeenten in staat te stellen om de acties op een degelijke manier uit te voeren, stelt het Vlaamse Gewest duidelijke productinformatie ter beschikking via een of meerdere door haar aangeduide kanalen. Hierbij wordt gestreefd om op termijn via een centraal kanaal deze informatie ter beschikking te stellen. Het aanspreekpunt voor gemeenten en provincies deelt op regelmatige tijdstippen mee wanneer rond welke productgroepen nieuwe informatie ter beschikking wordt gesteld en zal ook specifieke vragen omtrent deze productinformatie behandelen.

De aangeboden productinformatie moet de gemeenten in staat stellen zeer snel adequate productkeuzes te maken.

De productinformatie wordt ingedeeld in volgende productgroepen:

- 1° kantoormaterialen (keuze uit onder andere gerecycleerd papier, opbergmateriaal, digitale archivering, hervulbare toners, fotokopieerapparaten, computers, printers, schrijfgerei, correctiemiddelen, e.d., inclusief hun verpakkingen);
- 2° cateringproducten (keuze uit onder andere biologische landbouwproducten, voeding, dranken, kookgerief, bestek en servies, statiegeldflessen, drinkwaterfontein, e.d., inclusief hun verpakkingen);
- 3° schoonmaakmiddelen (keuze uit onder andere biologisch afbreekbare reinigers, milieuvriendelijke schoonmaakmethoden, e.d., inclusief hun verpakkingen);

Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling

- 4° materialen voor tuin- en groenaanleg, -onderhoud en meubilair (keuze uit onder andere de reductie van het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen, mechanische en thermische onkruidbestrijding, compost, mulching, turfrij tuinonderhoud, kringlooptuin, afvalarme tuin, tuinmeubilair uit duurzaam geëxploiteerd hout of uit gerecycleerde kunststoffen, houtverduurzamingsmiddelen, e.d.);
- 5° bouw- en onderhoudsmaterialen (keuze uit onder andere het gebruik van secundaire grondstoffen, duurzaam geëxploiteerd hout, houtverduurzamingsmiddelen, gecoate koperen en zinken dakgoten, verven, vernissen, breekpuin met COPRO-keuring, bestrijdingsmiddelen, hernieuwbare bouwmaterialen, e.d.).

§ 5. De keuze voor minder milieuschadelijke producten zal gebeuren op basis van bestaande studies of van type I-labeling. Als de gemeente voor een bepaalde toepassing niet kiest voor het minst milieuschadelijke product, dient zij haar keuze te motiveren. Deze motivatie moet door het Vlaamse Gewest worden aanvaard. De gemeente kan bij de uiteindelijke productkeuze rekening houden met de beschikbaarheid van het product evenals de economische en technische haalbaarheid van de toepasbaarheid van het product in de algemene gemeentelijke context.

§ 6. Het model gebruiksregister, zoals vermeld in artikel 5.2.3.2 § 1.2.2 wordt opgemaakt door het Vlaamse Gewest in overleg met de gemeenten en provincies. Het model gebruiksregister wordt pas definitief goedgekeurd door het Vlaamse Gewest en ter beschikking gesteld van de gemeenten, nadat het eerst werd uitgetest in tien gemeenten. Zolang het model gebruiksregister niet definitief goedgekeurd werd door het Vlaamse Gewest en ter beschikking gesteld van de gemeenten, worden de gemeenten niet verplicht om een gebruiksregister bij te houden zoals opgenomen in artikel 5.2.3.2 § 1.5.

§ 7. Voor de gemeenten waaraan overeenkomstig het vigerende Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen een correctiefactor werd toegekend, zullen de door hen ingezamelde hoeveelheden huishoudelijke afvalstoffen eerst gecorrigeerd worden met deze correctiefactor vooraleer de ingezamelde afvalhoeveelheden getoetst worden aan de doelstellingen opgenomen in de cluster Vaste Stoffen.

§ 8. Het voeren van een specifieke sensibilisering naar de burgers en doelgroepen toe in het kader van deze cluster, wordt uitgevoerd binnen het geheel van deze cluster. Evenwel is het noodzakelijk ten behoeve van de uitvoering van de cluster Burgers en Doelgroepen een geïntegreerd communicatie- en participatiebeleid op te zetten, waarbij afgestemd en geïntegreerd wordt met andere communicatie- en participatie-acties van dit samenwerkingsverband. Hiertoe wordt aangespoord tot opmaken van specifieke actieplannen en programma's voor het uitvoeren van de communicatie binnen deze cluster. Die plannen en programma's worden niet als beoordelingscriterium van deze cluster gehanteerd.

§ 9. Ter ondersteuning van haar beleid zal de gemeente ervoor zorgen dat zijzelf een voortrekkersrol opneemt. Daartoe zal zij bij de sensibilisering eraan toevoegen op welke manier zij het communicatie-onderwerp toepast binnen de eigen gemeentelijke diensten of werking.

§ 10. De sensibilisering van de cluster Vaste stoffen legt naast het verspreiden van informatie via de gemeentelijke informatiekanalen (bijvoorbeeld artikel in het gemeentelijk infoblad, folder, affiche, e.d.) de nadruk vooral op een actieve sensibilisering met een ondersteunende campagne (bijvoorbeeld adviesverlening, milieueducatie, opleiding, technische ondersteuning, workshops, evenementen, stand op een beurs, e.d.).

§ 11. Bepaalde acties kunnen eventueel uitgevoerd worden door mina-werkers. In de handleiding is een limitatieve lijst opgenomen van acties waarvoor mina-werkers kunnen ingezet worden. Hiervan kan gemotiveerd worden afgeweken mits toestemming van het Vlaamse gewest. Als mina-werkers worden ingezet dan gebeurt dit volgens de voorwaarden van artikel 5.1.1.8 van het Instrumentarium van deze overeenkomst.

Artikel 5.2.3 Specifieke bepalingen per niveau

Artikel 5.2.3.1 Niveau 1

§ 1. Milieuverantwoord productgebruik

De gemeente onderneemt acties rond de bevordering van het gebruik van milieuvriendelijke producten, minstens voor duurzaam geëxploiteerd hout en secundaire grondstoffen, en de beperking van het gebruik van milieuschadelijke producten, minstens voor bestrijdingsmiddelen. Over deze acties wordt gerapporteerd in het milieujaarprogramma. Hierbij geldt dat:

- 1° Gemeenten die optie 7 van het Gemeentelijk Milieuconvenant 2000-2001 ondertekenden en beschikken over een goedgekeurd actieplan dienen de reeds gestarte acties en maatregelen om milieuverantwoord productgebruik met betrekking tot bestrijdingsmiddelen, duurzaam geëxploiteerd hout en secundaire grondstoffen te implementeren in de werking van de eigen gemeentelijke diensten verder te zetten overeenkomstig de opgemaakte actieplannen.
- 2° Gemeenten die optie 7 van het Gemeentelijk Milieuconvenant 2000-2001 niet ondertekenden of gemeenten die optie 7 van het Gemeentelijk Milieuconvenant 2000-2001 ondertekenden, maar niet beschikken over een goedgekeurd actieplan, dienen binnen het kader van de implementatie van milieuverantwoord productgebruik in de werking van de eigen gemeentelijke diensten uitdrukkelijk aandacht te besteden aan het milieuverantwoord productgebruik van bestrijdingsmiddelen, duurzaam geëxploiteerd hout en secundaire grondstoffen. Het opstarten van de implementatie van milieuverantwoord productgebruik moet ertoe leiden dat in 2002 voor minimaal een productgroep of een onderdeel ervan het milieuverantwoord productgebruik geïmplementeerd werd in de werking van de gemeentelijke diensten, in 2003 minstens twee, in 2004 minstens drie productgroepen of onderdelen ervan geïmplementeerd werden in de werking van de gemeentelijke diensten overeenkomstig de bepalingen van de cluster Vaste Stoffen.

§ 2. Afvalstoffen

§ 2.1 De gemeente stimuleert afvalpreventie via het aanbieden van compostvaten of andere middelen om thuis te composteren en via het aanbieden van anti-reclamestickers. Deze acties worden ondersteund door middel van sensibilisering van de inwoners.

Daarnaast zal de gemeente, zowel in een GFT-regio als in een groenafvalregio, een sensibiliseringsactie voor afvalpreventie via de gemeentelijke informatiekanaal voeren met betrekking tot volgende afvalstoffen: GFT-afval, papierafval en verpakkingsafval. Afvalpreventie met betrekking tot verpakkingsafval betekent minstens het ontmoedigen van het gebruik van eenmalige verpakkingen en het stimuleren van het gebruik van herbruikbare verpakkingen.

Indien de gemeente gebruik maakt van andere steunmaatregelen om afvalpreventie te stimuleren, aangeboden door het Vlaamse Gewest of de provincies, zal de gemeente ter ondersteuning van de optimale aanwending ervan een gepast flankerend beleid ontwikkelen en voeren. Dat flankerend beleid omvat minstens een sensibilisering van de inwoners of doelgroepen.

§ 2.2 De gemeente zal het hergebruik van afvalstoffen stimuleren door een samenwerking met minstens een overeenkomstig het VLAREA erkend kringloopcentrum uit te bouwen. Hiertoe sluit de gemeente met het kringloopcentrum een samenwerkingsovereenkomst die minstens bepalingen omvat met betrekking tot de sensibilisering, de onderlinge doorverwijfsfunctie, de inzamelwijzen, het restafval en de vergoeding voor herbruikbare afvalstoffen. De Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, afgekort de VVSG, zal in samenwerking met de Koepel van Vlaamse Kringloopcentra, afgekort de KVK, een modelovereenkomst opstellen die, na goedkeuring door de OVAM, ter beschikking gesteld wordt van de gemeenten.

§ 2.3 De selectieve inzameling van afvalstoffen zal door de gemeente verder uitgebouwd worden door het uitbaten van een vergund containerpark overeenkomstig de minimum uitbatingvoorwaarden opgenomen in het vigerende Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen. Gemeenten die nog niet beschikken over een eigen containerpark kunnen een overeenkomst sluiten met een naburige gemeente of de intercommunale voor het gebruiken van een containerpark rekening houdend met de voorwaarden die aan deze mogelijkheid gesteld werden in het vigerende Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen.

Daarnaast zal de gemeente de selectieve inzameling organiseren van GFT- of groenafval, papier en karton, glas, PMD-afval, KGA en grofvuil overeenkomstig de definities van afvalstoffen en de minimale inzamelvoorwaarden opgelegd door het vigerende Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen.

De gemeente zal de selectieve inzameling van de eigen bedrijfsafvalstoffen organiseren binnen haar diensten overeenkomstig de bepalingen opgenomen in de vigerende wetgeving.

§ 2.4 Ten aanzien van de kmo's en zelfstandige ondernemers creëert de gemeente duidelijkheid over de mogelijkheden om van de gemeentelijke inzamelkanalen voor afvalstoffen gebruik te maken. De gemeente communiceert dit naar de kmo's en zelfstandige ondernemers, gevestigd in haar gemeente. Zij verstrekt hierbij eveneens de nodige informatie over de juiste inzamelkanalen die deze bedrijven kunnen of moeten gebruiken om op een legale manier de door hen geproduceerde afvalstoffen af te voeren voor verwerking.

§ 2.5 De acties en maatregelen die de gemeente uitvoert, dienen ertoe te leiden dat de volgende doelstellingen met betrekking tot het restafval gerealiseerd worden: vanaf 2002 maximaal de doelstelling restafval van het vigerende Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen; vanaf 2004: maximaal 200 kg restafval per inwoner per kalenderjaar. Indien deze doelstellingen niet gehaald worden, moet aangetoond worden dat de hoeveelheid restafval gedaald is met minstens 15 % ten opzichte van het vorige kalenderjaar.

§ 2.6 Ter ondersteuning van haar beleid zal de gemeente de nodige sensibiliseringsacties ondernemen rond sluikestorten, sluikestoken, de preventie van zwerfvuil, het verkeerd aanbieden van afvalstoffen of andere vormen van illegaal ontwijkgedrag met betrekking tot afvalstoffen.

§ 2.7 De vertegenwoordigers van de gemeenten en afvalintercommunales nemen deel aan het provinciaal overlegplatform voor preventie en beheer van huishoudelijke afvalstoffen. In dit provinciaal overlegplatform worden enkel vertegenwoordigers van gemeenten, afvalintercommunales, de provincie en het Vlaamse gewest opgenomen.

Artikel 5.2.3.2 Niveau 2

§ 1. Milieuverantwoord productgebruik

§ 1.1 Sensibilisering

De gemeente zal het milieuverantwoord gebruik van producten bovendien stimuleren door een sensibilisering te voeren met betrekking tot de productgroepen of onderdelen ervan, zoals opgenomen in artikel 5.2.2 § 4.

De gemeente zorgt ervoor dat gedurende de hele looptijd van het samenwerkingsakkoord minstens drie verschillende productgroepen worden behandeld. Indien de gemeente opteert om jaarlijks slechts rond één productgroep of een onderdeel ervan te werken dan komt een herhaling van die sensibilisering het daaropvolgende jaar niet in aanmerking voor betoelaging via de cluster Vaste Stoffen.

Het opstarten van de sensibilisering dient ertoe te leiden dat in 2002 over minstens een productgroep of onderdeel ervan sensibiliseringsacties ondernomen worden, in 2003 over minstens twee, in 2004 over minstens drie productgroepen of onderdelen ervan gesensibiliseerd wordt overeenkomstig de bepalingen van de cluster Vaste Stoffen.

De productgroep of het onderdeel ervan die aan bod komt bij de sensibilisering is binnen hetzelfde jaar bij voorkeur dezelfde, maar mag verschillen van deze uit het niveau 1 zoals vermeld in artikel 5.2.3.1 § 1.

Daarbij geldt het volgende:

- 1° Gemeenten die optie 7 van het Gemeentelijk Milieuconvenant 2000-2001 hebben ondertekend en beschikken over een goedgekeurd actieplan, moeten de al gestarte sensibiliseringsacties over milieuverantwoord productgebruik met betrekking tot bestrijdingsmiddelen, duurzaam geëxploiteerd hout en secundaire grondstoffen overeenkomstig de opgemaakte actieplannen voortzetten. Uiterlijk in 2004 zullen zij voor bestrijdingsmiddelen, duurzaam geëxploiteerd hout en secundaire grondstoffen hun sensibilisering aanpassen aan de vereisten voor sensibilisering zoals opgenomen in de cluster Vaste Stoffen.
- 2° Gemeenten die optie 7 van het Gemeentelijk Milieuconvenant 2000-2001 niet hebben ondertekend of gemeenten die optie 7 van het gemeentelijk milieuconvenant 2000-

2001 hebben ondertekend, maar niet beschikken over een goedgekeurd actieplan, moeten uiterlijk in 2004 in het kader van de sensibilisering rond milieuverantwoord productgebruik voorzien binnen de cluster Vaste Stoffen uitdrukkelijk aandacht te besteden aan het milieuverantwoord productgebruik van bestrijdingsmiddelen, duurzaam geëxploiteerd hout en secundaire grondstoffen.

§ 1.2 Voorbeeldfunctie

§ 1.2.1 De gemeente zal het milieuverantwoord gebruik van producten bovendien implementeren in de werking van haar eigen gemeentelijke diensten door te starten met de productgroepen of onderdelen ervan, zoals opgenomen in artikel 5.2.2 § 4.

De gemeente zorgt ervoor dat gedurende de hele looptijd van het samenwerkingsakkoord minstens drie verschillende productgroepen worden behandeld. Indien de gemeente opteert om jaarlijks slechts één productgroep of onderdeel ervan aan bod te laten komen, dan komt een herhaling van deze productgroep of onderdeel ervan het daaropvolgende jaar niet in aanmerking voor betoelaging via de cluster Vaste Stoffen.

De opstart van de implementatie van milieuverantwoord productgebruik dient ertoe te leiden dat in 2002 voor minstens een productgroep of een onderdeel ervan het milieuverantwoord productgebruik geïmplementeerd werd in de werking van de gemeentelijke diensten, in 2003 minstens twee, in 2004 minstens drie productgroepen of onderdelen ervan geïmplementeerd werden in de werking van de gemeentelijke diensten overeenkomstig de bepalingen van de cluster Vaste Stoffen.

De productgroep of het onderdeel ervan die aan bod komt binnen het aankoopbeleid en de interne werking is binnen hetzelfde jaar bij voorkeur dezelfde, maar mag verschillen van deze uit het niveau 1 zoals vermeld in artikel 5.2.3.1 § 1 en van deze uit het niveau 2 zoals vermeld in artikel 5.2.3.2 § 1.2. Hierbij geldt dat:

- 1° Gemeenten die optie 7 van het Gemeentelijk Milieuconvenant 2000-2001 niet hebben ondertekend of gemeenten die optie 7 van het Gemeentelijk Milieuconvenant 2000-2001 hebben ondertekend, maar niet beschikken over een goedgekeurd actieplan, moeten uiterlijk in 2004 in het kader van de implementatie van milieuverantwoord productgebruik in de werking van de eigen gemeentelijke diensten voorzien binnen de cluster Vaste Stoffen uitdrukkelijk aandacht te besteden aan het milieuverantwoord productgebruik van bestrijdingsmiddelen, duurzaam geëxploiteerd hout en secundaire grondstoffen.
- 2° Gemeenten die optie 7 van het Gemeentelijk Milieuconvenant 2000-2001 hebben ondertekend en beschikken over een goedgekeurd actieplan moeten de al gestarte acties en maatregelen om milieuverantwoord productgebruik met betrekking tot bestrijdingsmiddelen, duurzaam geëxploiteerd hout en secundaire grondstoffen te implementeren in de werking van de eigen gemeentelijke diensten overeenkomstig de opgemaakte actieplannen voortzetten. Uiterlijk in 2004 zullen zij de implementatie van milieuverantwoord productgebruik voor bestrijdingsmiddelen, duurzaam geëxploiteerd hout en secundaire grondstoffen aanpassen aan de vereisten voor de implementatie van milieuverantwoord productgebruik zoals opgenomen in de cluster Vaste Stoffen.

§ 1.2.2 Vanaf het implementeren van het milieuverantwoord productgebruik in de werking van de gemeentelijke diensten, zoals omschreven in § 1.2.1 van dit artikel, voor de hieronder vermelde producten houdt de gemeente een gebruiksregister bij waarin jaarlijks minstens aangegeven wordt welke producten, alsook de hoeveelheden de gemeente gebruikt voor bepaalde toepassingen. Het gebruiksregister wordt bijgehouden overeenkomstig het model gebruiksregister opgemaakt door het Vlaamse Gewest en dat na definitieve goedkeuring door het Vlaamse Gewest ter beschikking gesteld wordt. Vanaf het kalenderjaar volgend op de ter beschikkingstelling van het model gebruiksregister dient de gemeente een gebruikregister overeenkomstig dit model bij te houden. Als de gemeente al een gebruiksregister bijhoudt volgens een eigen systeem, moet ze haar gebruiksregister binnen het jaar volgend op de ter beschikkingstelling van het model gebruiksregister aanpassen overeenkomstig het model gebruiksregister.

Ze moet enkel een gebruiksregister bijhouden voor de volgende vijf producten: 'bestrijdingsmiddelen', 'duurzaam geëxploiteerd hout', 'secundaire grondstoffen', 'verven en aanverwante producten' en 'schoonmaakmiddelen'.

Deze gebruiksregisters tonen aan dat er per product een verbetering is in het milieuverantwoord productgebruik bij de werking van de gemeentelijke diensten. Een samenvatting over het milieuverantwoord productgebruik in de gemeente wordt opgemaakt op basis van deze

gebruiksregisters en opgenomen in het milieujaarprogramma. Op verzoek van het Vlaamse Gewest kunnen de aangelegde gebruiksregisters integraal opgevraagd worden.

§ 1.3 Doelgroepen

De gemeente zal het milieuverantwoord gebruik van producten stimuleren bij twee doelgroepen, namelijk de eigen gemeentelijke diensten en de scholen.

§ 2. Afvalstoffen

§ 2.1 De gemeente stimuleert afvalpreventie door een netwerk van compostmeesters uit te bouwen. Ter ondersteuning van de compostmeesterwerking wordt een demonstratieplaats voor thuiscomposteren ingericht. De gemeente kan voor de compostmeesterwerking en voor het uitbouwen van een demonstratieplaats voor thuiscomposteren samenwerken met andere gemeenten of met haar intercommunale.

§ 2.2 De gemeente zal de selectieve inzameling van afvalstoffen verder aanmoedigen door een systeem uit te werken waarbij een betere sortering van de afvalstoffen en een grotere zuiverheidsgraad van de selectief ingezamelde afvalstoffen wordt nagestreefd.

§ 2.3 De acties en maatregelen die de gemeente uitvoert, moeten ertoe leiden dat volgende doelstellingen met betrekking tot het restafval gerealiseerd worden: voor 2002 maximaal 200 kg restafval per inwoner per kalenderjaar, voor 2003 maximaal 175 kg restafval per inwoner per kalenderjaar, vanaf 2004 maximaal 150 kg restafval per inwoner per kalenderjaar. Als de gemeente de doelstellingen met betrekking tot het restafval versneld realiseert, dan heeft ze recht op een bijkomende subsidie zoals bepaald in Hoofdstuk 6.1.

§ 2.4 De bereikte resultaten met betrekking tot restafval en voor de selectief ingezamelde afvalfracties, met uitzondering van groenafval, bouw- en sloopafval, houtafval en afgedankte elektrische en elektronische apparaten worden opgenomen in de milieubarometer als indicator voor het milieubeleid van de gemeente.

§ 2.5 De gemeente zal de preventie van afvalstoffen, het hergebruik van afvalstoffen en de selectieve inzameling van afvalstoffen stimuleren bij twee doelgroepen: de eigen gemeentelijke diensten en de scholen.

§ 2.6 Ter ondersteuning van haar beleid zal de gemeente het principe "de vervuiler betaalt" vertalen in haar contant belastingssysteem (of retributiesysteem) waarin de variabele kosten met betrekking tot de huisvuil- en grofvuilinzameling en -verwerking en voor de vermijdbare, selectief ingezamelde fracties, minstens voor PMD en GFT- of groenafval, worden doorgerekend aan de inwoners. De gemeente volgt hierbij de aanbevelingen die in het kader van de vigerende uitvoeringsplannen opgesteld werden. Als het gemeentelijk contant belastingssysteem afwijkt van deze aanbevelingen, moet de gemeente op verzoek van de OVAM aantonen dat haar systeem op gelijkwaardige wijze de afvalpreventie bevordert, het correcte sorteergedrag stimuleert en het illegaal ontwijkgedrag tegengaat.

Artikel 5.2.3.3 Niveau 3 – projectvoorstel

Het project moet voldoen aan de voorwaarden opgenomen in artikel 3.2 § 3. Bovendien wordt het project beoordeeld op basis van de doelstellingen van deze cluster en op basis van volgende criteria:

- 1° de creatieve integratie van de aspecten "milieuverantwoord gebruik van producten", "afvalpreventie", "hergebruik van afvalstoffen" en "de selectieve inzameling van afvalstoffen" in het projectvoorstel;
- 2° de aandacht voor een intensieve samenwerking met derden met het oog op het maximaal hergebruik van alle mogelijke goederen die opnieuw in gebruik kunnen gebracht worden;
- 3° het opnemen van te bereiken doelstellingen voor restafval en voor de selectief ingezamelde afvalfracties, met uitzondering van groenafval, bouw- en sloopafval, houtafval en afgedankte elektrische en elektronische apparaten. De doelstelling voor

restafval mag niet hoger zijn dan de lange termijn doelstelling voor restafval opgenomen in het vigerende Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen.

Artikel 5.2.4 Evaluatie uitvoering – betalingsvoorwaarden

§ 1. De gemeente rapporteert op een beknopte maar volledige manier over de uitvoering van de cluster Vaste Stoffen in het gemeentelijk milieujaarprogramma.

§ 2. Jaarlijks worden los van het milieujaarprogramma volgende gegevens gerapporteerd rechtstreeks aan de OVAM:

- 1° de gemeentelijke inventarisatie van huishoudelijke afvalstoffen, op basis van de VLAREA-wetgeving en het vigerende Uitvoeringsplan Huishoudelijke Afvalstoffen;
- 2° de meldingsplicht bedrijfsafvalstoffen die op basis van de VLAREA-wetgeving opgelegd werd aan de producenten van bedrijfsafvalstoffen.

Afdeling 5.3 Cluster Water

Artikel 5.3.1 Definities

De volgende definities zijn van toepassing binnen de cluster Water:

- 1° *Integraal waterbeleid*: het ter bescherming van mens en milieu gecoördineerd en geïntegreerd ontwikkelen, beheren en herstellen van watersystemen, teneinde het multifunctionele gebruik ervan door de huidige generatie en de behoeftenvoorziening van de toekomstige generaties te waarborgen;
- 2° *Feitelijk samenwerkingsverband*: een al dan niet geformaliseerd samenwerkingsverband dat bevoegd is voor de opmaak van het DuLo-waterplan in een door het Vlaamse Gewest afgebakend deelbekken, bestaande uit de betrokken gemeenten, de provincies en de polders of wateringengedewelke in het deelbekken gelegen zijn;
- 3° *Deelbekken*: een onderdeel van een bekken of deelstroomgebied, bestaande uit een of meer subhydrografische zones (VHA-zones). De lijst van de door de Vlaamse Gewest afgebakende deelbekkens wordt bij aanvang van dit samenwerkingsakkoord aan de gemeenten en provincies bezorgd;
- 4° *DuLo-waterplan* of het 'Duurzaam Lokaal Waterplan': dit is een plan voor een deelbekken waarin een brongerichte aanpak met betrekking tot het remediëren en voorkomen van wateroverlast in functie van de bestemming van het gebied, waterverontreiniging, aantasting van het natuurlijk milieu van het watersysteem, verdroging en erosie beschreven wordt. Het zoneringsvoorstel inzake waterzuivering van het Vlaamse Gewest (al dan niet bijgestuurd door de gemeenten), het waterhuishoudingsplan van polders en wateringengedewelke in het deelbekken gelegen zijn, en de gemeentelijke erosiebestrijdingsplannen zijn hierin geïntegreerd. Ook de wisselwerking met het ruimtelijk beleid (RSP/RUP) is een belangrijk aandachtspunt. Het DuLo-waterplan wordt opgesteld op initiatief van bovengenoemd feitelijk samenwerkingsverband. Het DuLo-waterplan moet afgestemd zijn op andere inrichtings- en beheersplannen voor het gebied:
 - een bekkenbeheerplan, met als bouwsteen daarvan de AWP-2's, zoals bepaald in art. 32 quater, §1, 1°, van de wet op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging van 26 maart 1971, met wijzigingen;
 - een beheersplan voor natuurreservaten, goedgekeurd met toepassing van het Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;
 - een natuurrichtplan, bedoeld in artikel 48 en 50 van het Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;
 - een beheersplan, goedgekeurd met toepassing van het Bosdecreet van 13 juni 1990;
 - een beheersplan, goedgekeurd met toepassing van het Decreet van 16 april 1996 houdende bescherming van landschappen;
 - een richtplan en inrichtingsplan van een landinrichtingsproject, met toepassing van het besluit van de Vlaamse regering van 6 juni 1996 houdende nadere regelen betreffende de landinrichting;
 - een ruilverkavelingsplan, met toepassing van de wet op de ruilverkaveling en landeigendommen van 22 juli 1970, aangevuld bij de wet van 11 augustus 1978;
 - een natuurinrichtingsplan, met toepassing van artikel 20 tot en met 44 van het besluit van de Vlaamse regering van 23 juli 1998 tot vaststelling van nadere regels ter uitvoering van het Decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu;

- 5° *Code van goede praktijk voor duurzaam lokaal waterbeleid*: handleiding die bepalingen bevat inzake de methodologie voor de opmaak van het DuLo-waterplan alsook m.b.t. de inhoudelijke aspecten van het plan. De code wordt vastgesteld door het Vlaamse Gewest en ter beschikking gesteld van de gemeenten, steden, provincies, polders en wateringen. Deze komt overeen met de code die “code van goede praktijk voor het integraal lokaal waterbeheer” genoemd wordt in het subsidiebesluit voor Polders en wateringen.

De definities in verband met communicatie (informatie, sensibilisering en educatie), doelgroepen en gebiedsgericht beleid, zijn opgenomen in Hoofdstuk 5.8 Burgers en Doelgroepen, respectievelijk Hoofdstuk 5.9 Gebiedsgericht Beleid.

Artikel 5.3.2 Algemene bepalingen – doelstellingen

§ 1. De gemeente onderschrijft de strategische en operationele doelstellingen in het kader van een duurzaam waterbeleid. De *strategische doelstelling* bestaat erin te komen tot een duurzaam lokaal (gemeentelijk) waterbeleid. Duurzaam lokaal waterbeleid betreft de brongerichte en geïntegreerde aanpak m.b.t. het remediëren en voorkomen van wateroverlast, waterverontreiniging, verdroging, aantasting van het natuurlijk milieu van watersystemen en erosie. Om tot deze doelstelling te komen moet extra aandacht besteed te worden aan het vergroten van het maatschappelijk draagvlak voor watergebonden ingrepen, onder andere door een visuele en ruimtelijke integratie van water in de samenleving.

§ 2. Voor de cluster Water kunnen volgende *operationele doelstellingen* onderscheiden worden:

- 1° maximale aanwending (gebruik, infiltratie, berging) aan de bron van hemelwater;
- 2° sanering afvalwater buitengebieden;
- 3° bewaking en verbetering kwaliteit riolerings- en waterzuiveringsinfrastructuur;
- 4° beperking van gebruik van waterschadelijke producten (voorkomen van verontreiniging);
- 5° beperking van diffuse verontreiniging, erosie en sedimenttransport naar de waterloop;
- 6° kwantitatief, kwalitatief en ecologisch duurzaam waterlopenbeheer (met inbegrip van grachten en andere watergebonden elementen);
- 7° duurzaam (drink)watergebruik.

§ 3. Verschillende niveaus kunnen door de gemeente worden uitgevoerd, overeenkomstig de bepalingen uit het Instrumentarium:

- 1° Niveau 1: uitvoering van generieke, op zichzelf staande acties, deels met als eigenlijke doelgroep de burger, alsook het doorlopen van de eerste stappen in de richting van een DuLo-waterplan in samenwerking met de andere waterbeheerders binnen het deelbekken;
- 2° Niveau 2: verdere uitwerking van het DuLo-waterplan (opmaak actieplan), alsook de uitvoering van zogenaamde prioritaire projecten uit het DuLo-waterplan;
- 3° Niveau 3: uitvoering van innoverende en clusteroverschrijdende projecten uit het DuLo-waterplan.

§ 4. Het voeren van een specifieke communicatie-actie naar de burgers en doelgroepen toe in het kader van deze cluster, wordt uitgevoerd binnen het geheel van deze cluster. Evenwel is het noodzakelijk ten behoeve van de uitvoering van de cluster ‘Burgers en Doelgroepen’ een geïntegreerd communicatie- en participatiebeleid op te zetten, waarbij afgestemd en geïntegreerd wordt met andere communicatie- en participatie-acties van dit samenwerkingsverband. Hiertoe wordt aangespoord tot opmaken van specifieke actieplannen en programma’s voor het uitvoeren van de communicatie binnen deze cluster. Die plannen en programma’s worden niet als beoordelingscriterium van deze cluster gehanteerd.

§ 5. Ter ondersteuning van haar beleid zal de gemeente ervoor zorgen dat ze zelf een voortrekkersrol opneemt. Daartoe zal zij bij de communicatie-acties eraan toevoegen op welke manier zij het communicatie-onderwerp toepast binnen de eigen gemeentelijke diensten of werking.

§ 6. Bij de totstandkoming van het nieuwe decreet integraal waterbeleid worden de bepalingen in de huidige samenwerkingsovereenkomst met onmiddellijke ingang aangepast aan de eventuele nieuwe inzichten in dit decreet.

Artikel 5.3.3 Specifieke bepalingen per niveau

Artikel 5.3.3.1 Niveau 1

§ 1. Invulling van het deel Water van het gemeentelijk milieubeleidsplan/milieujaarprogramma

§ 1.1 De gemeente verbindt zich ertoe om in het kader van de opmaak van het gemeentelijk milieubeleidsplan voor de invulling van het deel Water minstens stap 1 "projectorganisatie" en stap 2 "doelstellingennota" van de code van goede praktijk voor duurzaam lokaal waterbeleid te doorlopen. Ze doet dat voor ieder deelbekken waar de gemeente deel van uitmaakt. Dit proces moet doorlopen worden in samenwerking met de andere betrokken waterbeheerders binnen de door de Vlaamse Gewest afgebakende deelbekkens. De provincie heeft hierbij de rol van bemiddelaar en regisseur. In gezamenlijk overleg kan deze regisserende of bemiddelende rol eveneens worden toebedeeld aan andere partners van het desbetreffende deelbekken.

In het gemeentelijk milieubeleidsplan zal minstens de doelstellingennota die het resultaat vormt van dit proces, opgenomen worden. In het milieujaarprogramma wordt een beschrijving en evaluatie gemaakt van de doorlopen procedure. In de beschrijving wordt verslag uitgebracht over de doorlopen stappen en worden de essentiële werkdocumenten zoals vermeld in de code van goede praktijk als bijlage opgenomen.

§ 1.2 De gemeente verbindt zich ertoe om in het gemeentelijk milieubeleidsplan een pakket generieke maatregelen op te nemen. Het gaat enerzijds om acties waarvoor geen grondige planning noodzakelijk is en die zonder meer uitgevoerd kunnen worden in het kader van een duurzaam waterbeleid. Anderzijds gaat het om een aantal maatregelen die een zekere visie en ruimer kader vereist, maar waarbij de inzichten reeds in een zover gevorderd stadium zitten dat opname in het gemeentelijk milieubeleidsplan mogelijk en aangewezen is. De acties die voorgesteld worden in artikel 5.3.3.1.§2 tot en met artikel 5.3.3.1.§8 maken hier deel van uit.

§ 2. Subsidie voor individuele afvalwaterzuivering

§ 2.1 De gemeente verbindt zich ertoe een gemeentelijke premie toe te kennen voor de bouw van een individuele afvalwaterzuiveringsinstallatie als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° de individuele zuivering is aangelegd voor de behandeling van huishoudelijk afvalwater van een woning buiten de zuiveringszones A en B;
- 2° de individuele zuivering is gebouwd of in overeenstemming gebracht met de code van goede praktijk na 1 januari 1999;
- 3° de individuele zuivering is gebouwd en wordt geëxploiteerd volgens de code van goede praktijk.

§ 2.2 De gemeente verbindt zich ertoe om ten laatste 12 maanden na ontvangst vanwege het Vlaamse Gewest, het nieuwe voorstel voor indeling van de zuiveringszones te verfijnen en al dan niet aangepast, te bekrachtigen.

§ 3. Subsidie voor gebruik van hemelwater

De gemeente verbindt er zich toe een gemeentelijke premie toe te kennen voor de aanleg van een hemelwaterinstallatie indien aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° het gaat om de aanleg van een hemelwaterinstallatie bij gebouwen waarvoor een bouwvergunning verkregen is hetzij vóór 7 september 1999, hetzij vóór de datum van inwerkingtreden van een gemeentelijke verordening die de aanleg van hemelwaterputten bij nieuwbouw verplicht indien deze verordening reeds vóór 7 september 1999 van toepassing was;
- 2° de hemelwaterinstallatie is gebouwd volgens, of in overeenstemming gebracht met, de code van goede praktijk voor hemelwaterputten en infiltratievoorzieningen na 1 januari 1999.

§ 4. Remediëren en voorkomen van vismigratieknelpunten

§ 4.1 De gemeente verbindt zich ertoe om bij alle geplande buitengewone werken en bij herstellingswerken op waterlopen rekening te houden met vismigratie: bij het herstel van bestaande of de aanleg van nieuwe infrastructuur wordt geen verval, te hoge stroomsnelheid of te lage waterstand gecreëerd. Indien dit niet mogelijk is, worden compenserende maatregelen aangebracht.

§ 4.2 De gemeente verbindt zich ertoe bij het uitwerken van een geschikte oplossing voor het opheffen van vismigratieknelpunten, de volgende prioriteitenlijst te volgen:

- 1° indien mogelijk de waterloop meer door de natuurlijke bedding laten stromen;
- 2° de vismigratieknelpunten verwijderen en de rivier opnieuw inrichten met een natuurlijk verval;
- 3° als volledig herstel van de rivierbedding niet mogelijk is, overgaan tot een semi-natuurlijke oplossing: lange omleidingkanalen aanleggen rond de obstakels die een sterker verval hebben en die als een natuurlijke (meanderende) beek met hoge ruwheid inrichten (dergelijke omleidingen kunnen naast hun functie als visdoorgang, ook dienen als paai-, opgroei- of verblijfsplaats voor de stroomminnende soorten); streekeigen materiaal plaatsen in de bedding met als doel een verval af te bouwen, de stroomsnelheid in te perken of het waterpeil te verhogen;
- 4° technische bekkenrampen aanleggen met V-vormige overlaten, De Wit-vispassages, hevel-vispassages, vertical-slot, etc. Dit kan een oplossing vormen als de mogelijkheden opgesomd in punt 1 tot en met 3 werden nagegaan en negatief bevonden.

§ 5. Sensibiliseringsacties met betrekking tot erosie

§ 5.1 Als uit het milieujaarprogramma blijkt dat erosiebestrijding een aandachtspunt is voor de gemeente, kan de gemeente sensibiliseringsacties rond erosie organiseren. Onderwerpen hierbij zijn:

- 1° het aanleggen van een demonstratieveld. Het initiatief moet met de nodige communicatie ondersteund worden;
- 2° het organiseren van een excursie;
- 3° het organiseren van een informatieavond of -middag rond erosiebestrijding, buiten de periode van het opmaken van een gemeentelijk erosiebestrijdingsplan. Het betreft het gemeentelijk erosiebestrijdingsplan, bedoeld in het besluit van de Vlaamse regering houdende de subsidiëring van de kleinschalige erosiebestrijdingsmaatregelen die door gemeenten uitgevoerd worden.

§ 5.2 Als de gemeente beschikt over een door de administratie goedgekeurd gemeentelijk erosiebestrijdingsplan kan de gemeente eveneens landbouwers met percelen gelegen in knelpunten bodem, zoals bedoeld in de code van goede praktijk voor het opmaken van een gemeentelijk erosiebestrijdingsplan, individueel benaderen om een oplossing te vinden voor de erosieproblematiek op hun gronden.

§ 6. Infiltratie van hemelwater in de bodem

§ 6.1 De gemeente verbindt er zich toe een gemeentelijke premie toe te kennen voor de aanleg van een infiltratievoorziening voor niet-verontreinigd hemelwater als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° de infiltratievoorziening is gebouwd volgens de code van goede praktijk voor hemelwaterputten en infiltratievoorzieningen;
- 2° de infiltratievoorziening is gebouwd na 1 januari 1999;
- 3° op de infiltratievoorziening is minstens 50m² verharde oppervlakte aangesloten.

§ 6.2 De gemeente zorgt voor de nodige ondersteuning van de bouwheer bij het dimensioneren van de infiltratievoorziening.

§ 7. Uitvoeren van een water-audit in gemeentelijke gebouwen bij nieuwbouw, herbouw of verbouwing

§ 7.1 De gemeente verbindt zich ertoe om in het geval van nieuwbouw, herbouw of verbouwing van gemeentelijke gebouwen een audit van het gebouw in kwestie uit te voeren m.b.t. de mogelijkheden van een duurzaam watergebruik. In dat verband worden volgende aspecten onderzocht:

- 1° beschikbare dakoppervlakte voor opvang van hemelwater;
- 2° inschatting van het nuttig gebruik van hemelwater in het gebouw;
- 3° mogelijkheden m.b.t. rationeel watergebruik in het gebouw (spaar-toetsen, waterbesparende douchekoppen, enz.);
- 4° duurzame afvoer van het overtollige hemelwater. Ook de afvoer van hemelwater van andere verharde oppervlakken wordt bekeken. Als de bodemgesteldheid het toelaat worden hier preventieve maatregelen genomen in de vorm van waterdoorlatende verhardingen of infiltratievoorzieningen;
- 5° gescheiden aanbieding van afval- en hemelwater;
- 6° materiaalkeuze met betrekking tot waterafvoer, met het oog op het beperken van diffuse verontreiniging door uitloging van zink, koper, enz.

§ 7.2 De gemeente verbindt zich ertoe om conform de resultaten van deze audit concrete maatregelen te implementeren in het ontwerp. Er wordt een rapport van de audit opgemaakt waarin de bevindingen worden toegelicht. Hierin wordt tevens duidelijk aangegeven hoe dat in de praktijk zal worden gerealiseerd. Dat rapport maakt deel uit van het milieujaarprogramma.

§ 8. Opmaken van gemeentelijke stedenbouwkundige verordeningen

De gemeente verbindt er zich toe om met behulp van een door het Vlaamse Gewest geleverde voorbeeldreglement, gemeentelijke stedenbouwkundige verordeningen op te maken m.b.t. het overwelfen van baangrachten.

§ 9. De gemeente geeft de nodige ruchtbaarheid aan de verschillende subsidieregelingen door middel van een jaarlijkse publicatie in het gemeentelijk infoblad.

Artikel 5.3.3.2 Niveau 2

§ 1. Opmaak van actieplannen binnen het DuLo-waterplan

De gemeente stelt, verder bouwend op de eerste stappen die gezet zijn in het kader van de uitvoering van het basisinstrumentarium, een concreet en volledig actieplan op met betrekking tot de verschillende sporen zoals aangegeven in de code van goede praktijk voor duurzaam lokaal waterbeleid. Dat actieplan vormt een onderdeel van het milieubeleidsplan/milieujaarprogramma. Dat actieplan:

- 1° wordt ten minste voor de gemeentegrensoverschrijdende problemen opgesteld in samenwerking met de andere waterbeheerders binnen het deelbekken;
- 2° wordt opgesteld volgens de code van goede praktijk voor duurzaam lokaal waterbeleid;
- 3° geeft duidelijk aan welke de prioritaire projecten zijn.

§ 2. Uitvoering van prioritaire projecten uit het DuLo-Waterplan

De gemeente voert prioritaire projecten uit in het kader van het DuLo-Waterplan. De werken worden uitgevoerd overeenkomstig de code van goede praktijk voor het toepassen van natuurtechnische milieubouw (NTMB) bij inrichtings- en herstellingswerken aan de oevers van onbevaarbare waterlopen.

Met name volgende projecten komen in aanmerking voor subsidie (niet-limitatieve lijst):

- 1° de aanleg van wacht- of retentiebekkens die noodzakelijk zijn voor:
 - de bewaking van de kwantiteit van de oppervlaktewaterafvoer;
 - de watervoorziening ten behoeve van milieu, natuur en landschap;
 - de veiligheidsvoorziening tegen wateroverlast;
 - de nazuivering van overstortwater uit openbare rioleringsstelsels.
- 2° de aanleg of het ombouwen van beekoevers volgens de principes van NTMB;
- 3° de aanleg van visdoorgangen in waterlopen, die de migratie van vissen uit laaglandbeken mogelijk maken;
- 4° het bouwen van waterpeilbeheersinstallaties;

Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling

- 5° de aanleg van voorzieningen die de aanvoer van sediment en erosiemateriaal naar de waterlopen tegengaan;
- 6° de aanleg van zand- of slibvangen;
- 7° het inrichten van de waterloop met het oog op het ecologisch herstel, zoals het aansluiten van meanders, het herstel van stroomkuilenpatroon, het integreren van bufferstroken in het waterbeheer, enz.

Artikel 5.3.3.3 Niveau 3 – projectvoorstel

Het project moet voldoen aan de voorwaarden opgenomen in artikel 3.2 § 3. Bovendien wordt het project beoordeeld op basis van de doelstellingen van deze cluster en op basis van volgende criteria:

- 1° Het projectvoorstel bevat innoverende projecten uit van het DuLo-waterplan.

Artikel 5.3.4 Evaluatie uitvoering – betalingsvoorwaarden

De gemeente wordt geëvalueerd op basis van de criteria weergegeven in artikels 5.3.4.1, 5.3.4.2 en 5.3.4.3 voor de verschillende acties die voorzien zijn in de verschillende niveaus.

Artikel 5.3.4.1 Niveau 1

§ 1. De gemeente zal het luik Water van het milieubeleidsplan en het milieujaarprogramma invullen volgens de vastgestelde bepalingen.

§ 2. Voor de Gewestelijke subsidie voor individuele afvalwaterzuivering levert de gemeente als onderdeel van elk milieujaarprogramma het bewijs dat de in artikel 5.3.3.1, § 2 bedoelde gemeentelijke premie aan rechthebbende bouwheren werd uitbetaald, hetzij via een door de gemeentelijke ontvanger geviseerde lijst, hetzij via een kopie van de desbetreffende rekeninguittreksels.

De gemeente levert een door een gemeentelijk ambtenaar ingevuld en ondertekend subsidieformulier in (zie bijlage handleiding) voor iedere aanvrager die volgens haar in aanmerking komt voor een bijkomende Gewestelijke subsidie. Aan de hand van dit subsidieformulier verifieert de gemeente of de installatie gebouwd is overeenkomstig de code van goede praktijk.

§ 3. Voor de Gewestelijke subsidie voor gebruik van hemelwater levert de gemeente als onderdeel van elk milieujaarprogramma het bewijs dat de in artikel 5.5.3.1, § 3 bedoelde premie aan rechthebbende bouwheren werd uitbetaald, hetzij via een door de gemeentelijke ontvanger geviseerde lijst, hetzij via een kopie van de desbetreffende rekeninguittreksels.

De gemeente levert een door een gemeentelijk ambtenaar ingevuld en ondertekend subsidieformulier in (zie bijlage handleiding) voor iedere aanvrager die volgens haar in aanmerking komt voor een bijkomende Gewestelijke subsidie. Aan de hand van dit subsidieformulier verifieert de gemeente of de installatie gebouwd is overeenkomstig de code van goede praktijk voor hemelwaterputten en infiltratievoorzieningen.

§ 4. Indien de gemeente wenst te genieten van toelagen voor het oplossen van vismigratieknelpunten toont de gemeente aan dat aan volgende voorwaarden is voldaan:

- 1° het betreft de remediëring van vismigratieknelpunten van fase 1, 2 of 3 uit de databank "vismigratieknelpunten op prioritaire waterlopen in de Vlaamse Gewest" (<http://vismigratie.instnat.be>) op een waterloop van 3de categorie;
- 2° de ingreep werd gekozen volgens de prioriteitenvolgorde weergegeven in artikel 5.3.3.1 § 4;
- 3° alvorens overgegaan kan worden tot de sanering van knelpunten in fase 2 moeten de knelpunten van fase 1 aangepakt worden;
- 4° alvorens vergegaan kan worden tot de sanering van knelpunten in fase 3 moeten de knelpunten van fase 2 aangepakt worden.

Milieu als opstap naar duurzame ontwikkeling

§ 5. Sensibiliseringsacties met betrekking tot erosie

§ 5.1. Als uit het milieujaarprogramma blijkt dat erosiebestrijding een aandachtspunt is voor de gemeente, rapporteert de gemeente over de uitvoering van de acties in haar milieujaarprogramma.

§ 5.2. Als de gemeente beschikt over een door de administratie goedgekeurd gemeentelijk erosiebestrijdingsplan, dan benadert ze eveneens landbouwers. De gemeente rapporteert hierover in haar milieujaarprogramma.

§ 6. Infiltratie van hemelwater in de bodem

De gemeente levert uiterlijk als onderdeel van elk milieujaarprogramma het bewijs dat de in artikel 5.5.3.1§ 6 bedoelde premie aan rechthebbende bouwheren werd uitbetaald, hetzij via een door de gemeentelijke ontvanger geviseerde lijst, hetzij via een kopie van de betreffende rekeninguittreksels. De gemeente levert een door een gemeentelijk ambtenaar ingevuld en ondertekend subsidieformulier in (zie bijlage handleiding) voor iedere aanvrager die volgens haar in aanmerking komt voor een bijkomende Gewestelijke subsidie. Aan de hand van dit subsidieformulier verifieert de gemeente of de installatie gebouwd is overeenkomstig de code van goede praktijk voor hemelwaterputten en infiltratievoorzieningen.

§ 7. Voor het uitvoeren van een water-audit in gemeentelijke gebouwen bij nieuwbouw, herbouw of verbouwing rapporteert de gemeente in het milieujaarprogramma.

Artikel 5.3.4.2 Niveau 2

§ 1. Over de opmaak van actieplannen binnen het DuLo-waterplan rapporteert de gemeente in het milieujaarprogramma.

§ 2. Uitvoering van prioritaire projecten uit het DuLo-Waterplan

Om in aanmerking te komen voor de Gewestbijdrage moet het gaan om een als prioritair aangeduid project uit het door het Gewest goedgekeurde DuLo-waterplan.

Het project moet uiterlijk 1 jaar na aanbesteding van het project uitgevoerd zijn.

Artikel 5.3.4.3 Niveau 3

Innoverende projecten uit het DuLo-waterplan worden uitgevoerd op basis van onderhandelingen tussen de gemeente en het Gewest overeenkomstig de bepalingen van Hoofdstuk 3, artikel 3.2 § 3.

Afdeling 5.4 Cluster Natuurlijke Entiteiten

Artikel 5.4.1 Definities

De volgende definities zijn van toepassing binnen de cluster Natuurlijke Entiteiten:

- 1° *GNOP* is het gemeentelijk Natuurontwikkelingsplan, bestaande uit een inventaris, een knelpuntenanalyse, een doelstellingennota en een actieplan.
- 2° Een *GNOP-actieplan* is een onderdeel van het milieubeleidsplan of milieujaarprogramma.
- 3° Een *GNOP-actie* is een actie die is opgenomen in een goedgekeurd *GNOP-actieplan*.
- 4° Een *Actie* is een éénmalige gebiedsgerichte of sensibiliserende actie op het terrein met een duidelijke meerwaarde voor natuur, landschapszorg, groen of bos op korte termijn.
- 5° Een *Project* is een combinatie of integratie van acties steunend op visies die onderling afgestemd zijn op elkaar.
- 6° Een *Projectvoorstel* is een project op het niveau 3 van deze overeenkomst.

De definities in verband met communicatie (informatie, sensibilisering en educatie), doelgroepen en gebiedsgericht beleid, zijn opgenomen in Hoofdstuk 5.8 Burgers en Doelgroepen, respectievelijk Hoofdstuk 5.9 Gebiedsgericht Beleid.

Artikel 5.4.2 Algemene bepalingen – doelstellingen

§ 1. Voor het onderdeel landschappen van de cluster Natuurlijke Entiteiten blijft de beslissingsbevoegdheid bij de functioneel bevoegde minister voor Landschappen. De beoordeling over de uitvoering van de cluster is ook de bevoegdheid van de bevoegde administratie.

§ 2. De gemeente verbindt er zich toe een beleid te ontwikkelen en uit te voeren met betrekking tot de natuurlijke entiteiten. Deze natuurlijke entiteiten zijn natuur, bos en groen en landschappen. De gemeente besteedt hierbij aandacht aan de volgende punten:

- 1° het uitbouwen van gemeentelijke deskundigheid op het vlak van ecologische processen, het agrarisch natuurbeheer, de landschapszorg, het duurzaam bosbeheer en het harmonisch park- en groenbeheer;
- 2° het toepassen van vernieuwende concepten en begrippen rond natuurbeheer, landschapszorg, groen- en bosbeheer;
- 3° het bevorderen van de natuurwaarde, de landschapszorg en de groen- en bosstructuren door het uitvoeren van acties en/of projecten op gemeentelijke eigendommen die kaderen binnen visie, planning en beheer; de visie is gebaseerd op de Gewestelijke visie die van toepassing is;
- 4° het toepassen van het principe van de natuurzorgplicht en het beginsel inzake het integreren van natuuroverwegingen in andere vergunningenstelsels;
- 5° het beschermen en ontwikkelen van kleine landschapselementen, lijn- en puntvormige elementen;
- 6° het nemen van aanvullende of ondersteunende maatregelen in het kader van een gewestelijk soortenbeschermingsplan van een soort van internationaal of gewestelijk belang of het nemen van maatregelen in het kader van een soortenbeschermingsplan van een soort van provinciaal of bovenlokaal belang of het nemen van maatregelen in het kader van een soortenbeschermingsplan van een soort van lokaal belang;
- 7° het ontwikkelen van inzicht in de historische landschappelijke ontwikkeling en landschapselementen;
- 8° het stimuleren van participatie;
- 9° het opzetten van gerichte informatie- en sensibiliseringscampagnes.

§ 3. Verschillende niveaus kunnen door de gemeente worden uitgevoerd, overeenkomstig de bepalingen uit het Instrumentarium:

- 1° Niveau 1: het uitvoeren van acties die zijn opgenomen in een beknopte visie en in aanmerking komen voor subsidie; het rapporteren over planning en uitvoering;
- 2° Niveau 2: het opmaken of herwerken van het onderdeel natuur/landschap/groen/bos in het milieubeleidsplan/milieujaarprogramma; het uitvoeren van het actieplan; het rapporteren over planning en uitvoering;
- 3° Niveau 3: het uitvoeren van het actieplan; het opmaken en uitvoeren van een projectvoorstel; het rapporteren over planning en uitvoering.

§ 4. De gemeente zal ernaar streven om gedurende de looptijd van de overeenkomst een landschapsactie uit te voeren.

§ 5. De gemeente zal voor de uitvoering van deze cluster advies vragen aan de gemeentelijke adviesraad voor milieu en natuur en/of de acties laten opvolgen en begeleiden door een lokale technische opvolgingscommissie. Het advies wordt telkens bij het actieplan gevoegd.

§ 6. Het voeren van een specifieke communicatie-actie naar de burgers en doelgroepen toe in het kader van deze cluster, wordt uitgevoerd binnen het geheel van deze cluster. Evenwel is het noodzakelijk ten behoeve van de uitvoering van de cluster Burgers en Doelgroepen een geïntegreerd communicatie- en participatiebeleid op te zetten, waarbij afgestemd en geïntegreerd wordt met andere communicatie- en participatie-acties van dit samenwerkingsverband. Hiertoe wordt aangespoord tot opmaken van specifieke programma's voor het uitvoeren van de communicatie binnen deze cluster. Die plannen en programma's worden niet als beoordelingscriterium van deze cluster gehanteerd.

§ 7. Ter ondersteuning van haar beleid zal de gemeente ervoor zorgen dat ze zelf een voortrekkersrol opneemt. Daartoe zal zij bij de communicatie-acties eraan toevoegen op welke manier zij het communicatie-onderwerp toepast binnen de eigen gemeentelijke diensten of werking.

Artikel 5.4.3 Specifieke bepalingen per niveau

Artikel 5.4.3.1 Niveau 1

§ 1. De gemeente verbindt er zich toe het bestaande GNOP-actieplan, voor zover dit reeds is goedgekeurd, verder uit te voeren.

§ 2. De gemeente verbindt zich tot het uitvoeren van acties, mits deze acties zijn opgenomen in een beknopte visie en in aanmerking komen voor subsidie. In de handleiding bij deze overeenkomst is bij wijze van voorbeeld een niet-limitatieve lijst van acties die in aanmerking komen en die niet in aanmerking komen voor subsidie opgenomen.

Indien de actie het aanleggen van een groendak door een particulier betreft, wordt door de gemeente een gemeentelijke premie toegekend van minimum 25 EUR /m². De gemeente kan, onder dezelfde voorwaarden als bij particulieren, als bouwheer van een groendak in aanmerking komen voor subsidie vanwege het Vlaamse Gewest.

De subsidie voor de actie wordt aangevraagd via een aanvraagformulier dat bij het milieujaarprogramma wordt gevoegd. Een model aanvraagformulier is in de handleiding bij deze overeenkomst opgenomen.

De actie kan worden uitbesteed aan derden, via eigen personeel of door mina-werkers worden uitgevoerd. Eigen personeel wordt ingezet voor standaardwerken die via forfaitaire vergoedingen worden gesubsidieerd. De lijst van standaardwerken tegen forfaitaire vergoedingen is in de handleiding opgenomen. Als mina-werkers worden ingezet, dan is dit volgens de voorwaarden van artikel 5.1.1.8 van het Instrumentarium van deze overeenkomst.

§ 3. De beknopte visie bevat minimaal een omschrijving van de doelstellingen die de gemeente wil bereiken en de wijze waarop zij die denkt te bereiken, met bijzondere aandacht voor de verschillende invalshoeken natuur, landschap, groen, bos. Hieraan worden toegevoegd:

- 1° een situering van het actieterrein;

- 2° een plan van het actieterrein (minimaal schaal 1/10000);
- 3° de huidige functies van het terrein, de relatie met de directe omgeving, een beschrijving van de aanwezige natuurlijke en/of landschappelijke en/of groenelementen;
- 4° knelpunten en mogelijkheden van het terrein, o.a. bestaande ideeën voor het terrein (met vermelding van de bron: vb. GNOP, gemeentelijk ruimtelijk structuurplan, ...);
- 5° de gewenste functies en de rol van de natuur en /of het landschap en / of groen hierbij;
- 6° de geplande acties (+ een aanduiding van de acties die men wil indienen voor subsidie).

Indien de actie is opgenomen in een beheersvisie, bestaand GNOP, goedgekeurd groen bijzonder plan van aanleg, ruimtelijk uitvoeringsplan of milieubeleidsplan wordt hiernaar duidelijk verwezen. De gemeente geeft aan bij de omschrijving van de terreinactie welke maatregelen zij zal inzetten om de structurele, functionele en soortendiversiteit te behouden en/of te versterken.

De beknopte visie wordt beschreven in het milieujaarprogramma.

§ 4. De gemeente rapporteert op een beknopte maar volledige manier in het gemeentelijk milieujaarprogramma over te nemen en genomen initiatieven, bedoeld in § 1, § 2 en § 3.

Artikel 5.4.3.2 Niveau 2

§ 1. De gemeente verbindt zich tot het opmaken of herwerken van het onderdeel natuur/landschap/groen/bos in het milieubeleidsplan/milieujaarprogramma. De herwerking gebeurt op basis van een analyse van knelpunten en kansen betreffende volgende onderwerpen:

- 1° natuur: natuurzorg, natuurvergunning, handhaving, participatie, sensibilisering, eigendommen in Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden en VEN-waardige gebieden, KLE, bermbeheer, versnippering, waterecologie en soorten;
- 2° landschap: landschapsatlas, ruimtelijke Landschapskenmerkenkaart, beschermd onroerend erfgoed (en omgeving);
- 3° groen: bereikbare groene en open ruimten, versterken groenstructuur in bebouwde omgeving;
- 4° bos: versterken van bosstructuur, bosuitbreiding.

In de handleiding bij deze overeenkomst is een leidraad opgenomen voor het uitvoeren van bovenvermelde analyse.

Visies, lange termijn doelstellingen en acties worden geformuleerd. De visies die tot stand komen naar aanleiding van de herwerking van het onderdeel natuur/landschap/groen/bos zijn afgestemd op elkaar. Gebiedsgerichte visies kunnen dienen als insteek naar de ruimtelijke ordening. Er wordt gestreefd naar een combinatie en integratie van acties en naar geïntegreerde projecten. Acties en projecten kunnen uitvoering geven aan goedgekeurde plannen uit de ruimtelijke ordening.

§ 2. De gemeente verbindt zich tot het uitvoeren van het actieplan van het onderdeel natuur/landschap/bos/groen opgemaakt zoals beschreven onder artikel 5.4.3.2 §1.

§ 3. De gemeente rapporteert bondig in het gemeentelijk milieujaarprogramma over te nemen en genomen initiatieven.

Artikel 5.4.3.3 Niveau 3 – projectvoorstel

Het project moet voldoen aan de voorwaarden opgenomen in artikel 3.2 § 3. Bovendien wordt het project beoordeeld op basis van de doelstellingen van deze cluster en op basis van volgend criterium:

- 1° het projectvoorstel bevat innoverende projecten uit het actieplan van het onderdeel natuur/landschap/groen/bos opgemaakt zoals beschreven onder artikel 5.4.3.2 §1.

Artikel 5.4.4 Evaluatie uitvoering – betalingsvoorwaarden

§ 1. De gemeente rapporteert over de uitvoering van de clusterdoelstellingen en de niveaus in het milieujaarprogramma.

§ 2. De subsidie voor het uitvoeren van acties, projecten wordt jaarlijks toegezegd op basis van het voorstel dat via het aanvraagformulier bij het milieujaarprogramma wordt kenbaar gemaakt. Dit is de subsidieaanvraag. De subsidieaanvraag wordt door het Vlaamse Gewest beoordeeld. Bij toezegging van de subsidie wordt een voorschot uitbetaald. Het saldo wordt uitbetaald na uitvoering van de actie, het project en op basis van een betalingsaanvraag gestaafd door bewijsstukken:

- 1° indien de actie, het project wordt uitbesteed, zijn dit een activiteitenverslag van ten hoogste drie bladzijden met als inhoud een evaluatie van de actie, het project en een overzicht van de uitgaven; facturen en bewijsstukken die de kosten voor 100 % dekken;
- 2° indien de actie, het project wordt uitgevoerd door eigen personeel is dit een activiteitenverslag van ten hoogste drie bladzijden met als inhoud een evaluatie van de actie;
- 3° indien de actie wordt uitgevoerd door mina-werkers, zijn dit de bewijsstukken zoals geformuleerd onder artikel 5.1.1.8 van het Instrumentarium van deze overeenkomst;
- 4° indien de actie het aanleggen van een groendak betreft levert de gemeente het bewijs dat bedoelde premie aan rechthebbende particulieren werd uitbetaald door samen met het gemeentelijke milieujaarprogramma een door de gemeentelijk ontvanger geviseerde lijst van particulieren door te sturen die het voorafgaande kalenderjaar de gemeentelijke premie genoten hebben.

Indien de gemeente in gebreke blijft bij het uitvoeren of opvolgen van de actie/het project kan het voorschot of de volledige subsidie worden teruggevorderd.

§ 3. Indien de actie, het project kadert in het niveau 1 komt de actie in aanmerking voor subsidie verbonden aan het niveau 1.

Indien de actie, het project kadert in het niveau 2 komt de actie in aanmerking voor subsidie verbonden aan het niveau 2.

Indien de actie, het project kadert in het niveau 3 komt de actie in aanmerking voor subsidie verbonden aan het niveau 2. Het projectvoorstel is voorwerp van onderhandeling met het Vlaamse Gewest.

Facturen en bewijsstukken kunnen dateren van voor de subsidieaanvraag maar moeten slaan op het begrotingsjaar waarin de subsidie wordt aangevraagd.

De subsidie is hoger indien de actie wordt uitgevoerd in een van de volgende aandachtsgebieden:

- 1° Vogel-of Habitatrichtlijngebied;
- 2° grootstedelijk of regionaal stedelijk gebied;
- 3° ankerplaats of beschermd landschap (subsidie beschikbaar vanaf 2003);
- 4° goedgekeurd plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan waarin voorwaarden zijn opgenomen ter bevordering van de clusterdoelstellingen.

Facturen en bewijsstukken kunnen dateren van voor de subsidieaanvraag maar moeten slaan op het begrotingsjaar waarin de subsidie wordt aangevraagd.

§ 4. De criteria voor de beoordeling van de rapportering en de subsidieaanvraag zijn:

- 1° de geformuleerde visie en planning;
- 2° de goede verhouding tussen kosten (investering) en baten (rendement);
- 3° de mate van betrokkenheid van lokale actoren.

De subsidie kan worden geweigerd indien niet voldaan is aan de voorwaarden en bovenstaande criteria.

Afdeling 5.5 Cluster Hinder

Artikel 5.5.1 Definities

De volgende definities zijn van toepassing binnen de cluster Hinder.

- 1° *Milieuhinder* is een beleving met zowel een objectief als een subjectief karakter. Objectieve factoren zijn de fysische eigenschappen, de frequentie van optreden, de duur en variabiliteit in de tijd, de subjectieve beoordeling kan naargelang van o.a. leeftijd, moment van de dag, emissiehistorie, betrokkenheid bij de bron, verschillen. Het is een lokaal maar direct merkbaar effect. De hinder kan leiden tot geestelijke, en bij ernstige hinder zelfs tot lichamelijke aantasting van het welzijn. In het kader van deze milieuconvenant worden binnen de cluster hinder enkel de aspecten geluidshinder, geurhinder en lichthinder behandeld.
- 2° *Conflictbemiddeling* op gemeentelijk niveau gebeurt op verzoek van de burgemeester of een (groep) inwoner(s) bij milieuhinderproblemen. Bemiddeling kan worden georganiseerd zowel bij niet-ingedeelde inrichtingen als bij meldingsplichtige en klasse II-vergunningsplichtige inrichtingen. De gemeente bepaalt hierbij zelf de prioriteiten. Het belang van een hinderprobleem is immers moeilijk objectief in te schatten. Het is in elk geval niet de taak van de gemeente alle mogelijke burenruzies te helpen oplossen. De taak van de gemeente bestaat onder meer in het opmeten en beschrijven van milieuhinder, het contact nemen met de betrokkenen en het formuleren van een bemiddelingsvoorstel. Als ook hinderproblemen te maken hebben met niet-ingedeelde inrichtingen, kunnen gemeenten hiervoor een politiereglement uitvaardigen.
- 3° Gemeentelijke *politiereglementen* kunnen getroffen worden in verband met zaken van gemeentelijk belang om de openbare orde, de openbare veiligheid en de openbare gezondheid (o.a. hinder) te verzekeren. De gemeente kan slechts reglementerend optreden voor de problemen die niet het voorwerp zijn van een sluitende reglementering (dus enkel voor niet als hinderlijk ingedeelde inrichtingen).
- 4° *MKROS*, het Milieuklachten-, registratie- en opvolgingssysteem laat toe milieuklachten in te voeren en op te volgen via het internet. De gemeente kan eveneens klachten downloaden en overzichtslijsten maken.
- 5° *SLO*, het schriftelijk leefomgevingsonderzoek, is een Gewestelijk beleidsinstrument, waarbij, op regelmatige basis, een representatief staal van de Vlaamse burgers door middel van een schriftelijke enquête wordt gevraagd het hindergevoel van geur, geluid en licht te evalueren.
- 6° *Stiltegebieden* worden algemeen omschreven als gebieden die niet verstoord worden door lawaai van verkeer, industrie of recreatie en waar natuurlijke geluiden overheersen. Hiermee worden stiltegebieden in de open ruimte bedoeld. Als men meer specifiek verwijst naar stille gebieden in agglomeraties, dan wordt een dergelijk gebied gekenmerkt door een merkbaar lager niveau van omgevingsgeluid dan in een ruimere omgeving. Nadere richtlijnen zullen in het kader van het milieubeleidsplan 2003-2007 worden uitgewerkt.
- 7° *Donkertegebieden* zijn gebieden waar hemelgloed (luminantie van de hemel) en de nachtelijke buitenverlichting beperkt zijn. Nadere richtlijnen zullen in het kader van het milieubeleidsplan 2003-2007 worden uitgewerkt.
- 8° Vaststellingen met betrekking tot een *bodemverontreiniging*, overeenkomstig de bepalingen van het bodemsaneringsdecreet, kunnen onderverdeeld worden in twee groepen, namelijk de klassieke regelingen en de niet-klassieke regelingen.
- 9° *Klassieke regelingen* voor de vaststellingen met betrekking tot een bodemverontreiniging zijn deze regelingen die betrekking hebben op de inventarisatie van de bodemverontreiniging in het kader van overdrachten, periodiciteit en sluiting, regelingen die betrekking hebben op de grondbankwerking en regelingen die betrekking hebben op de uitvoering van de saneringsverplichting bij historische, nieuwe en gemengde bodemverontreiniging.

- 10° *Niet-klassieke regelingen* voor de vaststellingen met betrekking tot een bodemverontreiniging zijn regelingen die in situaties waarbij plotseling een bodemverontreiniging wordt vastgesteld, zoals lekkages van brandstofinstallaties, overvullingen en tankbreuken, toegepast worden.

De definities in verband met communicatie (informatie, sensibilisering en educatie), doelgroepen en gebiedsgericht beleid, zijn opgenomen in Hoofdstuk 5.8 Burgers en Doelgroepen, respectievelijk Hoofdstuk 5.9 Gebiedsgericht Beleid.

Artikel 5.5.2 Algemene bepalingen – doelstellingen

§ 1. De gemeente verbindt er zich toe een beleid te voeren dat erop gericht is om door haar activiteiten zo weinig mogelijk milieuhinder te veroorzaken en tegelijkertijd acties te ondernemen en maatregelen te treffen om bij haar inwoners of bij groepen van inwoners om eenzelfde gedrag te stimuleren.

§ 2. Hiertoe besteedt de gemeente aandacht aan volgende doelstellingen:

- 1° de bevordering van de integratie van de ruimtelijke-orderingsproblematiek in de milieuhinderproblematiek;
- 2° de bevordering van de standaardisatie bij de aanpak van hinderproblemen;
- 3° het voeren van een rationeel verlichtingsbeleid;
- 4° het stimuleren van verantwoord gedrag van haar burgers via doelgerichte sensibiliseringscampagnes in verband met de bestrijding van milieuhinder;
- 5° het stimuleren van een efficiënt en effectief optreden bij vaststelling van een acuut geval van milieuhinder.

§ 3. Los van onderstaande ambitieniveaus kan de gemeente gebruik maken van twee facultatieve mogelijkheden met betrekking tot het opruimen van achtergelaten gevaarlijke afvalstoffen en het inschakelen van een bodemsaneringsdeskundige voor het doen van vaststellingen in verband met acute bodemverontreiniging.

§ 4. Het voeren van een specifieke communicatie-actie naar de burgers en doelgroepen toe in het kader van deze cluster, wordt uitgevoerd binnen het geheel van deze cluster. Evenwel is het noodzakelijk ten behoeve van de uitvoering van de cluster Burgers en Doelgroepen een geïntegreerd communicatie- en participatiebeleid op te zetten, waarbij afgestemd en geïntegreerd wordt met andere communicatie- en participatie-acties van dit samenwerkingsverband. Hiertoe wordt aangespoord tot opmaken van specifieke actieplannen en programma's voor het uitvoeren van de communicatie binnen deze cluster. Die plannen en programma's worden niet als beoordelingscriterium van deze cluster gehanteerd.

§ 5. Ter ondersteuning van haar beleid zal de gemeente ervoor zorgen dat zijzelf een voortrekkersrol opneemt. Daartoe zal zij bij de communicatie-acties eraan toevoegen op welke manier zij het communicatie-onderwerp toepast binnen de eigen gemeentelijke diensten of werking.

Artikel 5.5.3 Specifieke bepalingen per niveau

Artikel 5.5.3.1 Niveau 1

§ 1. De gemeente registreert en volgt klachten over milieuhinder op via MKROS.

§ 2. De gemeente voert sensibiliseringscampagnes inzake geluids-, geur- en lichthinder.

§ 3. De gemeente stelt een politiereglement in rond de *bepaalde toelating* van verbranding in openlucht van plantaardige afvalstoffen, afkomstig van het onderhoud van tuinen, van bedrijfslandbouwkundige werkzaamheden en van bepaalde socio-culturele activiteiten (kampvuren en kerstboomverbranding). Dit reglement dient ingesteld van zodra door het Vlaamse Gewest in overleg met de provincies een modelreglement is opgesteld.

§ 4. De gemeente werkt verder aan de uitwerking van haar beleidskader inzake geluidshinder (als onderdeel van het milieubeleidsplan/milieujaarprogramma). Er zijn wat dit betreft verschillende mogelijkheden: opleiding personeel (o.a. hernieuwing vervallen bekwaamheidsbewijzen van gemeentelijke ambtenaren), aanschaf sonometers, politiereglement opstellen.

§ 5. In voorkomend geval van situaties waarop de niet-klassieke regelingen voor de vaststellingen met betrekking tot een bodemverontreiniging van toepassing zijn, kan de gemeente de nodige vaststellingen laten verrichten. De vaststellingen moeten gedaan worden overeenkomstig de richtlijnen met betrekking tot de behandeling van een schadegeval die de OVAM ter beschikking stelt aan de gemeenten.

Als er verdere maatregelen genomen moeten worden met betrekking tot een schadegeval meldt de gemeente onmiddellijk het schadegeval aan de OVAM op een gestandaardiseerde wijze. De OVAM stelt hiertoe een gestandaardiseerd meldingsformulier ter beschikking van de gemeenten.

§ 6. De geluidsoverlast, geurhinder en lichtvervuiling die in eigen beheer kunnen worden teruggedrongen, worden aangepakt.

Artikel 5.5.3.2 Niveau 2

§ 1. De gemeente stelt een gemeentelijk reglement in waarin alle relevante hinderaspecten uit deze cluster worden vervat. Dit reglement dient ingesteld van zodra door het Vlaamse Gewest in overleg met de provincies een modelreglement is opgesteld.

§ 2. De gemeente houdt verscherpt toezicht op (bestaande VLAREM-regelgeving en) de eigen politiereglementen. De gemeente stelt inspectieprogramma's op (o.a. verscherpte controles op de naleving van de wetgeving inzake uitrijden en onderwerpen van mest (MAP2), verscherpte controles op brom- en motorfietsen (KB 10/10/74) en inzake elektronisch versterkte muziek (KB 24/02/77)).

§ 3. De gemeente inventariseert hinderbronnen en knelpunten (o.a. op basis van MKROS). Er wordt een inventaris gemaakt van punt- en verspreide bronnen die aanleiding (kunnen) geven tot geluids-, geur- en lichthinder (met lokalisatie en zo mogelijk schatting van de hoeveelheid emissie, vb. uitgestraalde vermogen). Daarna wordt bekeken welke de instantie(s) is (zijn) die aan de problematiek kan (kunnen) verhelpen en wordt een actieplan opgesteld (als onderdeel van het milieujaarprogramma/milieubeleidsplan) voor verbetering van de situatie. De rapportering hierover aan het Vlaamse Gewest gebeurt jaarlijks, van zodra MKROS in gebruik is genomen door de gemeente.

§ 4. De gemeente stelt bemiddelingsdossiers samen bij haar taak als conflictbemiddelaar zoals aangegeven in artikel 5.1.1.4 §1. De module 'opvolging' van MKROS kan hiervoor als hulpmiddel worden gehanteerd.

Artikel 5.5.3.3 Niveau 3 – projectvoorstel

Het project moet voldoen aan de voorwaarden opgenomen in artikel 3.2 § 3. Bovendien wordt het project beoordeeld op basis van de doelstellingen van deze cluster en op basis van volgende criteria:

- 1° de aandacht voor gebiedsgerichte en projectgerichte acties gericht op de realisatie van de clusterdoelstellingen;
- 2° de afbakening van stiltegebieden en donkertegebieden;
- 3° het opleggen van bijkomende maatregelen rond hindergevoelige gebieden (natuurgebieden, zones van openbaar nut en woonzones);
- 4° de voorbereiding op de uitvoering van de ontwerp EU-richtlijn "omgevingslawaaï";
- 5° het opstellen van een geurbestrijdingsplan waarbij voor de belangrijkste bronnen (op basis van het MKROS) een strategie wordt ontwikkeld;
- 6° het aanpassen van de buitenverlichting zodat lichtvervuiling wordt vermeden (*zie ook 'Duurzaam energiebeleid door lokale overheden' - relighting*);
- 7° het aanpakken van de problematiek van lichtreclame (beperking van de lichtemissie en/of doven van lichtreclame na een bepaald uur).

Artikel 5.5.4 Evaluatie uitvoering – betalingsvoorwaarden

Naast de specifieke bepalingen in verband met de registratie en opvolging van milieuklachten wordt in het milieujaarprogramma gerapporteerd over de uitvoering van de cluster.

Artikel 5.5.5 Bijkomende Optionele bepalingen bij de cluster Hinder

Artikel 5.5.5.1 Opruimen van kleine partijen achtergelaten gevaarlijke afvalstoffen

§ 1. Om het handhavingsbeleid op het lokaal niveau te ondersteunen wil het Vlaamse Gewest kleine partijen achtergelaten gevaarlijke afvalstoffen, zoals gedefinieerd in het VLAREA, laten opruimen. Deze partijen moeten het voorwerp zijn van een proces-verbaal lastens onbekenden, opgemaakt op basis van artikel 12 van het Afvalstoffendecreet door een toezichhoudende ambtenaar overeenkomstig artikel 54 van datzelfde decreet.

§ 2. De verplichtingen van de gemeente hiertoe zijn:

- 1° ze moet beschikken over een proces-verbaal op basis van artikel 12 dat lastens onbekenden werd opgemaakt;
- 2° ze laat de partij in kwestie overeenkomstig de terzake doende wetgeving, inclusief de wetgeving op de overheidsopdrachten, opruimen en verzoekt per delictgeval afzonderlijk om de verwerkingsattesten en de factuur;
- 3° ze bezorgt per proces-verbaal, het proces-verbaal-nummer met vermelding van de naam van de instantie die het proces-verbaal heeft opgesteld, de documenten verbonden aan de opdracht, met inbegrip van de verwijderingsattesten en de daarbijbehorende facturen, aan de OVAM;
- 4° ze informeert de OVAM zodra ze kennis heeft van gegevens in verband met de identiteit van de overtreder van artikel 12 van het Afvalstoffendecreet met het oog op een terugvorderingsprocedure lastens de overtreder.

§ 3. De verplichten van het Vlaamse Gewest zijn de volgende:

- 1° overeenkomstig de wettelijke bepalingen terzake verifieert de OVAM de overgemaakte gegevens en vergoedt de gemeente overeenkomstig de ingediende facturen;
- 2° overeenkomstig de wettelijke bepalingen en met toepassing van de beginselen van behoorlijk bestuur voert de OVAM de terugvorderingsprocedure lastens de vermeende overtreder.

Artikel 5.5.5.2 Bodemverontreiniging

§ 1. De gemeente kan een beroep doen op een erkend bodemsaneringsdeskundige om de nodige vaststellingen te doen met betrekking tot een acuut geval van bodemverontreiniging en indien nodig om verdere maatregelen in het kader van het Bodemsaneringsdecreet te laten voorstellen. De vaststellingen en de eventuele aanbevelingen met betrekking tot een bepaald schadegeval dienen in het verslag, opgesteld door de erkende bodemsaneringsdeskundige, opgenomen te worden.

§ 2. De aanstelling van deze erkende bodemsaneringsdeskundige gebeurt overeenkomstig de vigerende wetgeving op de overheidsopdrachten.

Afdeling 5.6 Cluster Mobiliteit

Artikel 5.6.1 Definities

De volgende definities zijn van toepassing binnen de cluster Mobiliteit.

- 1° Het *mobilitateitsconvenant* is een overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest – bij delegatiebesluit de minister bevoegd voor Mobiliteit, de Vlaamse Vervoermaatschappij De Lijn en de gemeenten en eventuele derden (scholen, bedrijven, provincies, ...). Een mobiliteitsconvenant bevat een moederconvenant, waarin algemene doelstellingen en uitgangspunten worden geformuleerd en waarmee de gemeenten zich verbinden binnen maximaal twee jaar een mobiliteitsplan op te stellen. Naast het moederconvenant kunnen, naar gelang van de behoeften, modules worden ondertekend. Deze modules bevatten o.a. specifieke afspraken omtrent de aanleg van rondwegen, fietspaden of doortochten, over geluidswerende maatregelen of verlichting langs Gewestwegen en over de opwaardering van het openbaar vervoer.
- 2° Het *mobilitateitsplan* van de gemeente moet uitgaan van een ruimtelijk ontwikkelingsplan waarvan de diverse deelaspecten een duurzame mobiliteit moeten bevorderen en waarbij een belangrijke verschuiving van het autoverkeer naar voetgangers- en fietsverkeer en openbaar vervoer ontstaan. Het mobiliteitsplan moet minstens een beschrijving van de huidige verkeerssituatie en voorzieningen voor alle transportmiddelen bevatten, en ook een toekomstplan om de doelstellingen te bereiken en een programma van de concrete uitvoeringsmaatregelen, gerangschikt naar prioriteit.
- 3° Onder *flankerende maatregelen* worden maatregelen verstaan die als doel hebben een duurzame mobiliteit te ondersteunen via niet-(weg)infrastructuurgebonden activiteiten of projecten. Het mobiliteitsconvenant moedigt de toepassing van die flankerende maatregelen aan (module 15).
- 4° Een *streefbeeld* bevat de langetermijnvisie op de inrichting van een weg en zijn omgeving. Het maken van een streefbeeld voor een weg houdt in dat een concept voor de herinrichting van de weg wordt uitgetekend waarbij ook rekening wordt gehouden met de omgeving van die weg en waarbij mobiliteit, ruimtelijke ordening en milieu worden geïntegreerd. Het streefbeeld vertrekt vanuit de gewenste functie van de weg en vormt de basis voor de uitvoering van projecten op en langs de weg en zijn omgeving.
- 5° Een *actieprogramma* geeft, vanuit toetsing van het mobiliteitsbeleid en aanvullende analyse(s), de knelpunten over tot het specifiek pakket weer, alsook de doelstellingen (gekoppeld aan meetbare indicatoren) die men wil bereiken, concrete acties, het tijdspad en de begroting.
- 6° *Grootsteden* zijn Antwerpen en Gent.
- 7° *Regionale steden* zijn Brugge, Leuven, Hasselt, Kortrijk, Mechelen, Aalst, Oostende, Turnhout, Sint-Niklaas, Roeselare en Genk.

De definities in verband met communicatie (informatie, sensibilisering en educatie), doelgroepen en gebiedsgericht beleid, zijn opgenomen in Hoofdstuk 5.8 Burgers en Doelgroepen, respectievelijk Hoofdstuk 5.9 Gebiedsgericht Beleid.

Artikel 5.6.2 Algemene bepalingen – doelstellingen

§ 1. Voor de cluster Mobiliteit blijft de beslissingsbevoegdheid ook bij de functioneel bevoegde minister voor Mobiliteit. De beoordeling over de uitvoering van de cluster is ook de bevoegdheid van de administratie Mobiliteit.

§ 2. De gemeente verbindt er zich toe een beleid te voeren dat erop gericht is integratie te bevorderen van het milieubeleid, het mobiliteitsbeleid en het ruimtelijke ordeningsbeleid. Op die wijze

tracht de gemeente bij te dragen tot een vermindering van de druk op het leefmilieu, uitgeoefend door de sector verkeer en vervoer. Met de druk op het leefmilieu wordt bedoeld luchtverontreiniging, effecten op natuur, groenstructuren, hinder (geluid, licht, geur) en waterverontreiniging.

§ 3. De gemeente besteedt hierbij aandacht aan de volgende aspecten:

- 1° milieuambtenaren (eventueel inclusief groenambtenaren), mobiliteitsambtenaren en ruimtelijke planners bewust maken van de problematiek;
- 2° de samenwerking tussen milieuambtenaren, mobiliteitsambtenaren en ruimtelijke planners bevorderen;
- 3° een visieontwikkeling rond de integratie van het milieu in de mobiliteitsproblematiek bevorderen;
- 4° het proces opstarten om op termijn tot een geïntegreerd beleid inzake milieu, mobiliteit en ruimtelijke ordening te komen;
- 5° een draagvlak creëren bij de bevolking inzake de milieuproblematiek van de verkeer- en vervoersector.

§ 4. Verschillende niveaus kunnen door de gemeente worden uitgevoerd, overeenkomstig de bepalingen uit het Instrumentarium:

- 1° Niveau 1: eerste aanzet tot toetsing van het gemeentelijk mobiliteitsbeleid en uitvoering van acties.
- 2° Niveau 2: toetsing van het gemeentelijk mobiliteitsplan, met het oog op een insteek vanuit het milieubeleid bij de opstelling van of evaluatie en bijsturing van het mobiliteitsplan, overeenkomstig de bepalingen uit het mobiliteitsconvenant. Het uitvoeren van maatregelenpakketten, waarbij de acties niet meer los staan van elkaar maar gegroepeerd worden in een pakket. De onderbouwing van de maatregelenpakketten gebeurt op basis van de analyse van de toetsing van het mobiliteitsplan en aanvullende analyses. Deze maatregelen dienen te kaderen in module 15 van het mobiliteitsconvenant.
- 3° Niveau 3: verdere integratie waarbij het mobiliteitsbeleid, het milieubeleid en de ruimtelijke ordening volledig op elkaar worden afgestemd. Die integratie omvat drie niveaus: het formuleren van milieudoelstellingen voor de mobiliteitssector, het uitwerken van gerichte acties en het evalueren van de acties ten aanzien van hun effectiviteit om de milieudoelstellingen te bereiken.

§ 5. Bij de vijfjaarlijkse evaluatie van het gemeentelijk mobiliteitsplan worden de aanbevelingen uit de toetsing van het mobiliteitsplan opgenomen, overeenkomstig de bepalingen m.b.t. het mobiliteitsconvenant.

§ 6. Als de gemeente betrokken is bij de uitwerking van streefbeelden moeten de aanbevelingen uit de toetsing van het mobiliteitsbeleid opgenomen worden.

§ 7. Het voeren van een specifieke communicatie-actie naar de burgers en doelgroepen toe in het kader van deze cluster, wordt uitgevoerd binnen het geheel van deze cluster. Evenwel is het noodzakelijk ten behoeve van de uitvoering van de cluster Burgers en Doelgroepen een geïntegreerd communicatie- en participatiebeleid op te zetten, waarbij afgestemd en geïntegreerd wordt met andere communicatie en participatie-acties van dit samenwerkingsverband. Hiertoe wordt aangespoord tot opmaken van specifieke actieplannen en programma's voor het uitvoeren van de communicatie binnen deze cluster. Die plannen en programma's worden niet als beoordelingscriterium van deze cluster gehanteerd.

§ 8. Ter ondersteuning van haar beleid zal de gemeente ervoor zorgen dat zijzelf een voortrekkersrol opneemt. Daartoe zal zij bij de communicatie-acties eraan toevoegen op welke manier zij het communicatie-onderwerp toepast binnen de eigen gemeentelijke diensten of werking.

§ 9. Het Vlaamse Gewest zal naast de algemene handleiding die bij deze overeenkomst is gevoegd een brochure ter beschikking te stellen ten laatste in de zomer van 2002. Deze brochure bevat een vragenlijst dewelke te gebruiken is als leidraad voor de eerste screening uit niveau 1. Tevens wordt een leidraad gegeven voor de toetsing van het mobiliteitsplan in niveau 2. Tenslotte wordt een overzicht gegeven van goede praktijken waaruit ideeën kunnen geput worden voor de acties in niveau 1 en de maatregelenpakketten in niveau 2. In afwachting van de brochure dient de gemeentelijke milieudienst de nodige contacten te leggen met de mobiliteitsdienst en zich vertrouwd te maken met het mobiliteitsbeleid (niveau 1) en/of mobiliteitsplan (niveau 2).

§ 10. Indien de gemeente de milieutoetsing van het mobiliteitsplan van de gemeente uitvoerde in het kader van het mobiliteitsconvenant, overeenkomstig de bepalingen van niveau 2, voldoet de gemeente aan de gevraagde milieutoets op niveau 1 en 2 van deze cluster.

Artikel 5.6.3 Specifieke bepalingen per niveau

Artikel 5.6.3.1 Niveau 1 – eerste aanzet tot toetsing van het mobiliteitsbeleid en uitvoering acties

§ 1. Toetsing van het mobiliteitsbeleid

De gemeente voert een eerste screening uit van het mobiliteitsbeleid van de gemeente. Hiertoe zal het Vlaamse Gewest een brochure ter beschikking stellen in de vorm van een beknopte vragenlijst. De analyse van de antwoorden op deze vragenlijst worden kort weergegeven in het milieujaarprogramma. Samenwerking tussen de milieudienst (desgevallend i.s.m. de groendienst) en de mobiliteitsdienst van de gemeente is hierbij noodzakelijk. Indien de gemeente een mobiliteitsplan heeft dat gebiedsdekkend is voor de gemeente en de toetsing uitvoerde in het kader van het mobiliteitsconvenant voldoet zij automatisch aan deze bepaling. Indien voor bepaalde gebieden geen mobiliteitsconvenant werd afgesloten, dient de gemeente de screening uit te voeren voor deze gebieden.

§ 2. Uitvoeren van mogelijke acties

§ 2.1 De gemeente voert enkele concrete acties uit inzake interne milieuzorg en sensibilisering. De genomen acties kaderen in de maatregelen, aangegeven in §3, de eerste screening van het mobiliteitsbeleid en de gemeentelijke milieuvisie.

§2.2 Mogelijke acties zijn:

1° *gerichte informatie- en sensibiliseringscampagnes*

Er wordt door de gemeente een concreet communicatieprogramma als onderdeel van het milieujaarprogramma voorgelegd, gekoppeld aan concrete acties, inclusief het tijdspad en de begroting. Mogelijke aangrijpingspunten zijn sensibiliseringscampagnes rond milieuvriendelijkheid van de wagen, milieuvriendelijk rijgedrag, stimuleren gebruik openbaar vervoer, fietsen en wandelen, acties naar scholen, afsluiten wijkconvenant waarin wederzijdse verbintenissen zijn opgenomen alsmede een controlemechanisme om na te gaan of de verbintenissen worden nageleefd. De bepalingen in art 5.6.2 § 7 zijn onverminderd van kracht.

2° *milieuvriendelijke voertuigen*

Op basis van een inventaris van het wagenpark (aantal, type, brandstoftype, leeftijd, emissies, ...) en een gebruiksanalyse (hoe en waarom, afstanden, frequentie van gebruik, bezettingsgraad, ...) wordt een actieprogramma voorgelegd en op termijn geïmplementeerd om de gemeentelijke vloot milieuvriendelijker te maken. De gemeente geeft de doelstellingen aan die ze wil bereiken. Die doelstellingen zijn rechtstreeks gekoppeld aan concrete acties en meetbare indicatoren (vb. in 2003 worden 10 fietsen aangekocht en ingezet voor korte verplaatsingen).

3° *natuurvriendelijke infrastructuur*

Dit pakket beoogt de infrastructuur op een natuurvriendelijke wijze in te passen in de omgeving. De gemeente legt een actieprogramma voor waarin vanuit een knelpuntenanalyse concrete acties worden voorgelegd.

Knelpunten inzake versnippering worden in kaart gebracht op basis van het GNOP, de inventaris van dierlijke verkeersslachtoffers (samenwerking tussen Vlaamse Gewest en Vogelbescherming Vlaanderen), ontsnipperingsplan van de Vlaamse Gewest van AWV en eventueel andere bronnen. Die knelpuntenanalyse gebeurt binnen de cluster Natuurlijke Entiteiten.

Via het milieujaarprogramma wordt binnen de cluster Mobiliteit gerapporteerd over de samenhang van de acties met betrekking tot mobiliteit, uitgewerkt binnen de cluster Natuurlijke Entiteiten.

Artikel 5.6.3.2 Niveau 2 – toetsing gemeentelijk mobiliteitsplan en uitvoering maatregelenpakketten

§ 1. Toetsing gemeentelijk mobiliteitsplan

§ 1.1 Overeenkomstig de bepalingen van het mobiliteitsconvenant en de betreffende omzendbrieven, wordt het gemeentelijk mobiliteitsplan doorgelicht en getoetst aan de milieudoelstellingen door de milieudienst. Naar aanleiding van de vijfjaarlijkse evaluatie worden knelpunten, suggesties voor bijstellingen en bijsturingen (aanbieden alternatieven, voorstellen compenserende maatregelen) vanuit milieuoogpunt van het plan en van zijn bijhorende acties aangegeven.

Naast de toetsing van het mobiliteitsplan dragen nog andere analyses bij tot een verbeterd inzicht inzake milieu en mobiliteit, zoals de inventarisatie van het voertuigenpark van de gemeente. Die inventarisatie is geen verplichting, maar kan een belangrijke bijdrage leveren voor de onderbouwing van de maatregelenpakketten.

De globale (niet uitsluitend vanuit milieuoogpunt, maar met in acht name van economische en sociale aspecten van een duurzaam mobiliteitsbeleid) jaarlijkse en 5-jaarlijkse evaluatie van het mobiliteitsplan blijft behoren tot de bevoegdheid van de gemeentelijke begeleidingscommissie.

§ 1.2 Een brochure wordt door het Vlaamse Gewest ter beschikking gesteld om de gemeenten te begeleiden bij het formuleren van de knelpunten. Voor de knelpunten met betrekking tot natuur gebeurt de toetsing op basis van de analyse, uitgevoerd binnen de cluster Natuurlijke Entiteiten voor aanpassing van het GNOP.

Voor de grootsteden en regionale steden wordt een uitgebreider toetsing doorgevoerd. Die uitgebreidere toetsing zal een aantal van de volgende aspecten omvatten: lucht, geluid en trillingen, monumenten en landschappen, natuur en water, mens en gezondheid, sociale effecten.

§ 1.3 Het Vlaamse Gewest zal ondersteuning verlenen door een uitgebreide brochure en, voor zover mogelijk, methoden en modellen ter beschikking te stellen van de gemeenten.

§ 1.4 De toetsing sluit aan bij de procedures voor de evaluatie, die gevolgd worden in het kader van het mobiliteitsconvenant. Als de grondige, vijfjaarlijkse evaluatie buiten de duur van dit contract valt, dient toch een toetsing te gebeuren van het mobiliteitsplan als input voor het uitwerken voor de maatregelenpakketten en als basis voor verdere onderhandelingen met de mobiliteitsdienst.

§ 2. Het uitwerken en het uitvoeren van maatregelenpakketten

§ 2.1 De gemeente werkt, vanuit de milieutoetsing van het mobiliteitsplan, en eventueel vanuit een aanvullende inventarisatie van het voertuigenpark, concrete maatregelen uit. Vertrekkende van de knelpunten aan het licht gekomen in de toetsing, wordt aangegeven welke acties men wil ondernemen. De gemeente voert in het kader van module 15 van het mobiliteitsconvenant maatregelen uit ter ondersteuning van een duurzaam lokaal milieubeleid. Indien deze een bijdrage leveren aan de milieudoelstellingen wordt hiervoor, complementair aan de subsidie die de gemeente krijgt in het kader van de module 15, een bijkomende subsidie verleend.

§ 2.2 Maatregelen die bijvoorbeeld aan deze milieudoelstellingen voldoen zijn acties rond milieuvriendelijke voertuigen, natuurvriendelijke infrastructuur en sensibilisering gericht naar milieu en mobiliteit.

Deze acties maken onderdeel uit van het milieujaarprogramma en/of het milieubeleidsplan.

Het Vlaamse Gewest zal ondersteuning bieden door een brochure met voorbeelden van goede praktijk ter beschikking te stellen (zie art. 5.6.2 § 8).

Artikel 5.6.3.3 Niveau 3 – projectvoorstel

Het project moet voldoen aan de voorwaarden opgenomen in artikel 3.2 § 3. Bovendien wordt het project beoordeeld op basis van de doelstellingen van deze cluster en op basis van volgende criteria:

- 1° het inschuiven in het gemeentelijk mobiliteitsplan van concrete milieudoelstellingen en concrete acties bevat ter vermindering van de druk van het verkeer op het milieu;
- 2° de uitwerking van de verschillende scenario's die leiden tot een beleidsplan met bijbehorend actieprogramma.

Artikel 5.6.4 Evaluatie uitvoering – betalingsvoorwaarden

De gemeente wordt geëvalueerd op basis van de criteria, weergegeven in artikel 5.6.4.1, 5.6.4.2 en 5.6.4.3 voor de verschillende acties die bepaald zijn in de verschillende niveaus.

Artikel 5.6.4.1 Niveau 1

§ 1. Op basis van de antwoorden op de vragen betreffende het gemeentelijk mobiliteitsbeleid wordt een korte analyse gegeven in het milieujaarprogramma. Deze bepaling geldt niet indien de gemeente de toetsing uitvoerde in het kader van het mobiliteitsconvenant gezien zij in voorkomende geval automatisch aan de bepalingen van dit niveau voldoet. Indien de gemeente een mobiliteitsconvenant voor delen van haar gebied afsloot, gelden deze bepalingen enkel voor de gebieden waarvoor geen mobiliteitsconvenant werd afgesloten.

§ 2. De gemeente rapporteert over de voortgang van de uitvoering van niveau 1 in haar milieujaarprogramma, inclusief desgevallend over de stand van zaken van de toetsing van het gemeentelijk mobiliteitsplan. Er wordt in het milieujaarprogramma eveneens gerapporteerd over de samenwerking tussen milieudienst en mobiliteitsdienst.

§ 3. Een overzicht van de stand van zaken van de uitgevoerde acties inzake interne milieuzorg en sensibilisering wordt opgenomen in het milieujaarprogramma.

§ 4. De goedkeuring van het milieujaarprogramma houdt tevens een goedkeuring van niveau 1 in.

Artikel 5.6.4.2 Niveau 2

§ 1. Het resultaat van de toetsing van het gemeentelijk mobiliteitsplan is een toetsingsdocument. Dit document bevat een overzicht van de gevolgde werkwijze, een opsomming van de knelpunten die uit de toetsing naar voor komen en aanbevelingen voor de aanpak van die knelpunten. Bij de aanbevelingen wordt een onderscheid gemaakt tussen aanbevelingen voor het mobiliteitsbeleid, die via het mobiliteitsconvenant aangepakt moeten worden, en aanbevelingen voor het milieubeleid, die via het milieuconvenant uitgevoerd moeten worden.

Het toetsingsrapport wordt voorgelegd aan de milieuraad.

Een samenvatting van het toetsingsdocument en de besluiten uit de besprekingen in de milieuraad en desgevallend in de gemeentelijke begeleidingscommissie worden opgenomen in het milieujaarprogramma.

Het toetsingsdocument wordt, overeenkomstig de geldende procedures, aan de betrokken adviesorganen overgemaakt, voorzien in het kader van het mobiliteitsconvenant.

§ 2. De toetsing van het mobiliteitsplan en de uitwerking van samenhangende maatregelen geeft recht op een éénmalige betoelaging, het jaar waarin hierover in het milieujaarprogramma wordt gerapporteerd.

§ 3. De maatregelen worden ingediend overeenkomstig de bepalingen van module 15 van het mobiliteitsconvenant. In het milieujaarprogramma wordt aangegeven welke maatregelen aan de milieudoelstellingen beantwoorden en wordt de samenhang tussen de maatregelen aangegeven. De daaropvolgende jaren wordt over de voortgang van de goedgekeurde maatregelen gerapporteerd in het milieujaarprogramma. De kredieten worden op basis van het milieujaarprogramma en de goedkeuring door de bevoegde milieu-instanties bij het Vlaamse Gewest vastgelegd. De betoelaging

is aanvullend aan de betoelaging voorzien in het kader van het mobiliteitsconvenant. De uitbetaling gebeurt op basis van bewezen kosten.

Artikel 5.6.4.3 Niveau 3

Om in aanmerking te komen voor betoelaging voor niveau 3, moet het Vlaamse Gewest het projectvoorstel vooraf goedkeuren. Na goedkeuring van het projectvoorstel wordt over de uitvoering gerapporteerd in het milieujaarprogramma. Als uit de rapportering blijkt dat vooruitgang wordt geboekt, ontvangt de gemeente een betoelaging.

Afdeling 5.7 Cluster Energie

Artikel 5.7.1 Definities

De volgende definities zijn van toepassing binnen de cluster Energie:

- 1° Het luik duurzame energie in de gemeente/stad als onderdeel van het milieujaarprogramma/milieubeleidsplan beschrijft hoe de lokale overheid gefaseerd en planmatig te werk gaat om de vooropgestelde clusterdoelstellingen te bereiken. Het geeft op een aanschouwelijke manier weer in welke timing en budgetten de lokale overheid voorziet om vorm te geven aan de overeenkomst. Indien het lokale bestuur de netbeheerder om ondersteuning verzocht heeft in het kader van het uitvoeringsbesluit van de Vlaamse regering inzake de openbare dienstverplichtingen ter bevordering van het Rationeel Energiegebruik op het Decreet van 17 juli 2000 houdende de organisatie van de elektriciteitsmarkt, dient dit luik conform te zijn met de richtlijnen vastgelegd in dit besluit. Dit luik beschrijft verder ook de sensibiliseringscampagnes en acties rond Rationeel Energiegebruik die de gemeente of stad voorbereidt en zal uitvoeren naar de bevolking toe. Daarnaast bevat dit luik ook een overzichtelijke rapportage die een jaarlijkse evaluatie en de controle van de geboekte vooruitgang inzake de verschillende niveauegebonden clusterverplichtingen mogelijk maakt. De uitvoering van en de rapportering aangaande het luik duurzame energie gebeurt volgens de bepalingen van het besluit Openbare dienstverplichtingen ter bevordering van het rationeel Energieverbruik, indien het lokale bestuur de netbeheerder om ondersteuning heeft verzocht in toepassing van dit besluit.
- 2° Het *energiezorgsysteem* is een onderdeel van het interne milieuzorgsysteem. Aan de hand van dit energiezorgsysteem kunnen lokale overheden op een efficiënte wijze energie en geld besparen op de jaarlijkse elektriciteits- en verwarmingsfactuur. Een degelijk energiezorgsysteem moet als evaluatie-instrument aan een aantal basisvoorwaarden voldoen. Het maandelijks energieverbruik van individuele gebouwen, domeinen of infrastructuren wordt immers nauwgezet bijgehouden en vergeleken met het verwachte (gemiddelde) verbruik. Een eerste voorwaarde van zo'n systeem is dat het energieverbruik in eigen beheer systematisch moet controleren. In dat opzicht vormt de energieboekhouding het geraamte van het energiezorgsysteem. Een energieaudit van een of meerdere gebouwen kan een onderdeel zijn van het zorgsysteem in de mate dat de resultaten ervan leiden tot concrete besparingsmaatregelen met controleerbare effecten. Een tweede voorwaarde is dat zo een systeem moet leiden tot eenvoudige ingrepen om onnodig energieverbruik te vermijden en om dus de lokale energiefactuur te verlichten. Voorbeelden van zulke ingrepen zijn o.a. een betere afstelling van de centrale verwarming of de koelinstallaties, het herstellen van defecte verwarmings- of koelinstallaties en het plaatsen van efficiënte (straat)verlichting. Het verband tussen energiebesparing en financiële baten wordt daardoor zichtbaar. Een laatste voorwaarde van het energiezorgsysteem is dat het duurzaam energiebeleid van lokale overheden moet versterken. Dat kan door periodiek overleg te stimuleren tussen de verschillende diensten en de beleidsverantwoordelijken. Op die manier wordt dit systeem een instrument dat een continue controle van de resultaten mogelijk maakt.
- Het is van zeer groot belang om in zo'n energiezorgsysteem ook gemeentelijke/stedelijke verlichting te integreren. Bij het uitwerken van zogenaamde relighting-projecten moet ondubbelzinnig rekening worden gehouden met energie-efficiëntie en –besparing.
- 3° Het energieboekhoudingsysteem is een onderdeel van het energiezorgsysteem. Het controleert het gemeentelijk/stedelijk energieverbruik in diverse gebouwen, domeinen of infrastructuren. Het is gebaseerd op een regelmatige analyse van het elektriciteits- en brandstofverbruik. Tijdens die analyse wordt dat verbruik vergeleken met referentiewaarden en gemiddelde en/of verwachte verbruiken. Door energieverbruik en de eraan verbonden kosten zichtbaar te maken, wordt het energiebewustzijn verhoogd en zijn aanzienlijke energiebesparingen en financiële besparingen mogelijk. Naast de controle van het gemeentelijk/stedelijk energieverbruik detecteert dit systeem ook fouten in energiefacturen. Op die manier biedt het de mogelijkheid om aan een voordeliger

tarief te onderhandelen met de energieleverancier. De tariefstructuur kan dan bijvoorbeeld aangepast worden op basis van de piekverbruiken van de lokale overheden. Een energieboekhouding moet uiteindelijk leiden tot het registreren van de energiemeterstanden op vaste tijdstippen. Dat kan door het opschrijven van deze standen op vaste tijdstippen of via energiemeters die aangesloten worden op een modem. De basiselementen van een energieboekhoudingssysteem zijn:

- een maandelijkse inventarisatie van energie- en brandstofmeters, waarbij wordt gezorgd voor een juiste registratie van de meternummers (en dus van de toekenning van deze nummers aan de gebouwen);
- het ontwikkelen van professionele software voor de verwerking van de gegevens en voor een automatische analyse en rapportering;
- een analyse van het normale verbruik en het signaleren van abnormale verbruiken;
- het opmaken van een jaarlijks energieverlag dat bestaat uit overzichtstabellen van de energieboekhouding, gekoppeld aan de analyse en eventuele genomen maatregelen.

4° Een *energieaudit* is een doeltreffend middel om energie en kosten te besparen door een doorlichting van een gebouw, domein of infrastructuur. Tijdens zo een audit wordt het besparingspotentieel van bestaande gebouwen, domeinen of infrastructuren onderzocht. Op deze manier komt een uitgebreid rapport tot stand met gedetailleerde gegevens over maatregelen om geld én energie te besparen door efficiënter met energie om te gaan. Deze maatregelen zijn economisch verantwoord en behouden of verhogen het comfort. Een juiste aanpak en een duidelijk rapport waarmee men concreet aan de slag kan, zorgen vaak voor een aanzienlijk en onverwacht besparingspotentieel van 30 tot zelfs 60%. In dit rapport wordt een uitvoerige beschrijving gegeven van:

- de huidige toestand van het gebouw en de installaties;
- het energieverbruik (elektriciteit en brandstof), uitgezet tegenover algemene referentiewaarden;
- het huidige comfort van de gebruikers, uitgezet tegenover het gewenste comfortniveau;
- concrete energiebesparende maatregelen. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen technische, organisatorische en educatieve maatregelen, gekoppeld aan kostprijs en terugverdientijd. Belangrijk daarbij is dat aandacht wordt besteed aan de verschillende subsidiëringmogelijkheden die bepaald werden door intercommunales of door de Vlaamse Gewest.

Er zijn drie soorten van energieaudits:

- een snelle energieaudit: deze audit spoort besparingsmogelijkheden op die geen of slechts geringe investeringen vergen. Ook kunnen maatregelen voorgesteld worden die een dieper onderzoek vereisen. Deze audit geeft een eerste beeld van de situatie en het besparingspotentieel, maar blijft natuurlijk beperkt tot gegevensverzameling en inschatting van de mogelijkheden;
- een één-thema-energieaudit: deze audit voert een grondige technische en financiële analyse uit van een onderdeel van een gebouw of installatie. In een dergelijke audit wordt de interactie tussen de verschillende systemen niet onderzocht;
- een globale energieaudit: deze audit houdt rekening met de gebouwenschil, de verlichting, de warmwatersystemen en de HVAC-systemen. Hier wordt de interactie tussen de verschillende systemen dus wel onderzocht en uitgewerkt in een gedetailleerd luik voor de implementatie van de vooropgestelde maatregelen.

De definities in verband met communicatie (informatie, sensibilisering en educatie), doelgroepen en gebiedsgericht beleid, zijn opgenomen in Hoofdstuk 5.8 Burgers en Doelgroepen, respectievelijk Hoofdstuk 5.9 Gebiedsgericht Beleid.

Artikel 5.7.2 Algemene bepalingen – doelstellingen

§ 1. Voor de cluster Energie blijft de beslissingsbevoegdheid ook bij de functioneel bevoegde minister voor Energie. De beoordeling over de uitvoering van de cluster is ook de bevoegdheid van ANRE

§ 2. De gemeente/stad verbindt er zich toe een beleid te voeren dat erop gericht is om aan de hand van haar energiebeleid het milieu zo weinig mogelijk te belasten. Tegelijkertijd onderneemt ze acties en maatregelen naar haar inwoners of naar groepen van inwoners toe om een gelijkaardig gedrag te stimuleren.

§ 3. Hiertoe besteedt de gemeente/stad aandacht aan volgende aspecten:

- 1° duurzaam energiebeleid;
- 2° rationeel energiegebruik ter vermindering van CO₂-uitstoot;
- 3° hernieuwbare energiebronnen.

§ 4. De gemeente/stad verbindt zich ertoe één van de volgende niveaus uit te voeren:

- 1° Niveau 1: opstelling en uitvoering van een luik 'duurzame energie' als onderdeel van het milieujaarprogramma/milieubeleidsplan met als belangrijke elementen de opstart van een energieboekhouding en een energiezorgsysteem en de sensibilisering van verschillende doelgroepen binnen de gemeente/stad.
- 2° Niveau 2: uitbouwen van de bepalingen van niveau 1 op een hoger niveau, met twee extra aandachtspunten: het screenen en aanpassen van lastenboeken en hernieuwbare energie.
- 3° Niveau 3: opstellen van een geïntegreerd projectvoorstel dat werkt aan een klimaatvriendelijke gemeente/stad. Dat voorstel steunt minstens op het voortzetten van de bepalingen uit niveau 1 en 2 en heeft aandacht voor zongericht en energiezuinig bouwen of wonen.

§ 5. Het voeren van een specifieke communicatie-actie naar de burgers en doelgroepen toe in het kader van deze cluster, wordt uitgevoerd binnen het geheel van deze cluster. Evenwel is het noodzakelijk ten behoeve van de uitvoering van de cluster Burgers en Doelgroepen een geïntegreerde communicatie- en participatiebeleid op te zetten, waarbij afgestemd en geïntegreerd wordt met andere communicatie en participatie-acties van dit samenwerkingsverband. Hiertoe wordt aangespoord tot opmaken van specifieke actieplannen en programma's voor het uitvoeren van de communicatie binnen deze cluster. Die plannen en programma's worden niet als beoordelingscriterium van deze cluster gehanteerd.

§ 6. Ter ondersteuning van haar beleid zal de gemeente ervoor zorgen dat zijzelf een voortrekkersrol opneemt. Daartoe zal zij bij de communicatie-acties eraan toevoegen op welke manier zij het communicatie-onderwerp toepast binnen de eigen gemeentelijke diensten of werking.

§ 7. Het Vlaamse Gewest zal ondersteuning bieden door in het najaar van 2002 naast de algemene handleiding die bij deze overeenkomst is gevoegd, een brochure ter beschikking te stellen. Deze brochure zal een bijkomend hulpmiddel aanreiken aan de gemeenten voor de opmaak van hun boekhouding maar is niet noodzakelijk om de in de cluster staande bepalingen te kunnen uitvoeren.

Artikel 5.7.3 Specifieke bepalingen per niveau

Artikel 5.7.3.1 Niveau 1

§ 1. De gemeente/stad duidt een energiecoördinator aan, die verantwoordelijk is voor de coördinatie van diverse projecten. De gemeente/stad is vrij om verschillende mensen aan te duiden voor verschillende projecten of gebouwen, domeinen en infrastructuur.

§ 2. De gemeente/stad stelt een luik 'duurzame energie in de gemeente/stad' op (als onderdeel van het milieubeleidsplan of het milieujaarprogramma) met als belangrijke elementen de opstart van

een energieboekhouding en een energiezorgsysteem en de sensibilisering van verschillende doelgroepen binnen de stad/gemeente. Als optie 7 van het milieuconvenant 2000-2001 ook werd ondertekend, moet dit luik erop aansluiten.

Met energieboekhouding en energiezorgsysteem wordt het volgende bedoeld:

- 1° De gemeente/stad start een *energieboekhouding* op voor stedelijke/gemeentelijke gebouwen, infrastructuren en domeinen. Hieronder worden naast rechtstreekse eigendommen eveneens gebouwen, infrastructuren en domeinen verstaan waarvan de energiefactuur geheel of gedeeltelijk door de stedelijke of gemeentelijke overheid wordt betaald in uitvoering van een juridische beheerovereenkomst met een derde partij goedgekeurd door het College van burgemeester en schepenen of de gemeenteraad. Deze energieboekhouding omvat alle gebouwen, infrastructuren en domeinen met een jaarlijks elektriciteitsverbruik boven de 17.000 kWh of een jaarlijks warmteverbruik hoger dan 50.000 kWh (50.000 kWh verwarming komt overeen met 180 GJ of ongeveer 5000 m³ gas, met een minimum van 1 entiteit (=gebouw, infrastructuur of domein) per aangesneden schijf van 8000 inwoners. Gemeenten met minder dan 8000 inwoners boekhouden minstens 1 gebouw, infrastructuur of domein, en vertrekkende van de meest energie-intensieve. Eén jaar na de ondertekening van het convenant moet het boekhoudingsysteem voor 50 % operationeel zijn (met een minimum van 1 entiteit = gebouw, infrastructuur of domein) en twee jaar na de ondertekening voor 100 % (met een minimum van 1 entiteit = gebouw, infrastructuur of domein).
- 2° Voor alle gebouwen waarin een energieboekhouding wordt gevoerd, zal een energiezorgsysteem opgestart worden.

§ 3. De gemeente/stad dient een jaarlijkse vooruitgangsrapportering in voor het luik 'duurzame energie' (als onderdeel van het milieujaarprogramma). De rapportering beschrijft duidelijk de geboekte vooruitgang met betrekking tot de verbintenissen, aangegaan voor de energieboekhouding en het energiezorgsysteem.

Artikel 5.7.3.2 Niveau 2

§ 1. Het energieboekhoudsysteem breidt zich uit naar alle gebouwen, infrastructuren en domeinen met een jaarlijks elektriciteitsverbruik boven de 17.000 kWh of een jaarlijks warmteverbruik hoger dan 50.000 kWh (50.000 kWh verwarming komt overeen met 180 GJ of ongeveer 5000 m³ gas), met een minimum van 1 gebouw per aangesneden schijf van 6000 inwoners. Gemeenten met minder dan 6000 inwoners boekhouden minstens 2 gebouwen, infrastructuren of domeinen, en vertrekkende van de meest energie-intensieve. Eén jaar na de ondertekening van het convenant moet het boekhoudingsysteem voor 50 % operationeel zijn (met een minimum van 1 entiteit = gebouw, infrastructuur of domein) en twee jaar na de ondertekening voor 100 % (met een minimum van 1 entiteit = gebouw, infrastructuur of domein).

§ 2. Het energiezorgsysteem breidt zich uit, parallel aan de energieboekhouding. Op dit niveau past in de uitwerking van een energiezorgsysteem ook de screening en aanpassing van bestaande gemeentelijke/stedelijke lastenboeken met betrekking tot energie-efficiëntie voor renovatiewerken en bij nieuwbouw.

§ 3. De gemeente/stad heeft aandacht voor hernieuwbare energie (actieve en passieve zonne-energie, windkracht,...), als onderdeel van het milieujaarprogramma/milieubeleidsplan, op lokaal niveau en voert dit uit.

Artikel 5.7.3.3 Niveau 3 – projectvoorstel

Het project voldoet aan de voorwaarden opgenomen in artikel 3.2 § 3. Bovendien wordt het project beoordeeld op basis van de doelstellingen van deze cluster en op basis van volgende criteria:

- 1° het verder uitbouwen van een energieboekhouding en energiezorgsysteem met een hoger ambitieniveau dan aangegeven in niveau 2;

- 2° aandacht voor zongericht en energiezuinig bouwen of wonen;
- 3° het aangaan van het engagement om het energieverbruik (of CO2-emissies) in eigen beheer op basis van de energieboekhouding en het energiezorgsysteem met minimum 1% per jaar te verminderen tijdens de looptijd van het convenant om zodoende een klimaatvriendelijke stad of gemeente te worden;
- 4° het projectvoorstel voldoet aan de voorwaarde dat de aspecten 'duurzaam energiegebruik en energiebeleid' op een creatieve manier in het projectvoorstel worden geïntegreerd.

Artikel 5.7.4 Evaluatie uitvoering – betalingsvoorwaarden

De gemeente wordt geëvalueerd op basis van de criteria, weergegeven in artikel 5.4.4.1, 5.4.4.2 en 5.3.4.3 voor de verschillende acties die bepaald zijn in de verschillende niveaus.

Artikel 5.7.4.1 Niveau 1

Het resultaat van de uitvoering van niveau 1 is een toetsingsdocument dat wordt opgenomen in het milieujaarprogramma. Dit document bevat in de eerste plaats het luik 'duurzaam energie in de gemeente/stad'. Daarnaast wordt een opsomming gegeven van de knelpunten die uit toetsing naar voor komen en aanbevelingen voor de aanpak van deze knelpunten. Dit toetsingsdocument verduidelijkt ook hoe de gemeente/stad werkt aan haar voorbeeldfunctie. Verder deelt het de uitgevoerde sensibiliseringsacties en maatregelen mee met verwijzing naar de verschillende aangesproken doelgroepen.

Het milieujaarprogramma bevat ook een beknopt overzicht van de uitvoering van de energieboekhouding en het energiezorgsysteem:

- 1° inventaris van de gebouwen die opgevolgd worden in de energieboekhouding;
- 2° overzichtstabellen van het energieverbruik in deze gebouwen, met bijhorende kengetallen en referentiegebruik;
- 3° besparingsmaatregelen en ondernomen acties per gebouw met bijbehorende resultaten;
- 4° overzicht van eventueel uitgevoerde energie-audits.

De goedkeuring van het milieujaarprogramma houdt tevens een goedkeuring in van niveau 1 van de cluster Energie en geeft recht op een eenmalige betoelaging. De gedetailleerde metingen van de energieboekhouding zijn opvraagbaar bij de gemeente/stad.

Artikel 5.7.4.2 Niveau 2

De evaluatie voor betoelaging van niveau 2 gebeurt op basis van een toetsingsdocument (als onderdeel van het milieujaarprogramma) dat voldoet aan de voorwaarden, beschreven in artikel 5.4.3.2. Dit luik beschrijft verder ook hoe het lokale bestuur aandacht heeft gegeven aan hernieuwbare energie op lokaal niveau.

De goedkeuring van het milieujaarprogramma houdt tevens een goedkeuring van niveau 2 in van de cluster Energie en geeft recht op een eenmalige betoelaging. De uitgebreide resultaten van de metingen in het kader van de energieboekhouding zijn opvraagbaar bij de gemeente/stad.

Artikel 5.7.4.3 Niveau 3

Als uit de rapportering blijkt dat vooruitgang wordt geboekt, ontvangt de gemeente/stad een betoelaging. De uitbetaling van de betoelaging gebeurt na voorlegging van de nodige facturen en van het definitieve, goedgekeurde projectverslag over de uitvoering van het geïntegreerde project.

Afdeling 5.8 Cluster Burgers en Doelgroepen

Artikel 5.8.1 Definities

De volgende definities zijn van toepassing binnen de cluster Burgers en Doelgroepen:

- 1° *Actoren* worden, conform het voorontwerp van het Gewestelijke Milieubeleidsplan 2003-2007, onderscheiden in doelgroepen, burgers en maatschappelijke organisaties.
- 2° *De burgers* vormen een deel van de civiele maatschappij.
- 3° De doelgroepen worden aangeduid als de marktsectoren en de aanverwante eerder socio-economisch gerichte organisaties (bedrijfsfederaties, werkgevers- en werknemersorganisaties, boerenorganisaties, enz.).

De volgende doelgroepen worden voor de gemeente onderscheiden:

- de huishoudens (onder andere: bouwers, tuinliefhebbers, toeristen en reizigers)
 - scholen;
 - bedrijven en handelaars (onder andere: de bouwsector, de landbouwsector, horeca + toerisme en industrie + kmo);
 - verenigingen (onder andere: jongerenverenigingen, vrouwenverenigingen, sportverenigingen, socio-culturele verenigingen, seniorenverenigingen en milieuverenigingen).
- 4° *De maatschappelijke organisaties* kunnen ook deel uitmaken van de doelgroepen. Ze zijn de zogenoemde socio-culturele organisaties. Het zijn intermediaire organisaties (bijv. milieu- en natuurverenigingen).
 - 5° Het *doelgroepenbeleid* richt zich op de doelgroepen die een belangrijk aandeel hebben in de milieuproblemen en in de aanpak daarvan en waarvoor een extra beleid nodig is om de milieudoelstellingen te halen. Via het doelgroepenbeleid ambieert de overheid een verhoging van de doeltreffendheid en door de coproductie een verhoging van de legitimiteit van het beleid. Uiteindelijk wordt gestreefd naar verinnerlijking van de milieuverantwoordelijkheid. Centraal in het doelgroepenbeleid staat overleg en communicatie.
 - 6° *Communicatie*-instrumenten zijn informatie, sensibilisering en educatie. Die liggen in mekaar verlengde en versterken elkaar, maar zijn niet identiek.
 - 7° *Informatie* is een eenzijdige of unilaterale overdracht van kennis vanuit een informatieverstrekker aan algemene en specifieke doelgroepen.
 - 8° *Sensibilisering* is het pakket van instrumenten dat erop gericht is de actor gevoelig of bewust te maken. Dit omvat enerzijds het verspreiden van informatie via de gemeentelijke/stedelijke informatiekkanalen. Anderzijds is ook het voeren van campagnes via acties en ondersteunende communicatie erg belangrijk.
 - 9° *Educatie* behelst de verzameling leerprocessen die bijdragen aan persoonsvorming, begrips- en waardeontwikkeling en aan het ontstaan van positieve handelingsperspectieven. Educatie resulteert in een verinnerlijking van inzichten en de vorming van competente, kritische burgers die op vrijwillige basis de beoogde doelstellingen kunnen realiseren.

Artikel 5.8.2 Algemene bepalingen – doelstellingen

§ 1. In deze cluster zal het beleid zich enerzijds richten op de burgers en anderzijds op de doelgroepen met de medewerking van maatschappelijke organisaties. De gemeente is er zich van bewust dat in de verschillende andere clusters (Water, Energie, Vaste Stoffen, enz.) reeds maatregelen terug te vinden zijn die betrekking hebben op burgers of een specifieke doelgroep, waarbij naast sociale instrumenten (zoals sensibilisering, educatie e.d.) ook juridische en financiële

instrumenten worden ingezet. Deze maken ook deel uit van het geïntegreerd beleid op elk niveau. Het doel van deze cluster is een beleid op te zetten om zowel de burgers als elke doelgroep op een integrale manier te benaderen vanuit alle betrokken beleidsdomeinen met een gepaste mix voor instrumenten.

Het beleid gericht op burgers heeft binnen dit kader tot doel mogelijkheden aan te reiken opdat milieuoverwegingen in hun eigen huishouden deel zouden uitmaken van hun dagelijkse leven.

Het beleid werkt samen met maatschappelijke organisaties als intermediair om een meer milieuverantwoord gedrag te bereiken bij burgers en doelgroepen. Maatschappelijke organisaties kunnen in beide gevallen (burgers en doelgroepen) betrokken worden bij de uitvoering van het beleid.

§ 2. De gemeente verbindt er zich toe haar beleid gericht op doelgroepen op een geïntegreerde wijze te voeren. Dit betekent dat enerzijds rekening wordt gehouden met de bepalingen in § 1 en anderzijds met het doelgroepenbeleid van de Vlaamse Overheid.

§ 3. De gemeente besteedt hierbij aandacht aan de volgende aspecten:

- 1° een gedegen communicatiebeleid die bestaat uit informatie, sensibilisering en educatie bij de doelgroepen;
- 2° een dialoog en overleg met de doelgroepen en de verwerking hiervan zowel in de communicatiestrategie als bij het inhoudelijke aspect;
- 3° een schakelfunctie tussen de verschillende doelgroepen, vooral daar waar er tegenstrijdige belangen tussen doelgroepen optreden;
- 4° het overdragen van verantwoordelijkheden aan doelgroepen met behulp van aangepaste instrumenten.

§ 4. De gemeente verbindt er zich toe een van de volgende niveaus uit te voeren:

- 1° Niveau 1: communicatie binnen het eigen gemeentepersoneel en bij de burgers en de doelgroepen omtrent de geïntegreerde aanpak in het beleid van het eigen huishouden, dat gevoerd zal worden in de planningsfase, de uitvoeringsfase en de evaluatiefase.
- 2° Niveau 2: naast de bepalingen in niveau 1 zet de gemeente een integraal communicatiebeleid op naar (minstens drie van) de betrokken doelgroepen, volgens de relevantie van die doelgroep in de gemeente. Hiertoe worden verschillende instrumenten ingezet.
- 3° Niveau 3: naast de bepalingen in niveau 1 en 2 bestaat een volgende stap uit vernieuwende initiatieven van de gemeente om de betrokken doelgroepen te laten participeren in elke fase van het duurzaam milieubeleid (planning, uitvoering en evaluatie). Hiervoor moet wel het bewijs worden geleverd dat alle beschouwde doelgroepen worden benaderd of dat het benaderen van een bepaalde doelgroep minder zinvol is.

§ 5. Voor de informatie kan de gemeente/stad gebruikmaken van informatie die haar aangereikt wordt door het Vlaamse Gewest, het provinciaal bestuur, steunpunten, ngo's of andere organisaties. De gemeente/stad streeft ernaar om haar communicatie af te stemmen op die van de hogere overheden.

§ 6. Het communiceren, het uitvoeren van een actie of maatregel, of het uitwerken van een doelgroepenwerking, kan de gemeente/stad zelfstandig doen of in samenwerking met andere gemeenten en steden, ngo's of andere organisaties. Als de gemeente/stad opteert voor samenwerking moet ze een actieve rol opnemen.

§ 7. Gemeenten kunnen mits een grondige motivatie binnen elk van de opgesomde doelgroepen specifieke doelgroepen afbakenen rekening houdende met bovenstaande definities. De motivatie wordt opgenomen in het milieujaarprogramma.

Artikel 5.8.3 Specifieke bepalingen

Artikel 5.8.3.1 Niveau 1

§ 1. In Hoofdstuk 5.1 Instrumentarium van de samenwerkingsovereenkomst wordt in niveau 1 aangegeven dat de gemeentelijke diensten zo worden georganiseerd dat een intern milieuzorgsysteem wordt opgezet én dat de doelstellingen van deze overeenkomst worden gerealiseerd. Er wordt in eerste lijn een intern milieuzorgsysteem opgezet.

§ 2. Niveau 1 in deze cluster is er bijgevolg op gericht dat een communicatiebeleid wordt opgezet voor het eigen gemeentepersoneel én voor de burgers en de doelgroepen over de planningsfase, de uitvoeringsfase én de evaluatiefase van het intern milieuzorgsysteem.

§ 3. Voor het eigen gemeentepersoneel behelst dit zowel informatie, sensibilisering als educatie. Bij de burgers en de doelgroepen wordt de klemtoon gelegd op informatie en sensibilisering. Dat alles gebeurt op planmatige en regelmatige basis, m.a.w. meerdere malen per jaar moeten het eigen gemeentepersoneel en de burgers en de doelgroepen bereikt worden over de looptijd van het contract. Het is aanbevolen om in de communicatie te werken met voorbeelden die de burgers en de respectievelijke doelgroepen in hun eigen huishouden kunnen toepassen.

Artikel 5.8.3.2 Niveau 2

§ 1. Naast de bepalingen onder niveau 1 worden communicatie-instrumenten ingezet voor (minstens) drie relevante doelgroepen over alle relevante thema's (lees: clusters). De aard van die instrumenten wordt mede bepaald door wat in die andere clusters staat (Water, Energie, Vaste Stoffen, enz.), maar getuigt van een integrale aanpak zowel naar vorm als naar inhoud. De acties bevatten zo veel als mogelijk de in artikel 5.8.2 § 3 opgesomde aspecten.

§ 2. De acties worden door de gemeente aangepast aan de specificiteit van de doelgroep en de lokale situatie. Het doelgroepenbeleid is een onderdeel van het milieubeleid als opstap naar duurzame ontwikkeling.

Vanaf dit niveau is het dus belangrijk om in het meerjarig milieubeleidsplan op een planmatige wijze te werk te gaan. In het gemeentelijk milieujaarprogramma wordt beknopt gerapporteerd welke stappen inzake doelgroepenbeleid reeds ondernomen werden. Het communicatiebeleid wordt dus voor de (minstens) drie doelgroepen parallel in de tijd opgezet.

Artikel 5.8.3.3 Niveau 3 – projectvoorstel

Het project moet voldoen aan de voorwaarden opgenomen in artikel 3.2 § 3. Bovendien wordt het project beoordeeld op basis van de doelstellingen van deze cluster en op basis van volgende criteria:

- 1° De opzet van een gedegen communicatiebeleid naar alle doelgroepen, tenzij kan worden aangetoond dat bepaalde doelgroepen (of delen van doelgroepen) minder zinvol zijn om in een bepaalde gemeente een beleid te ontwikkelen.
- 2° De participatie van de relevante doelgroepen in de planning, uitvoering en evaluatie van het project met aandacht voor innoverende en creatieve participatie-instrumenten.

Artikel 5.8.4 Evaluatie uitvoering – betalingsvoorwaarden

§ 1. De goedkeuring van het milieujaarprogramma houdt tevens een goedkeuring van het niveau in kwestie van de cluster Doelgroepen in en geeft recht op de helft van de voorziene betoelaging

§ 2. Het resultaat van de uitvoering van het niveau in kwestie is een evaluatie in het milieujaarprogramma. Dit document bevat een beknopt overzicht van de gevolgde werkwijze, een opsomming van de knelpunten die uit de evaluatie naar voor komen en aanbevelingen voor aanpak van deze knelpunten. Dat heeft recht op de andere helft van de betoelaging.

Afdeling 5.9 Cluster Gebiedsgericht Beleid

Artikel 5.9.1 Definities

De volgende definities zijn van toepassing binnen de cluster Gebiedsgericht Beleid.

- 1° De *gebiedsgerichte benadering van het milieubeleid* beoogt een aanpak van milieuproblemen en -potenties op het niveau van specifieke gebieden om de milieukwaliteit en de algemene kwaliteit van de leefomgeving in die gebieden te beschermen of te verbeteren. Centraal in het gebiedsgericht milieubeleid staat de relatie tussen de diverse functies van een gebied (leven, wonen, werken, natuur, ...) en de vereiste milieukwaliteit, naast de bestuurlijke en maatschappelijke context van het gebied.
- 2° De *gebiedsvisie* schetst de huidige toestand, de gewenste langetermijnontwikkeling en een kortetermijnactieprogramma van het gebied in kwestie.
- 3° De *startnota* is een beknopt voorbereidend document dat de basis vormt voor het maken van afspraken tussen het Vlaamse Gewest en de gemeente omtrent het gebiedsgericht project.

De definities in verband met communicatie (informatie, sensibilisering en educatie) en doelgroepen zijn opgenomen in Hoofdstuk 5.8 Burgers en Doelgroepen.

Artikel 5.9.2 Algemene bepalingen – doelstellingen

§ 1. De gemeente verbindt er zich toe op niveau 3 een gebiedsvisie op te maken. Deze gebiedsvisie heeft tot doel op een geïntegreerde manier potenties en knelpunten van een specifiek gebied aan te pakken. Aspecten van natuur, mobiliteit, water, bodem,... worden in samenhang op niveau van het gebied bekeken.

§ 2. De gemeente kiest voor een gebiedsgerichte aanpak:

- 1° als problemen begrensd zijn binnen een gebied en binnen dit gebied oplossingen mogelijk zijn voor de problematiek;
- 2° als problemen niet of niet voldoende kunnen worden opgelost met een klassieke generieke aanpak;
- 3° als potenties onvoldoende kunnen bewaard blijven en er een extra bescherming noodzakelijk blijkt;
- 4° als er sprake is van meerdere met elkaar samenhangende problemen of ontwikkelingsrichtingen;
- 5° als het oplossen van problemen of het realiseren van kansrijke ontwikkelingsopties de inzet vereist van meerdere instrumenten.

§ 3. De eigenlijke uitwerking van de cluster Gebiedsgericht Beleid bevindt zich enkel op ambitieniveau 3. Wel verbindt het Vlaamse Gewest zich tot het begeleiden van gebiedsgerichte projecten en processen in de andere clusters. Die begeleiding behelst het ter beschikking stellen op verzoek van de gemeente van kennis met betrekking tot gebiedsgericht beleid in het algemeen en de specifieke procesmatige aspecten in het bijzonder.

§ 4. Het voeren van een specifieke communicatie- en participatie-actie naar de burgers en doelgroepen toe in het kader van deze cluster, wordt uitgevoerd binnen het geheel van deze cluster. Evenwel is het noodzakelijk ten behoeve van de uitvoering van de cluster Burgers en Doelgroepen een geïntegreerd communicatie- en participatiebeleid op te zetten, waarbij afgestemd en geïntegreerd wordt met andere communicatie- en participatie-acties van dit samenwerkingsverband.

Artikel 5.9.3 Specifieke bepalingen voor niveau 3 – projectvoorstel

De gemeente werkt en voert een geïntegreerd projectvoorstel uit overeenkomstig de bepalingen van Hoofdstuk 3 artikel 3.2 § 3. Het onderdeel van het projectvoorstel moet voldoen aan onderstaande voorwaarden :

§ 1. De gemeente verbindt er zich toe een breed draagvlak uit te bouwen rond het gebied in kwestie. De betrokkenheid van meerdere bestuursniveaus en beleidsvelden is essentieel.

§ 2. De problematiek in het gekozen gebied moet voldoen aan twee basisvoorwaarden:

- 1° complex zijn: een oplossing is niet mogelijk met een ééndimensionele benadering. Er zijn meer partijen en meer beleidsterreinen nodig om het vraagstuk aan te pakken;
- 2° ten minste in het betreffende gebied belangrijk genoeg zijn om een speciale aanpak en een extra inspanning te rechtvaardigen.

§ 3. Na goedkeuring van het definitief project en opname in het milieujaarprogramma kan de gemeente aanvangen met de opmaak van een gebiedsvisie.

§ 4. De gemeente kiest autonoom welk gebied in aanmerking komt voor de opmaak van een gebiedsvisie. Het gebied wordt gekenmerkt door een mix van milieuproblemen en/of milieupotenties waar de gemeente via een gebiedsvisie de kwaliteit positief wil beïnvloeden. De grootte van het gebied is geen determinerende factor. Ook kan in samenwerking met andere gemeenten een gebiedsvisie voor een gemeentegrensoverschrijdend gebied opgemaakt worden.

§ 5. De gemeente treedt op als trekker van het gebiedsgerichte project. Ze verzorgt het voorzitterschap van de op te richten projectgroepen, de administratieve opvolging ervan en de opmaak van de gebiedsvisie. Als het gaat over een gemeentegrensoverschrijdend gebied wordt het trekkerschap gedeeld door de gemeenten in kwestie.

§ 6. De gebiedsvisie kent geen vaste structuur. Wel moeten de volgende elementen erin voorkomen:

- 1° een geografische gebiedsomschrijving;
- 2° een omschrijving van de problemen en kansen;
- 3° de inhoudelijke begrenzing (doelstellingen);
- 4° een opsomming van de deelnemende partijen;
- 5° een beeld van de organisatie en communicatie;
- 6° de financiering;
- 7° het streefbeeld;
- 8° een lijst van acties ter realisatie van het streefbeeld;
- 9° de relatie met de andere clusters.

Artikel 5.9.4 Evaluatie uitvoering – betalingsvoorwaarden

§ 1. De rapportering over de opmaak en uitvoering van de gebiedsvisie gebeurt beknopt via het milieujaarprogramma. Een synthese van de gebiedsvisie wordt opgenomen in het gemeentelijk milieujaarprogramma en in het gemeentelijk milieubeleidsplan.

§ 2. Bij indiening van de gebiedsvisie vindt een dubbele controle plaats door het Vlaamse Gewest. De in artikel 5.9.3 § 6 vermelde elementen moeten herkenbaar aanwezig zijn in de gebiedsvisie. Een inhoudelijke controle gebeurt aan de hand van een evaluatie van de gebiedsvisie (voornamelijk het streefbeeld - criteria in handleiding), aangevuld met een terreinbezoek en/of een interview met de gemeente.

Hoofdstuk 6 Verbintenissen van het Vlaamse Gewest

Afdeling 6.1 Financiële bepalingen

Subafdeling 6.1.1 Algemeen

Artikel 6.1.1.1 De in deze afdeling beschreven subsidies zijn onderling cumuleerbaar maar niet cumuleerbaar met subsidies die ter beschikking worden gesteld via andere subsidiekanalen, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld.

Artikel 6.1.1.2 Subsidies voor acties voor de deelcluster Landschap zijn beschikbaar vanaf 01 januari 2003.

Artikel 6.1.1.3 Subsidies voor acties voor de omkaderingssubsidie in het kader van artikel 5.1.1.8 § 6 zijn beschikbaar vanaf 2002.

Subafdeling 6.1.2 Niveau 1

Artikel 6.1.2.1 Het Vlaamse Gewest kent tijdens de looptijd van dit contract *jaarlijkse* subsidies, vastgesteld in artikelen 6.1.2.2 en 6.1.2.3, toe aan de gemeente mits voldaan is aan de bepalingen van artikel 3.2 §1.1 en 1.2.

Artikel 6.1.2.2 Het subsidiebedrag wordt bepaald als de som van de onderstaande elementen:

- 1° voor de bepalingen van het Instrumentarium, in uitvoering van de bepalingen van artikelen 5.1.1.1 tot en met 5.1.1.8: 0.8 EUR per inwoner en 1.4 EUR per hectare gemeenteoppervlakte met een minimum van 5000 EUR;
- 2° voor de cluster Vaste Stoffen, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.2.3.1: 0,9 EUR per inwoner.

Artikel 6.1.2.3 Voor de cluster Water, in uitvoering van de bepalingen in Afdeling 5.3, kent het Vlaamse Gewest volgende aanvullende subsidies toe aan de gemeente, na positieve evaluatie van de betreffende acties, zoals vermeld in het milieujaarprogramma:

- 1° Voor het uitvoeren van de in artikel 5.3.3.1 § 2 beschreven taak, een bedrag gelijk aan het gemeentelijke subsidiebedrag, met een maximum van 1.000 EUR per woonegelegenheid. Dit bijkomend bedrag wordt door de gemeente aan de aanvrager uitgekeerd. De uitbetaling van deze gewestbijdrage staat los van de evaluatie m.b.t. de uitvoering van niveau 1. Bovenop de in dit artikel bedoelde subsidie wordt aan de gemeente, ter compensatie van de geleverde administratieve opvolging en controle, een vergoeding toegekend die een kwart bedraagt van de in dit artikel bedoelde subsidie.
- 2° Voor het uitvoeren van de in artikel 5.3.3.1 § 3 beschreven taak, een bedrag van 0.05 EUR per liter waterinhoud van de regenwaterput. Voor eengezinswoningen bedraagt de subsidie maximum 375 EUR. Voor appartementsgebouwen bedraagt de subsidie

- maximaal 375 EUR per op het regenwater aangesloten woongegelegenheid (met telkens minimum aansluiting van wc of wasmachine). Voor gebouwen van openbaar nut zoals gemeentelijke gebouwen, scholen, OCMW-gebouwen, ... is het maximum van 375 EUR niet van toepassing. Het vastgestelde subsidiebedrag zal de gemeentelijke premie in geen geval overschrijden, tenzij het de aanleg van een hemelwaterinstallatie bij gemeentelijke gebouwen betreft. Dit bijkomend bedrag wordt door de gemeente aan de rechthebbende bouwheer uitgekeerd. De uitbetaling van deze gewestbijdrage staat los van de evaluatie m.b.t. de uitvoering van niveau 1.
- 3° Voor het uitvoeren van de in artikel 5.3.3.1 § 4 beschreven taak bedraagt de subsidie 50% van de bewezen kosten (op basis van facturen).
- 4° Het Vlaamse Gewest verleent aan de gemeente een subsidie van 125 EUR voor het aanleggen van een demonstratieveld, van 250 EUR voor het organiseren van een excursie voor landbouwers en van 50 EUR voor het organiseren van een informatieavond of -namiddag rond erosiebestrijding. De subsidie bedraagt maximaal 425 EUR.
- 5° Het Vlaamse Gewest verleent aan de gemeente een subsidie van 50 EUR per landbouwer die individueel benaderd wordt om een oplossing te vinden voor de erosieproblematiek op zijn gronden, zoals beschreven in artikel 5.3.3.1 § 5.
- 6° Voor het uitvoeren van de in artikel 5.3.3.1 § 6 beschreven taak, kent het Vlaamse Gewest een subsidie toe in verhouding tot de aangesloten verharde oppervlakte op de infiltratievoorziening, a rato van 2.5 EUR/m², met een maximum van 375 EUR. Voor gebouwen van openbaar nut zoals gemeentelijke gebouwen, scholen, OCMW-gebouwen bedraagt de maximumsubsidie 1.000 EUR. Het vastgestelde subsidiebedrag zal de gemeentelijke premie echter in geen geval overschrijden, tenzij het de aanleg van een infiltratievoorziening bij gemeentelijke gebouwen betreft. Dit bijkomend bedrag wordt door de gemeente aan de rechthebbende bouwheer uitgekeerd. De uitbetaling van deze gewestbijdrage staat los van de evaluatie m.b.t. de uitvoering van niveau 1. Bovenop deze subsidie wordt aan de gemeente, ter compensatie van de geleverde administratieve opvolging en controle, een additionele vergoeding toegekend die een kwart bedraagt van de in dit artikel bedoelde subsidie met een maximum van 175 EUR per dossier. Deze additionele vergoeding is niet van toepassing voor de opvolging en controle van de aanleg van een infiltratievoorziening bij gebouwen van openbaar nut.
- 7° Voor het opmaken en de implementatie van de in artikel 5.3.3.1 § 7 beschreven audit wordt door het Vlaamse Gewest aan de gemeente een subsidie toegekend overeenkomstig de horizontale dakoppervlakte van het gebouw in kwestie. Deze subsidie bedraagt 1,25 EUR/m².

Het in gebreke blijven van de gemeente bij artikel 5.3.3.1 § 2 en artikel 5.3.3.1 § 3 doet niets af aan de voorziene Gewestelijke subsidie toegekend aan de individuele aanvrager.

Artikel 6.1.2.4 De Vlaamse overheid kent tijdens de looptijd van dit contract volgende *eenmalige* subsidies toe aan de gemeente na positieve evaluatie van de betreffende projectvoorstellen:

- 1° Voor de cluster Water, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.3.3.1 §1: een subsidie van 25% van het bedrag per gemeente, zoals berekend volgens de methode in bijlage.

Artikel 6.1.2.5 Binnen de jaarlijkse budgettaire perken en chronologisch volgens de datum van indiening van het milieujaarprogramma zal het Vlaamse Gewest een *aanvullende* subsidie toekennen voor de uitvoering van bepalingen van niveau 1 van de clusters, zoals bepaald in artikel 5.4.3.1 , 5.5.3.1, 5.6.3.1, 5.7.3.1 en 5.8.3.1. De subsidie bedraagt:

- 1° voor de cluster Hinder, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.5.3.1: 0,20 EUR per inwoner voor gemeenten met maximaal 12.000 inwoners (met een minimum van 1.500 EUR); 0,15 EUR voor gemeenten en steden met een inwonersaantal tussen 12.001 en 40.000 (met een minimum van 2.400 EUR) en 0,10 EUR per inwoner voor steden met meer dan 40.000 inwoners (met een minimum van 6.000 EUR en een maximum van 12.000 EUR).

- 2° voor de cluster Energie, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.7.3.1: 0,22 EUR per inwoner voor gemeenten met maximaal 12.000 inwoners (met een minimum van 495,79 EUR en een maximum van 2677,25 EUR); 0,17 EUR voor gemeenten en steden met een inwonersaantal tussen 12.001 en 40.000. (met een minimum van 2677,25 EUR en een maximum van 6941,02 EUR) en 0,12 EUR per inwoner voor steden met meer dan 40.000 inwoners (met een minimum van 6941,02 EUR en een maximum van 37.184,03 EUR);
- 3° voor de cluster Burgers en Doelgroepen, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.8.3.1: 0,10 EUR per inwoner.

Artikel 6.1.2.6 Binnen de jaarlijkse budgettaire perken zal het Vlaamse Gewest volgende aanvullende subsidies toekennen aan de gemeente, na positieve evaluatie van de betreffende acties, zoals vermeld in het milieujaarprogramma:

- 1° voor de cluster Natuurlijke Entiteiten, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.4.3.1 § 2: het uitvoeren van acties wordt ondersteund met een subsidie van 50% van de kostprijs of van 75% van de kostprijs in VR- en HRG of in grootstedelijke en regionaal stedelijke gebieden of in ankerplaatsen en beschermde landschappen of indien een goedgekeurd plan van aanleg/ruimtelijk uitvoeringsplan bestaat waarin voorwaarden zijn opgenomen ter bevordering van de clusterdoelstellingen, voor zover het subsidiebedrag minimaal 1.240 EUR bedraagt.. Voor de aanleg van een groendak geldt een basissubsidie van 31 EUR /m². Indien de aanleg gebeurt in een van de aandachtsgebieden zoals vermeld onder artikel 5.4.4 wordt een bonus van 25 % van het basissubsidiebedrag verleend.
- 2° voor de cluster Mobiliteit, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.6.3.1: een subsidie van 30% van de bewezen kosten, met een maximum van 4.000 EUR per gemeente.

Artikel 6.1.2.7 Binnen de jaarlijkse budgettaire perken en chronologisch volgens de datum van indiening van het milieujaarprogramma verstrekt het Vlaamse Gewest *aanvullende* subsidies uitgezonderd indien de mina-werkers doelgroepwerknemers zijn zoals omschreven in artikel 5.1.1.8 § 6, 4° (WEP-pluswerknemers):

§ 1. Voor het uitvoeren van werkzaamheden binnen het milieujaarprogramma door mina-werkers, zoals bepaald in artikel 5.1.1.8. De subsidie bedraagt 12.400 EUR per jaar. De subsidie wordt vermenigvuldigd met:

- 1° een factor 2 in gemeenten met minder dan 50.000 inwoners;
- 2° een factor 4 in gemeenten vanaf 50.000 inwoners of met een gemeenteoppervlakte groter dan 4000 ha;
- 3° een factor 6 in gemeenten vanaf 100.000 inwoners of met een gemeenteoppervlakte groter dan 6000 ha.

Voor aanstellingen korter dan 1 jaar, wordt de subsidie pro rata temporis toegekend per volledige maand van tewerkstelling.

De subsidie moet minstens voor 90% aangewend worden ter financiering van personeelskosten verbonden aan het uitvoeren van deze werkzaamheden. Deze personeelskost omvat de loonkost en werkgeverskost zoals RSZ, verzekeringen, kledij en veiligheidsmateriaal.

§ 2.1 Indien de mina-werkers invoegwerknemers zijn, tewerkgesteld in een invoegbedrijf of een invoegafdeling, kan dit invoegbedrijf of deze invoegafdeling, binnen de perken van de begrotingskredieten, voor de uitvoering van de goedgekeurde activiteiten bijkomend een subsidie ontvangen gelijk aan 35% van de loonkost van deze invoegwerknemers overeenkomstig de bepalingen van het besluit van de Vlaamse regering van 8 september 2000 houdende een impuls- en ondersteuningsprogramma van de meerwaardeneconomie, zoals gewijzigd. Deze subsidie wordt toegekend door de minister bevoegd voor het tewerkstellingsbeleid.

§ 2.2 Indien de mina-werkers worden toevertrouwd aan een sociale werkplaats en uitgevoerd door de in het decreet inzake sociale werkplaatsen bedoelde doelgroepwerknemers kan de sociale werkplaats, binnen de perken van de begrotingskredieten, bijkomend een subsidie ontvangen zoals voorzien in het Decreet inzake sociale werkplaatsen van 14 juli 1998 en de betrokken besluiten van de Vlaamse regering. Deze subsidie wordt toegekend door de minister bevoegd voor het tewerkstellingsbeleid.

Artikel 6.1.2.8 Binnen de jaarlijkse budgettaire perken en chronologisch volgens de datum van indiening van het milieujaarprogramma en mits voldaan is aan alle bepalingen van niveau 1 (Instrumentarium en alle clusters), zal worden overeengekomen dat het Vlaamse Gewest een aanvullende subsidie toekent voor het Instrumentarium, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.1.1.9. Voor de aanwerving van een gemeentelijke duurzaamheidsambtenaar bedraagt deze jaarlijkse subsidie 12.500 EUR per VTE voor een aanwerving op niveau B of 15.000 EUR per VTE voor een aanwerving op niveau A. Deze financiering beperkt zich tot:

- 1° een halftijds personeelslid in gemeenten met maximaal 12.000 inwoners;
- 2° 1 voltijds personeelslid in gemeenten met 12.001 tot 40.000 inwoners;
- 3° 2 voltijds personeelsleden in gemeenten met 40.001 tot 200.000 inwoners;
- 4° 4 voltijds personeelsleden in gemeenten met meer dan 200.000 inwoners.

Subafdeling 6.1.3 Niveau 2

Artikel 6.1.3.1 Binnen de jaarlijkse budgettaire perken en chronologisch volgens de datum van indiening van het milieujaarprogramma en mits voldaan is aan de algemene voorwaarden van niveau 2 inzake minimaal aantal positief geëvalueerde clusters, wordt overeengekomen dat het Vlaamse Gewest een aanvullende jaarlijkse subsidie toekent ter ondersteuning van de uitvoering van de bepalingen met betrekking tot niveau 2, zoals beschreven in Hoofdstuk 5:

- 1° voor de duurzaamheidsambtenaar, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.1.2.1, wordt als volgt gesubsidieerd:
 - Indien de bepalingen niveau 1 van minstens 2 verplichte clusters en 3 optionele clusters, doch niet alle optionele clusters, gerealiseerd worden en de vereiste bepalingen van niveau 2 zoals bepaald in art.3.2, bedraagt de subsidie 12.500 EUR per VTE voor een aanwerving op niveau B of 15.000 EUR per VTE voor een aanwerving op niveau A.
 - Indien de bepalingen niveau 1 van alle optionele clusters gerealiseerd worden, en de vereiste bepalingen van niveau 2 zoals bepaald in art.3.2, bedraagt de subsidie toegekend van 25.000 EUR per VTE voor een aanwerving op niveau B of van 30.000 EUR per VTE voor een aanwerving op niveau A.Deze financiering beperkt zich tot:
 - een halftijds personeelslid in gemeenten met maximaal 12.000 inwoners;
 - 1 voltijds personeelslid in gemeenten met 12.001 tot 40.000 inwoners;
 - 2 voltijds personeelsleden in gemeenten met 40.001 tot 200.000 inwoners;
 - 4 voltijds personeelsleden in gemeenten met meer dan 200.000 inwoners.De subsidie, zoals bepaald in dit artikel, is niet combineerbaar met de subsidie zoals bepaald in artikel 6.1.2.8.
- 2° voor de cluster Vaste Stoffen, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.2.3.2: een jaarlijkse subsidie ten belope van 0,80 EUR per inwoner, eventueel verhoogd met 0.1 EUR per inwoner indien de doelstellingen inzake het restafval sneller gehaald worden dan bepaald in artikel 5.2.3.2 §2.3.
- 3° voor de cluster Energie, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.7.3.2: een jaarlijkse subsidie ten belope van 0,2 EUR per inwoner voor gemeenten met maximaal 12.000 inwoners (met een minimum van 446,21 EUR en een maximum van 2379,78 EUR); 0,15 EUR voor gemeenten en steden met een inwonersaantal tussen 12.001 en 40.000 (met een minimum van 2379,78 EUR en een maximum van 5949,44 EUR)

- en 0,1 EUR per inwoner voor steden met meer dan 40.000 inwoners (met een minimum van 5949,44 EUR en een maximum van 32.226,16 EUR).
- 4° voor de cluster Hinder, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.5.3.2: een jaarlijkse subsidie ten belope van 0,30 EUR per inwoner voor gemeenten met maximaal 12.000 inwoners (met een minimum van 2.250- EUR); 0,25 EUR voor gemeenten en steden met een inwonersaantal tussen 12.001 en 40.000. (met een minimum van 3.600- EUR) en 0,15 EUR per inwoner voor steden met meer dan 40.000 inwoners (met een minimum van 10.000- EUR en een maximum van 20.000- EUR).
- 5° voor de cluster Burgers en Doelgroepen, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.8.3.2: een jaarlijkse subsidie ten belope van 0,20 EUR per inwoner.

Artikel 6.1.3.2 Boven op de subsidie zoals bedoeld in artikel 6.1.3.1 en binnen de budgettaire mogelijkheden zal het Vlaamse Gewest volgende aanvullende subsidies toekennen aan de gemeente, na positieve evaluatie van de betreffende acties, vervat in het milieujaarprogramma:

- 1° voor de cluster Water, in uitvoering van de bepalingen van Afdeling 5.3, en in het bijzonder:
- voor het uitvoeren van de in artikel 5.3.3.2 §.1 beschreven taak kent het Vlaamse Gewest een eenmalige subsidie toe van 75% van het bedrag per gemeente, zoals berekend volgens de methode in bijlage. Per afgerond spoor, zoals bepaald in de code goede praktijk van het duurzaam lokaal water beleid, wordt 10% van het totale subsidiebedrag toegekend. Bij afwerking van het laatste spoor wordt het resterende bedrag toegekend.
 - voor de uitvoering van prioritaire projecten uit het DuLo-waterplan, zoals beschreven in artikel 5.3.3.2 §.2, wordt door het Vlaamse Gewest een subsidie toegekend van maximaal 75% van de geraamde investeringskosten, inclusief BTW, van de werken. De Gewestbijdrage zal bij eindafrekening herberekend worden op basis van het aanbestedingsbedrag indien dit meer dan 5% lager ligt dan de raming.
- 2° voor de cluster Mobiliteit, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.6.3.2, een subsidie van 33% van de bewezen kosten met maximum van 9.500 EUR voor de grootsteden en regionale steden en van 5.000 EUR voor de andere gemeenten bovenop de 33% via module 15 van het mobiliteitsconvenant. Deze subsidie is niet combineerbaar met de subsidies voor de cluster Mobiliteit niveau 1, vervat in artikel 6.1.2.6;
- 3° voor de cluster Natuurlijke Entiteiten, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.4.3.2 §2: een additionele subsidie van 15% van de kostprijs en 10% van de kostprijs in VR- en HRG of in grootstedelijke en regionaal stedelijke gebieden of in ankerplaatsen en beschermd landschappen of indien een goedgekeurd plan van aanleg/ruimtelijk uitvoeringsplan bestaat waarin voorwaarden zijn opgenomen ter bevordering van de clusterdoelstellingen, voor zover het subsidiebedrag minimaal 1.240 EUR bedraagt.

Artikel 6.1.3.3 Binnen haar budgettaire mogelijkheden zal het Vlaamse Gewest tijdens de looptijd van dit contract volgende *eenmalige* subsidie toekennen aan de gemeente na positieve evaluatie van de uitvoering van de bepalingen vervat in artikel 5.6.3.2 van de cluster Mobiliteit: 21.000 EUR voor de grootsteden en regionaal steden en 2.500 EUR voor de andere gemeenten.

Artikel 6.1.3.4. Voor de cluster Natuurlijke Entiteiten, in uitvoering van de bepalingen van artikel 5.4.3.2 § 1, zal het Vlaamse Gewest tijdens de looptijd van dit contract en binnen de jaarlijkse budgettaire perken een *eenmalige* subsidie ten belope van 6.200 EUR toekennen aan de gemeente.

Subafdeling 6.1.4 Niveau 3

Artikel 6.1.4.1 Binnen de jaarlijkse budgettaire perken en chronologisch volgens de datum van goedkeuring van het projectvoorstel zal worden overeengekomen dat het Vlaamse Gewest een aanvullende subsidie toekent ter ondersteuning van projecten, conform de bepalingen met betrekking tot niveau 3 van Hoofdstuk 5.

Voor deze projectvoorstellen worden de subsidiebedragen bepaald door het Vlaamse Gewest, in functie van het ingediende voorstel, met als maximum 125.000 EUR per dossier en waarbij de totale subsidie 75% van de kostprijs niet mag overschrijden.

Subafdeling 6.1.5 Overige subsidies

Artikel 6.1.5.1 Elke gemeente kan jaarlijks voor maximaal 1,25 EUR per inwoner van de betrokken gemeente kleine partijen achtergelaten gevaarlijke afvalstoffen opruimen zoals beschreven in artikel 5.5.5.1. De kosten verbonden aan het opruimen mogen per partij niet meer dan 5.000 EUR bedragen. Eenmaal per jaar kan de gemeente bij de OVAM de vordering van de subsidie vragen van de reeds uitgevoerde verwijderingen zoals hierboven beschreven.

Artikel 6.1.5.2

§ 1. De gemeente kan voor een bedrag van 0,05 EUR per inwoner per kalenderjaar met een maximum van 12.000 EUR per kalenderjaar een beroep doen op een erkende bodemsaneringsdeskundige, zoals beschreven in artikel 5.5.5.2.

§ 2. Eenmaal per jaar kan de gemeente de terugbetaling vragen van de kosten voor de inschakeling van een erkende bodemsaneringsdeskundige bij acute gevallen van bodemverontreiniging. Hiertoe dient de gemeente de facturen van de erkende bodemsaneringsdeskundigen, vergezeld van de door hen opgestelde verslagen voor te leggen aan de OVAM. De eerste twee interventies per schadegeval worden volledig vergoed voor zover ze het maximum bedrag per jaar niet overschrijden.

Subafdeling 6.1.6 Betalingsmodaliteiten

Artikel 6.1.6.1 De subsidie wordt uitgekeerd op rekeningnummer van de gemeente, met de vermelding: ...

Art. 6.1.6.2 De subsidies zoals beschreven in Hoofdstuk VI, worden als volgt uitgekeerd:

Voor 2002:

- 1° bij indiening en ontvankelijkheid van het milieujaarprogramma, 50% van de subsidies van niveau 1 en niveau 2 van de ondertekende onderdelen, uitgezonderd de subsidies vervat in 6.1.2.3, 6.1.2.4, 6.1.2.6, 6.1.2.7, 6.1.2.8, 6.1.3.2 en 6.1.3.3.;
- 2° bij indiening en positieve evaluatie van het milieujaarprogramma, 50% van de subsidies vervat in 6.1.2.3, 6.1.2.4, 6.1.2.6, 6.1.2.7, 6.1.2.8, 6.1.3.2 en 6.1.3.3, op basis van de aangegane engagementen en de gemotiveerde schattingen opgenomen in het milieujaarprogramma 2002 en voor zover het subsidiebedrag met zekerheid gekend is;
- 3° bij goedkeuring van een projectvoorstel niveau 3, een overeen te komen percentage van de totale subsidie, in functie van de spreiding in de tijd van de geschatte kosten.

Vanaf 2003:

- 1° bij indiening en positieve evaluatie van het milieujaarprogramma, het saldo van de subsidies die betrekking hebben op het voorgaande jaar;
- 2° bij indiening en positieve evaluatie van het milieujaarprogramma, 50% van de subsidies vervat in niveau 1 en niveau 2 van de ondertekende onderdelen.
- 3° bij goedkeuring van een projectvoorstel niveau 3, een overeen te komen percentage van de totale subsidie, in functie van de spreiding in de tijd van de geschatte kosten.

De uitbetaling gebeurt op basis van het voorleggen van de nodige bewijsstukken.

De uitbetalingstermijn bedraagt 3 maanden vertrekkende vanaf de data zoals bovenstaand beschreven. Bij een laattijdige uitbetaling waarbij de fout volledig te wijten is aan het Vlaamse Gewest worden de uitgekeerde sommen verhoogd met de wettelijk vastgestelde verwijlintresten.

Subafdeling 6.1.7 Overige bepalingen

Artikel 6.1.7.1 De bepalingen van artikel 55 tot en met 58 van het Koninklijk Besluit houdende coördinatie van de wetten op de Rijkscomptabiliteit d.d. 17 juli 1991 zijn van toepassing op de subsidies verleend door het Vlaamse Gewest ter uitvoering van onderhavige overeenkomst.

Artikel 6.1.7.2 Telkens als in deze overeenkomst voor de berekening van de subsidie sprake is van het inwonersaantal van de gemeente, geldt daarbij het aantal inwoners dat in de gemeente is ingeschreven op 1 januari 2001, zoals blijkt uit de cijfers van het NIS. Hetzelfde geldt voor de gemeenteoppervlakte.

Artikel 6.1.7.3 Bij een negatieve evaluatie door het Vlaamse Gewest van de uitvoering van de verbintenissen van de gemeenten, zoals vervat in hoofdstuk 5, zullen de hierop betrekking hebbende uitgekeerde sommen verhoogd met de wettelijk vastgestelde verwijlintresten op eenvoudig verzoek worden teruggestort op rekening, met de vermelding
"....."

Afdeling 6.2 Aanspreekpunt

Artikel 6.2.1 Aanspreekpunt

§ 1. Bij AMINAL is er vanaf 1 januari 2002 een aanspreekpunt bij wie de gemeenten met hun vragen over de uitvoering van deze overeenkomst terecht kunnen en bij wie ze voor andere vragen onmiddellijk rechtstreeks worden doorverwezen naar de behandelend ambtenaar. Dit aanspreekpunt wordt uitgebouwd in overleg met de provincies. Het aanspreekpunt is telefonisch bereikbaar. Het zal op gemeentelijke brieven of e-mails een antwoord of minstens een ontvangstbevestiging sturen binnen de 2 weken.

§ 2. Het aanspreekpunt maakt een jaarverslag op en brengt de gemeente ten minste jaarlijks op de hoogte van de stand van zaken inzake de uitvoering van deze overeenkomst door de gemeente, zoals de ontvangst van relevante documenten, de beoordeling van ondernomen acties en de voorgenomen en gedane uitbetalingen. Deze kennisgeving gebeurt geïntegreerd voor alle onderdelen van de overeenkomst, maar de gegevens worden onderscheiden weergegeven voor alle aparte onderdelen van de overeenkomst.

§ 3. Het Vlaamse Gewest verbindt er zich toe op regelmatige basis overleg te plegen met de gemeenten. Ten behoeve van een efficiënte opvolging van en dialoog over het samenwerkingsakkoord door de VVSG en de VVP, wordt hen jaarlijks een algemeen overzicht bezorgd. Individuele fiches van gemeenten worden pas na schriftelijk akkoord van de gemeente aan de VVSG en de VVP bezorgd.

Afdeling 6.3 Handleiding en MMIS

Artikel 6.3.1 Handleiding

Het Vlaamse Gewest voegt bij deze overeenkomst een handleiding toe.

De handleiding en de bijkomende brochures die in deze overeenkomst zijn vermeld bevatten enkel extra informatieve gegevens of verduidelijkingen in verband met de bepalingen van deze overeenkomst, behoudens indien deze handleiding en brochures in uitvoering van een wetgeving worden vastgesteld door de Vlaamse regering of haar gemachtigde.

De handleiding bevat ook een model milieujaarprogramma dat als hulpmiddel dient bij de opmaak van een gemeentelijk milieujaarprogramma. De handleiding bevat tevens een leidraad voor de opmaak van een milieubarometer en het gebruik van de MMIS-toepassingen in het kader van deze overeenkomst.

Aanvullingen, bijkomende modellen, voorbeeldreglementen, e.d. worden, tenzij uitdrukkelijk anders in de tekst bepaald, ten laatste tegen 1 mei aan de gemeenten bezorgd.

Artikel 6.3.2 MMIS

Het Vlaamse Gewest biedt aan de gemeenten de mogelijkheid tot een directe verbinding via internet met het MMIS en stelt dus kosteloos en zo uitgebreid mogelijk, gradueel uitbreidbare leefmilieu-informatie beschikbaar voor de gemeente. De informatie heeft betrekking op dossieropvolgingssystemen (milieu- en natuurvergunningen, heffingen, afvalverwerking, ...), diverse meetnetten omtrent milieu en natuur (water, lucht, verspreiding van fauna en flora, ...), milieugeoloketten (GIS), documenten en milieuwetgeving. De bedoelde directe internetverbinding maakt het opvragen en het invoeren van gegevens over de milieu- en natuurvergunningen en andere relevante milieuinformatie mogelijk.

Daarnaast zorgt het Vlaamse Gewest voor een helpdesk ten behoeve van vragen omtrent het gebruik van de internettoepassingen Milieuvergunningenloket, Natuurvergunningenloket, MKROS en de GIS-toepassing m.b.t. de rioleringsdatabank. Tevens onderhoudt het Gewest een portaalsite waar de gemeente alle informatie, gegevens, bestanden, documenten, enz. met betrekking tot milieu en natuur kan terugvinden.

Afdeling 6.4 Bijkomende ondersteuning van de gemeenten door de provincies en de ngo's

Artikel 6.4.1 Provincies

In het kader van de overeenkomst tussen het Vlaamse Gewest en de provincies inzake duurzaam lokaal milieubeleid nemen de provincies ondersteunende taken naar de gemeenten toe op zich. Een concreet overzicht van deze taken kan worden teruggevonden in de overeenkomst waarvan sprake.

Artikel 6.4.2 Ngo's

In het kader van het ngo-steunpunt Lokale Agenda 21 organiseren ngo's vorming voor de gemeenten. Tevens stellen zij een draaiboek Lokale Agenda 21 voor aan de gemeenten, wat als inspiratiebron kan dienen bij de uitwerking door de gemeenten van deze overeenkomst, in het bijzonder voor de hogere ambitieniveaus.

Afdeling 6.5 Arbitragecommissie

Artikel 6.5.1

§ 1. Een arbitragecommissie adviseert de minister, op vraag van één van haar leden, over gegroepeerde of exemplarische individuele geschillen over de evaluatie van de uitvoering van het samenwerkingsakkoord en over de uitbetaling van subsidies. Zij kan de minister onder meer adviseren tot het nemen van aangepaste sancties bij niet-naleving door de gemeenten van minder belangrijke verplichtingen.

§ 2. Deze arbitragecommissie bestaat uit:

- 1° een vertegenwoordiger van de Vlaamse minister die het leefmilieu onder zijn bevoegdheid heeft;
- 2° twee vertegenwoordigers van de administratie, te weten de algemene coördinator voor het samenwerkingsakkoord bij AMINAL en de ambtenaar verantwoordelijk voor het betrokken onderdeel van het samenwerkingsakkoord;
- 3° drie vertegenwoordigers van de VVSG;
- 4° een in consensus gecoöpteerde voorzitter.

§ 3. Deze arbitragecommissie fungeert als een gespecialiseerde werkgroep van het Milieuoverleg Lokale Overheden. De arbitragecommissie beraadslaagt en beslist niettemin autonoom en rapporteert rechtstreeks aan de minister.

§ 4. De arbitragecommissie komt in elk geval samen om de evaluaties die aan de gemeenten worden bezorgd, te bespreken. De commissie komt hiertoe samen uiterlijk 3 weken voor de dag dat het Gewest de gemeenten voor formeel in kennis stelt over de evaluatie van hun milieujaarprogramma. Uiterlijk 10 werkdagen vóór de vergadering bezorgt het gewest aan de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten een specifiek overzicht van de voorgestelde evaluaties of van de knelpunten.

Hoofdstuk 6 Slotbepalingen

Artikel 7.1 Alle bewijsstukken worden ingediend bij het Vlaamse Gewest op volgend adres: AMINAL, Koning Albert II-laan 20, bus 8 ter attentie van de directeur-generaal. De administratie bereidt het dossier met advies voor dat ter goedkeuring wordt voorgelegd aan de minister.

Artikel 7.2 Als het uitvoeren van een actie of het treffen van een maatregel niet of slechts gedeeltelijk kan gebeuren doordat het Vlaamse Gewest of een provincie in gebreke blijft bij het aanreiken van ondersteuning, modellen of hulpmiddelen aan de gemeenten en als deze ondersteuning, modellen en hulpmiddelen uitsluitend door het Vlaamse Gewest of door de provincies, via het provinciaal milieuconvenant, worden ter beschikking worden gesteld en deze zijn noodzakelijk voor de uitvoering van de bepalingen, zal de Vlaamse minister van Leefmilieu beslissen om de niet-uitgevoerde actie of maatregel of de gedeeltelijke uitvoering ervan niet in mindering aan te rekenen bij de beoordeling.

In gevallen van overmacht, die een gemeente verhindert haar verplichting geheel of gedeeltelijk uit te voeren (vb. bij een tekortkoming van de provincie), en waarbij de gemeente haar goede trouw en haar poging om de schade of het gemis tot een minimum te beperken, dient aan te tonen, zal de minister beslissen om de betrokken subsidie niet in mindering te brengen, indien de minister de overmacht voldoende gemotiveerd acht.

Het zelfde principe – met betrekking tot alle bepalingen van deze overeenkomst – geldt ten gunste van het Vlaamse Gewest.

Bijlage

Cluster Water – Subsidiebedrag planvorming

Gezien er uitgegaan wordt van een watersysteembenadering wordt het subsidiebedrag berekend per VHA-zone (VHA = Vlaamse Hydrografische Atlas), net zoals dit gebeurt in het subsidiebesluit voor Polders en Wateringen. Voor het bepalen van het subsidiebedrag voor een deelbekken moeten de som van de verschillende subsidiebedragen per VHA-zone genomen worden. In het subsidiebesluit voor Polders en Wateringen wordt de subsidie bepaald op een basisbedrag van 12.500 euro vermenigvuldigd met een watercoëfficiënt die afhangt van het aantal km waterlopen van 2de en 3de categorie in de VHA-zone. Gezien de Polders en Wateringen echter enkel belast worden met een waterhuishoudingsplan en er niet actief gewerkt wordt rond aspecten van riolering, waterzuivering, sensibilisering van de bevolking, enz, wordt voor de gemeenten een bijkomende subsidiefactor voorzien: de oppervlakte-inwoner-coëfficiënt.

Aldus komen we tot de formule:

Subsidiebedrag VHA-zone = 12.500 EUR X (watcoëff + opp.inw.coëff.)

Watcoëfficiënt =

0	(indien subsidieaanvraag door Polders en wateringen)
0,5	(Lengte waterlopen 2de en 3de cat < 10 km)
0,75	(10 km < Lengte waterlopen 2de en 3de cat < 25 km)
1	(25 km < Lengte waterlopen 2de en 3de cat < 75 km)
1,25	(75 km < Lengte waterlopen 2de en 3de cat < 100 km)
1,5	(Lengte waterlopen 2de en 3de cat > 100 km)

Oppervlakte/inwonercoëfficiënt =

0	(opp < 500 ha of inw < 200)
0,5	((500 ha < opp < 2.500 ha) of (200 < inw < 10.000))
0,75	((2.500 ha < opp < 5.000 ha) of (10.000 < inw < 25.000))
1	((5.000 ha < opp < 7.500 ha) of (25.000 < inw < 75.000))
1,25	((7.500 ha < opp < 10.000 ha) of (75.000 < inw < 100.000))
1,5	(opp > 10.000 ha of inw > 100.000)

Opdat er niet 2 keer voor hetzelfde plan zou betaald worden vanuit het Vlaamse Gewest wordt de watercoëfficiënt 0 wanneer een Polder of watering een subsidie heeft aangevraagd. In ruil voor het subsidiebedrag waarop zij recht heeft in het kader van het subsidiebesluit levert de Polder of Watering aldus een belangrijke bijdrage in de totstandkoming van het DuLo-waterplan. Anderzijds worden VHA-zones waar geen Polders of Wateringen werkzaam zijn niet benadeeld door dit feit vermits zij kunnen rekenen op de invulling van de watercoëfficiënt.

Dit subsidiebedrag betreft het totale bedrag per VHA-zone, dit betekent dat een verdeling tussen gemeenten en provincies nog moet gebeuren. Bovendien betreft het de volledige planopmaak en moet de verdeling 25% / 75% nog toegepast worden voor invulling N1/N2.

Het aandeel van de provincies in het hierboven berekende totaal bedraagt:

12.500 euro * ((2de cat/2de+3de)*watcoëff)

Het totaalbedrag wordt verminderd met het aandeel voor de provincies en wordt verder verdeeld per gemeente:

12.500 * (((3de cat binnen gemeente in VHA/2de + 3de cat VHA)*watcoëff)
+ ((inw gemeente in VHA/totaal inw VHA) + (opp gemeente in VHA/totaal opp VHA))/2)*inw-
oppcoëff)